



Onsdag den 29. januar 2025 (D)

1

50. møde

Onsdag den 29. januar 2025 kl. 13.00

Dagsorden

1) Besvarelse af oversendte spørgsmål til ministre (spørgetid). (Se nedenfor).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 82:

Forslag til folketingsbeslutning om fritidshjem fra børnehaveklasse til 6. klasse.

Af Lotte Rod (RV) og Martin Lidegaard (RV).
(Fremsættelse 15.11.2024).

1) Til udenrigsministeren af:

Trine Pertou Mach (EL)

Hvad vil Danmark gøre for at sikre, at Israel ikke genoptager sine angreb på Gaza, efter at gidslerne er frigivet og de 6 uger, som den første fase af våbenhvilen er afgrænset til, er gået?

(Spm. nr. S 518 (omtrykt). Medspørger: Leila Stockmarr (EL)).

2) Til udenrigsministeren af:

Trine Pertou Mach (EL)

I lyset af den indgåede våbenhvile mellem Israel og Hamas vil ministeren så redegøre for, hvad ministerens overvejelser er om faren for israelsk territorial ekspansion, og hvad ministeren agter at gøre for at sikre, at Israel ikke udvider sit territorium igennem en besættelse af hele eller dele af Gaza?

(Spm. nr. S 519 (omtrykt). Medspørger: Leila Stockmarr (EL)).

3) Til udenrigsministeren af:

Leila Stockmarr (EL)

Hvad mener ministeren at Danmark skal gøre bilateralt, i FN's Sikkerhedsråd og igennem EU for at igangsætte efterforskning og dokumentation af krigsforbrydelser og folkedrab, herunder at sikre fri og uhindret adgang for internationale efterforskere og journalister til Gaza?

(Spm. nr. S 521 (omtrykt). Medspørger: Trine Pertou Mach (EL)).

4) Til udenrigsministeren af:

Morten Messerschmidt (DF)

Mener ministeren, at den åbne støtte til præsident Trumps modkandidat under den amerikanske valgkamp i 2024 har enten styrket eller svækket Danmarks muligheder for at løse den samarbejdskrise, vi har med USA lige nu?

(Spm. nr. S 536).

5) Til justitsministeren af:

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Er det ministerens opfattelse, at politiet henlægger for mange sager? (Spm. nr. S 562).

6) Til justitsministeren af:

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Mener ministeren, at det er udtryk for en tavshedskultur i politiet, når 62 pct. har lyst til at ytre sig om deres arbejdsforhold, men holder sig tilbage af frygt for, at det vil få negative konsekvenser for deres karriere efterfølgende, og 50 pct. svarer, at de enten selv har oplevet eller kender eksempler på, at det har fået konsekvenser for en kollega at ytre sig?

(Spm. nr. S 564, skr. begr.).

7) Til erhvervsministeren af:

Pernille Vermund (LA)

Hvad har ministeren – i lyset af Draghirapportens konstatering af at EU's konkurrencekraft er på retræte – i sinde at gøre for at sikre gode betingelser for det danske erhvervsliv?

(Spm. nr. S 471, skr. begr. (omtrykt)).

8) Til erhvervsministeren af:

Pernille Vermund (LA)

Mener ministeren, at moskéer, der modtager store pengebeløb i anonyme donationer og har forbindelser til det iranske regime, skal underlægges mindre restriktive regler for hvidvask end danske erhvervsdrivende?

(Spm. nr. S 547, skr. begr.).

9) Til børne- og undervisningsministeren af:

Helena Artmann Andresen (LA)

Mener ministeren, at det er hensigtsmæssigt, at kommunerne fører tilsyn med deres egne dagtilbud?

(Spm. nr. S 496, skr. begr.).

10) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Sandra Elisabeth Skalvig (LA)

Finder ministeren det rimeligt, at det er op til danske myndigheder at sandsynliggøre, at en statsløs ansøger til dansk indfødsret rent faktisk er statsløs, eller bør det være ansøgerens egen opgave at dokumentere sin statsløshed?

(Spm. nr. S 529).

11) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Mikkel Bjørn (DF)

Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at Danmarks Statistik opgør børn, hvis bedsteførelde indvandrede til Danmark som fremmedarbejdere i starten af 1970'erne fra f.eks. Tyrkiet, som værende af dansk oprindelse, i så fald deres forældre har opnået dansk indfødsret?

(Spm. nr. S 541).

12) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Mikkel Bjørn (DF)

Mener ministeren, at Danmarks Statistiks opgørelse, i forhold til hvornår man regnes for at have dansk oprindelse, skal præciseres, så børn, hvis bedsteforældre kom til Danmark i starten af 1970'erne, ikke fremover regnes som værende af dansk oprindelse? (Spm. nr. S 542).

13) Til ministeren for grøn trepart af:

Peter Kofod (DF)

Mener ministeren, det er rimeligt, at mange landmænd sidder med en usikkerhed om deres fremtid som følge af den grønne trepart, der kommer til at betyde mere bureaukrati, ringere konkurrencevilkår samt værditab for dem? (Spm. nr. S 543, skr. begr.).

14) Til ministeren for grøn trepart af:

Kristian Bøgsted (DD)

Er ministeren enig i Anders Kronborgs udtalelse »Jeg er af den opfattelse, at vi er nødt til at gå helt til grænsen i reguleringen af ulve, og hvis det er noget med, at man skal have et vist antal i et land i forhold til EU-direktiver, så mener jeg ganske enkelt, at vi solidarisk i hele landet skal leve med den her plage, og så må vi sørge for at sprede ulvebestanden ud i hele Danmark«? (Spm. nr. S 556, skr. begr. (omtrykt) Medspørger: Kim Edberg Andersen (DD)).

15) Til klima-, energi- og forsyningsministeren af:

Peter Kofod (DF)

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at modvirke de gentagne høje elpriser? (Spm. nr. S 544, skr. begr.).

16) Til skatteministeren af:

Kim Edberg Andersen (DD)

Hvad mener ministeren om, at CO₂-afgiften på henholdsvis landbruget og fiskeriet kan påvirke op imod 1.100 arbejdspladser i Hirtshals? (Spm. nr. S 546, skr. begr. Medspørger: Kristian Bøgsted (DD)).

17) Til skatteministeren af:

Kristian Bøgsted (DD)

Hvordan forsvarer ministeren indførelsen af en CO₂-afgift på fiskeri, når den risikerer at skade den danske fiskeforarbejdningssektor og svække branchens internationale konkurrenceevne? (Spm. nr. S 557).

18) Til ministeren for digitalisering af:

Kim Edberg Andersen (DD)

Hvad mener ministeren at man bør gøre, for at demensramte ikke i fremtiden kan blive franarret deres penge af griske telefonsælgere, ligesom det skete for Kim Andersens demente mor, som omtalt i en artikel i Jyllands-Posten den 15. januar 2025? (Spm. nr. S 524, skr. begr.).

I dag er der følgende anmeldelser:

Ministeren for byer og landdistrikter (Morten Dahlin):

Lovforslag nr. L 124 (Forslag til lov om modernisering af Køge Bugt Strandpark).

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Lovforslag nr. L 125 (Forslag til lov om Energiklagenævnet).

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Jeg skal meddele, at spørgsmål nr. 5 og spørgsmål nr. 6 til justitsministeren af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) (spm. nr. S 562 og S 564) udgår af dagens dagsorden.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Besvarelse af oversendte spørgsmål til ministre (spørgetid).
Kl. 13:00

Formanden (Søren Gade):

Jeg byder velkommen til udenrigsministeren og til fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten, som stiller første spørgsmål.

Kl. 13:00

Spm. nr. S 518 (omtrykt)

1) Til udenrigsministeren af:

Trine Pertou Mach (EL) (medspørger: **Leila Stockmarr (EL)**):

Hvad vil Danmark gøre for at sikre, at Israel ikke genoptager sine angreb på Gaza, efter at gidslerne er frigivet og de 6 uger, som den første fase af våbenhvilen er afgrænset til, er gået?

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Kl. 13:00

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Spørgsmålet til udenrigsministeren lyder: Hvad vil Danmark gøre for at sikre, at Israel ikke genoptager sine angreb på Gaza, efter at gidslerne er frigivet og de 6 uger, som den første fase af våbenhvilen er afgrænset til, er gået?

Kl. 13:01

Formanden (Søren Gade):

Udenrigsministeren.

Kl. 13:01

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Tak for det. Der jo heldigvis kommet en våbenhvileaftale. Det er glædeligt. Det har også været meget længe ventet og noget, som mange har presset på for, inklusive Danmark. Det er også noget, jeg selv har haft lejlighed til at drøfte med min israelske kollega i forrige uge inden våbenhvilen, men også i en telefonsamtale efterfølgende.

Det er jo en faseopdelte våbenhvile, som spørgeren også er bekendt med og også har været inde på, og det er desværre ikke det samme som en varig fredsaftale, men trods alt dog noget, der kan skabe håb og forhåbentlig også noget momentum efter 15 måneders bitre kampe. Det er skrøbeligt, det er uforudsigeligt, men det er trods alt også en aftale, som er bygget op på en måde, hvor begge parter har en interesse i, at man også når til den næste fase og den tredje fase. For det er jo forudsætningen for, at gidslerne kan blive frigivet, og at deres trængsler kan ophøre. Det er også en forudsætning for,

Kl. 12:59

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):

Mødet er åbnet.

at det her kan blive permanent, så man kan få taget hul på en helt nødvendig genopbygning af Gaza. Så man må jo sætte sin lid til den her incitamentsstruktur, der er i aftalen. Men det er jo selvfølgelig desværre ikke det samme, som at det så også kommer til at ske.

Hvad kan vi gøre? Vi vil jo både bilateralt, sådan som vi har gjort det, og gennem EU, som vi gjorde det, da vi var sammen i mandags, og i øvrigt også fra vores plads i FN's Sikkerhedsråd arbejde for at understøtte en fuld implementering af den nuværende aftale. Det er i øvrigt også i det lys, at vi, straks efter at våbenhvilen blev annonceret, meldte et nyt humanitært bidrag ud på 75 mio. kr. for at understøtte helt nødvendige akutte indsatser.

Så er det på sigt sådan, som spørgeren også ved, og som alle ved, for det er jo en konsensusbeslutning i Folketinget – noget nær i hvert fald – at vi understøtter og arbejder for en tostatsløsning som sådan det varige udkomme af det, vi er vidner til i øjeblikket.

Kl. 13:03

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:03

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for svaret. Jeg er jo selvfølgelig fuldstændig enig med udenrigsministeren i, at man også skal huske at dvæle ved, at der langt om længe er kommet en våbenhvile. Så selv om det ikke er slutpunktet på noget, men det i virkeligheden kan blive begyndelsen på noget andet, så er det dog et slutpunkt for bomberegningen og for fordrivelsen, og det kan give en lille smule håb hos både palæstinensere og israelere for, at der kan komme en ny fase i gang, hvor man kan arbejde for en egentlig retfærdig og varig fred. Det kan for palæstinenserne i Gaza selvfølgelig også betyde, at man kan få ledt efter sine savnede i ruinbunkerne, og at man kan begynde at diskutere genopbygning osv., og alt det er jo utrolig vigtigt. Det skal man også huske at konstatere.

Men er det ikke rigtigt forstået, at der i den måde, som våbenhvilen er skruet sammen på, ikke ligger nogen egentlig skriftlig sikkerhed for, at Israel ikke kan genoptage angrebene på et tidspunkt, og at man egentlig ikke fra israelsk side har sagt, at dette er en våbenhvile, der skal lede til en permanent våbenhvile, men at man faktisk holder døren åben for, at man kan genoptage bombardementerne? Der er grundspørgsmålet måske i virkeligheden, hvad der egentlig skulle forhindre Israel i at gøre det ud over de incitament, som udenrigsministeren er inde på, men som jo i hvert fald ikke er incitament, der taler til alle dele af den israelske regering.

Kl. 13:04

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:04

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg er jo helt med på, at det også udløste et noget nært rekordlangt møde i det israelske krigskabinet at få tilsluttet sig den her aftale, og at der også var en minister, der forlod regeringen. Det rokker jo ikke ved, at Netanyahu's regering stadig har sit flertal intakt, og at man er trådt ind i den her aftale, som er en faseopdelte aftale. Men det er jo klart, at den ikke har nogen garanti for – og det kan jeg jo desværre ikke stå og få til at forsvinde her – at man bevæger sig fra fase et til fase to til fase tre. Men jeg fæstner jo min lid til, at der bør være den her meget stærke gensidige interesse, og nu er der gidsler, der kommer ud i første fase, men flere gidsler i anden fase og alle gidsler efterfølgende. Så det er jo det, vi må fæstne vores lid til, og så må vi i øvrigt presse begge parter på at holde sig til det, der nu er aftalt.

Kl. 13:05

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:05

Trine Pertou Mach (EL):

Jeg er enig i det med presset på begge parter. Nu har ministeren jo også netop lige været på rejse, og spørgsmålet er måske i virkeligheden også, hvad det er for diplomatiske redskaber, vi fra dansk tid tager i brug, ikke bare bilateralt, men også – og det måske det mest interessante – hvad vi gør i EU-regi, hvad EU gør, hvad Danmark gør i FN's Sikkerhedsråd. For det er jo ret åbenlyst, at vi afventer det med tilbageholdt åndedræt. Så siger udenrigsministeren jo vel også mellem linjerne, at det ligesom ikke er nok til at sikre, at parterne overholder vilkårene, fordi der også er incitament til at gøre det modsatte. Man kan jo i hvert fald sige, at Netanyahu's regering fra starten af har haft det eksplicite mål om at ville udrydde Hamas fuldstændig, og at det er ikke sket. Hvad skulle være argumentet for dem for ikke at genoptage det? Hvad er det for redskaber, vi kan tage i brug? Og hvad er der i pipelinen?

Kl. 13:06

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:06

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

I den bilaterale relation kan vi jo, så stærkt, som vi kan, give udtryk for vores holdninger, og dem kan vi så også prøve at udleve i en europæisk ramme, og der er jo i hvert fald to ting, vi gør lige nu og her. Det ene er, at vi arbejder behårdt på at genetablere den her EUBAM-facilitet, altså en EU-mission, ved Rafah, så vi er til stede. Og det andet er, at vi er godt i gang med et større program til at understøtte det palæstinensiske selvstyre, altså på kort sigt med noget brobygningsfinansiering, men også med en langsigtet pakket, som vi forhåbentlig får på plads her i løbet af foråret.

Kl. 13:06

Formanden (Søren Gade):

Jeg byder nu velkommen til medspørger fru Leila Stockmarr, ligeledes Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:06

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Som opfølgning, når ministeren siger, at vi må fæste vores lid til, at processen omkring de næste faser vil køre efter planen, vil jeg tillade mig at sætte spørgsmålstejn ved det. For netop fordi Israel, som min partikollega sagde, ikke har villet give de her skriftlige garantier for, at man faktisk vil trække sig ud militært af Gaza, som den anden fase ligesom skal bygge på, så kan vi jo ikke fæste vores lid til, at Israel vil gøre det af sig selv.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ministeren: Er der en direkte dialog med den israelske regering for at lægge pres på Israel, for at man faktisk leverer på den her anden del, særlig i forhold til at sikre en permanent militær tilbagetrækning, ikke nødvendigvis af blokaden, men af den militære tilstedeværelse, som første fase stadig har givet lov til kunne blive opretholdt?

Kl. 13:07

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:07 at vi også er der med tilsagn om langsigtet støtte til en opbygning – er det, vi kan gøre, og det er det, vi gør.

Kl. 13:10

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg ved ikke rigtig, hvad alternativet skulle være andet end at fæste sin lid til, at når to parter har lavet en aftale, så er det med en intention om, at den skal udleveres i praksis. Hvis vi ligesom starter med at lægge til grund, at to parter har indgået en aftale, men de har ikke en intention om at udleve den, hvad skulle man så med en aftale?

Jeg er helt med på, at den her aftale ikke er varig fred. Jeg er helt med på, at den er faseopdelt, og jeg er helt med på, at dens endelige værdi viser sig ved, at man bevæger sig fra fase et til fase to til fase tre. Det, vi kan gøre, er at understøtte begge parter i at holde sig på det spor, bl.a. også ved at tage de initiativer. Det er derfor, jeg nævnte den her EU-mission ved Rafah, som er en genoptagelse af EU's fysiske tilstedeværelse et sted, hvor det gør en humanitær forskel. Det er derfor, vi længe har plæderet for, at EU med de forskelligheder, der er mellem de 27 lande, engagerer sig i kapacitetsopbygning af PA, sådan at vi også skaber en forudsætning for, at PA kan være til stede i Gaza som en del af en langsigtet genopbygning.

Det er jo det, vi kan gøre. Og så er jeg helt opmærksom på de politiske risici. Jeg er også opmærksom på, at der er en minister, der har forladt den israelske regering, og at det derved er skrøbeligt. Men det er jo det, vi kan gøre.

Kl. 13:08

Formanden (Søren Gade):
Medspørgeren.

Kl. 13:08

Leila Stockmarr (EL):

Men jeg vil gerne understrege, at det, der definerer den anden fase af våbenhvilen, jo er, at der ikke er lavet en aftale. Det er jo først her den 16. dag i den første fase, at man skal konkretisere anden del af våbenhvilen. Det er derfor, jeg er interesseret i at få ministerens svar på, hvad Danmark konkret gør for at sikre sig, at den aftale om anden fase faktisk bliver stadfæstet og konkretiseret, og at der også i videst muligt omfang kommer til at være opbakning til det i det israelske parlament. For vi ved, som ministeren også siger, at der er kritikere fra den israelske regering og fra den israelske højrefløj, der er ude at sige, at de præmisser, der ligger til grund for anden fase af våbenhvilen, vil man ikke være med på, og det kræver jo det israelske parlaments godkendelse.

Kl. 13:09

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:09

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Hverken spørgeren eller jeg sidder i det israelske parlament, og derfor er det jo sådan lidt på armlængde, når jeg bliver spurgt til, hvad det er, jeg lige konkret skal gøre for at sikre, at man gør det. Vi har presset på meget, meget længe for at få en våbenhvile. Jeg er glad for, at den er faldet på plads med et design, der matcher det, der jo har ligget på bordet et år eller i virkeligheden mere, og er presset hen over målstregen, ikke mindst også i lyset af en ny amerikansk præsidents indsættelse, hvor begge administrationer ligesom lænede sig ind i det.

Nu handler det om at holde begge parter på det spor. Den kombination af at lægge et diplomatisk pres, men så i øvrigt også vise, kan man sige, paratheden til at understøtte det – det er jo derfor, det er vigtigt, at vi er der med humanitær hjælp; det er derfor, det er vigtigt,

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til medspørger fru Leila Stockmarr. Det sidste spørgsmål i dette spørgsmål bliver stillet af fru Trine Pertou Mach. Værsgo.

Kl. 13:10

Trine Pertou Mach (EL):

Tak. Det er rigtigt, at ingen af os sidder i det israelske parlament, og at det heller ikke er os, der er part i den direkte våbenhvileaftale eller våbenhvileaftaleforløbet. Ikke desto mindre må man jo konstatere, at den her konflikt på alle måder er international og internationaliseret, og derfor er det ikke nok at konstatere, at vi ikke sidder der. Hvad er det, vores egen rolle kan være?

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge ministeren her til slut, om det fra EU-kredsens side har været gjort klart over for Israel, at der er nogle røde linjer, og hvad der sker, hvis Israel ikke lever op til sin del af våbenhvilen.

Kl. 13:11

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:11

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg tror, vi har en lidt forskellig indfaldsvinkel her. Altså, vi har den grundlæggende indfaldsvinkel, at når to parter med et meget, meget langt tilløb og efter et stort internationalt pres har lavet en aftale, så må det være med en grundlæggende intention om, at den aftale skal indfries. Det er en aftale, der falder i tre faser, hvor begge parter altså helt objektivt har en interesse i, at man bevæger sig fra den ene fase til den næste fase til den tredje fase. For det er forudsætningen for, på den ene side at alle gidslerne kommer ud, og på den anden side at man får en permanent fred, altså i betydningen fravær af krig, og dermed en mulig genopbygning. Det er sådan, vi ser det.

Så er det i øvrigt sådan, at vi nu forhåbentlig inden meget længe får det første møde i meget, meget lang tid i EU-Israel-associeringsrådet, som også vil være en lejlighed til, at vi i en EU-kreds, altså direkte over for Israel, gør den europæiske position gældende.

Kl. 13:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og det afslutter spørgsmålet.

Det næste spørgsmål er ligeledes til udenrigsministeren og bliver ligeledes stillet af fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Kl. 13:12

Spm. nr. S 519 (omtrykt)

2) Til udenrigsministeren af:

Trine Pertou Mach (EL) (medspørger: **Leila Stockmarr** (EL)):

I lyset af den indgåede våbenhvile mellem Israel og Hamas vil ministeren så redegøre for, hvad ministerens overvejelser er om faren for israelsk territorial ekspansion, og hvad ministeren agter at gøre for at sikre, at Israel ikke udvider sit territorium igennem en besættelse af hele eller dele af Gaza?

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Kl. 13:12

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Mit spørgsmål nummer to lyder: I lyset af den indgåede våbenhvile mellem Israel og Hamas vil ministeren så redegøre for, hvad ministerens overvejelser er om faren for israelsk territorial

ekspansion, og hvad ministeren agter at gøre for at sikre, at Israel ikke udvider sit territorium igennem en besættelse af hele eller dele af Gaza?

Kl. 13:12

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:12

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det er klart som i krystalklart, at det ville være helt uacceptabelt for EU og også for regeringen – og man kunne også vende det om, så det var: for regeringen og heldigvis også for EU – hvis Israel udvider sit territorium, herunder med genbosættelser i Gaza. Den eneste undtagelse fra det synspunkt, som jeg er nødt til at gøre gældende, er selvfølgelig, hvis der på et tidspunkt kom tale om udvidelser, som sker som led i en forhandlet løsning med palæstinenserne og noget landswap eller sådan noget. Det kan jeg jo ikke stå og ekskludere.

I regeringens øjne er og forbliver en tostatsløsning den eneste bæredygtige løsning på konflikten. Det er en løsning, der på den ene side sikrer Israels ret til fred og sikkerhed, og som på den anden side sikrer Palæstinas ret til en levedygtig sammenhæng og demokratisk stat med udgangspunkt i 1967-grænserne og med suverænitæt over eget område. Det er den løsning, vi arbejder for, og det er jo ikke regeringen, der arbejder i et tomt rum. Altså, vi arbejder med afsæt i en række folketingsvedtagelser over de seneste år, som jeg synes det kan være værd at genkalde sig, for en gang imellem kan man måske komme lidt i tvivl om visse partiers position her, men der er jo sådan set en ret bred dansk politisk enighed i tilgangen til det her.

Det arbejder vi aktivt for at fremme gennem EU, hvor vi bl.a. har forsøgt at løfte, at EU har en stærkere og mere strategisk indsats i forhold til at skabe kompetencer hos det palæstinensiske selvstyre til at løfte deres del af rollen. Det arbejder vi for i FN, hvor vi i Sikkerhedsrådet tidligere på ugen netop understregede behovet for en tostatsløsning, og hvor vi i december var med til at vedtage en generalforsamlingsresolution, som afviser ethvert forsøg på at ændre Gazas demografi eller grænser, og som understreger vigtigheden af, at Gazastriben forenes med Vestbredden under det palæstinensiske selvstyres myndighed.

Så arbejder vi også for det gennem vores bilaterale diplomatiske relationer. Som jeg var inde på før, tog jeg så sent som under mit besøg i Israel og på Vestbredden her i forrige uge de her temaer op både i forhold til den israelske udenrigsminister, den israelske minister for strategi og i øvrigt de palæstinensiske samarbejdspartnere, bl.a. den palæstinensiske premierminister.

Kl. 13:14

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:14

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Det er godt at høre, at regeringen også opfatter det som totalt uacceptabelt, at Israel på egen hånd ændrer på grænserne og på sit eget territories størrelse og udseende. Det er også godt at høre, at det ligger i det EU-spor, der er.

Desværre er vi jo også i en situation, hvor der i hvert fald i Israel er klare kræfter og røster, der taler for, at Israel egenhændigt skal kunne ændre på sit territories størrelse og omfang. Det var en udfordring at få våbenhvilen igennem det israelske parlament. Det lykkedes. Der har været røster – det handler ikke så meget om Gaza, men det handler om andre dele af Palæstina, nemlig Vestbredden – hvor israelske ministre har givet udtryk for, at man mener, at det, de kalder Judæa og Samaria, som er det, vi andre kalder Vestbredden,

som er palæstinensisk land, palæstinensisk territorie, er en legitim del af staten Israel.

Så det er jo klart, at der er nogle kræfter i det israelske parlament, som faktisk ønsker en territorial ekspansion, og som jo så også er overlappende med de kræfter i Israel, som heller ikke ønsker en tostatsløsning. Så på den måde er der jo alle mulige politiske, hvad kan man sige, barrierer for, at det her skal lykkes, men dermed også nogle bekymringer, i forhold til hvad det er, den her våbenhvile kan føre til i forhold til en form for genbosættelse.

Det ligger i fase to, hvis ikke jeg husker meget forkert, at Israel skal trække sig endegyldigt ud af Gaza. Det er ikke et spørgsmål om at ophæve blokaden, men om at fjerne sin militære tilstedeværelse fra Gaza. Ministeren siger, at ministeren har talt med sine partnere om det på rejsen i Israel og Palæstina. Hvad er egentlig en mulig dansk reaktion, for så vidt det nu faktisk viser sig at falde ud til den gale side, og at Israel rent faktisk ikke forlader Gaza? Hvad er de konkrete tiltag, man kunne forestille sig fra dansk og europæisk side?

Kl. 13:16

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:16

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Må jeg ikke lige til en start sige, at når spørgeren siger, at der er kræfter i Israel, der ikke vil det her, så er det jo rigtigt, ligesom der også er kræfter på den palæstinensiske side, der heller ikke vil det her. På begge sider findes der folk, der har en vision om det her med from the river to the sea, enten et Israel from the river to the sea eller et Palæstina from the river to the sea. Vi skal jo engagere os med dem, der vil noget andet.

Jeg synes ikke, det er min opgave her i dag at stå og have sådan et beredskabskatalog over, hvad vi skal gøre, hvis ting går galt, når der faktisk nu er en situation, hvor der altså er skabt antydningen af et positivt momentum, og hvor det handler om at holde den path ind til det, der er aftalt, fordi det er, jeg havde nær sagt en positiv ålerruse, hvor man kan bevæge sig fra den ene til den anden til den tredje fase med det perspektiv, at man så også i enden af den kommer til at diskutere rekonstruktion af Gaza og dermed også en sikkerhedsparaply i forhold til Israel og dermed ultimativt også en tostatsløsning. Det er sådan set den positive dagsorden, vi forsøger at engagere os i.

Kl. 13:17

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:17

Trine Pertou Mach (EL):

Jeg er enig med ministeren i, at det kan ses som og bør være en positiv ålerruse, som ministeren udtrykker det. Men den realpolitiske analyse er så også, at der er ret mange kræfter, som i virkeligheden kan forhindre, at det bliver sådan.

En faktor, som vi ikke har talt om endnu, er jo det skifte, der har været i Det Hvide Hus med præsidentskiftet. Den nuværende præsident – ikke for at rose den tidligere præsidents linje i forhold til Mellemøsten og et frit Palæstina – har ved tidligere lejligheder, da han sad i Det Hvide Hus sidst, jo faktisk gjort klart, at han ikke var så optaget af, at Israel ikke kunne udvide sine grænser, at Vestbredden ikke godt kunne tilhøre Israel. Man kan sige, at det i hvert fald ret meget er den samme linje, der bliver lagt an fra USA's side lige nu.

Derfor påhviler der jo faktisk EU og Danmark og resten af verden en helt særlig rolle for at fastholde folkeretten og den internatio-

nale retsorden, også i forhold til det her spørgsmål. Derfor vil det stadig væk være rart at høre ministeren sige noget lidt mere konkret om, hvad det er, man forestiller sig, uden at man skal arbejde for en plan B, men hvordan man forholder sig til en mulig plan B.

Kl. 13:18

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:18

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det er helt rigtigt, at der er masser af politiske risici, og jeg tror også, at det er for usikkert endnu sådan fuldstændig at kunne bedømme, hvad den amerikanske tilgang bliver til det her. Jeg har også noteret mig de røster, der har været fremme om, om man kunne lave en eller anden udflytning – skulle Jordan, skulle Egypten ligesom åbne deres døre, hvilket selvfølgelig er no-go begge steder, og derfor er det ikke en løsning.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi i EU ligesom får lænet os maksimalt ind i det her positive spor, hvilket jo også betyder, at vi fastholder, altså at vi er ven af Israel – det er også derfor, vi snart skal have et associeringsrådsmøde med Israel igen – og at vi ikke lige sådan, jeg havde nær sagt bruger vores tid på at så tvivl om, hvorvidt intentionerne bag den aftale, man har indgået, rækker til, at den også kan implementeres, og dermed i virkeligheden overlader det til andre, som måske tilbyder sådant et mere frit rum at være dem, Israel relaterer sig til. Det er mit oprigtige take på det her.

Kl. 13:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Jeg byder nu velkommen til en medspørger. Fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten, værsgo.

Kl. 13:20

Leila Stockmarr (EL):

Som ministeren også har været inde på, foregår den her implementering af våbenhvilen jo i en ret bemærkelsesværdig udenrigspolitisk situation med Trump ved roret. Og der er kommet de her udmeldinger fra Donald Trump senest i søndags, hvor man var ude og sige, at Trump godt kunne se for sig, at man faktisk tog Gazas befolkning og genhusede dem eller fordrev dem til Jordan og Egypten. Det skaber usikkerhed. USA er jo ikke bare en allieret med Israel, USA er jo også en af de to mæglere i forhold til at sikre fremdrift i den her våbenhvile.

Der kunne jeg godt tænke mig at høre ministerens sådan analyse af, om det ikke vækker stor bekymring fra dansk side og fra europæisk side, at den nye amerikanske præsident er ude og komme med sådan nogle udmeldinger, der jo må siges at skabe rystelser i fundamentet ikke bare i forbindelse med at realisere en tostatsløsning, men faktisk også i forbindelse med næste fase af våbenhvilen.

Kl. 13:21

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:21

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg har den tilgang til de her lidt hurtige udmeldinger, som jeg i øvrigt har en tilgang til mange andre hurtige udmeldinger, der falder for tiden, at vi ligesom har brug for at se, hvad den konsoliderede amerikanske position er. Det udestår endnu. Der er ret meget momentum i den her region – tiden tillader ikke sådan et stort indlæg her – men der er ret meget momentum i den her region i øjeblikket med våbenhvile i relation til Libanon, med et enormt svækket Hizbollah, et svækket Iran og et nyt styre i Syrien, som jeg regner med

besøg meget snart selv, og hvor det jo, jeg ved ikke, om man må sige det, både kan blive en dreng og en pige, er et vejkruds, hvor man både kan gå til højre og til venstre. Men der er også et positivt udfaldsrum, også i forhold til Syrien og Israel; der er golfstater, der engagerer sig; der er et betydeligt momentum.

Jeg håber jo, at Amerika melder sig ind i det. Det var under Trump, man fik The Abraham Accords; det var under Trump, man fik normaliseringen mellem De Forenede Arabiske Emirater og Israel. Der blinker jo en Nobelfredspris sådan lige ude i horisonten, hvis det amerikanske engagement bliver det rigtige. Det kan jeg jo ikke give en sikker prognose for at det bliver. Men det er jo det, vi både skal håbe på arbejde for. Og den måde, EU gør det bedst på, tror jeg, er ved at engagere sig i en permanent, rigtig løsning, og det handler om det, jeg sagde før – og nu lyser den røde taletidslampe – at synliggøre, at vi engagerede der.

Kl. 13:22

Formanden (Søren Gade):
Medspørgeren.

Kl. 13:22

Leila Stockmarr (EL):

Jeg er med på, at vi må se, hvordan den udmelding om Gaza ligesom materialiserer sig i konkret ny udenrigspolitik fra USA's side. Men i forhold til Trumps linje og i forhold til Vestbredden kan noget af det, der venter os, jo være noget af det, Trump allerede lancerede sine idéer om, sidst han var præsident i 2019, hvor man jo fra amerikansk side var ude at sige, at man ikke nødvendigvis ville modarbejde, at Israel annekterer Vestbredden, man har rykket sin ambassade til Jerusalem, og vi har også fået udpeget en ny amerikansk ambassadør i Jerusalem, der ikke mener, at Vestbredden tilhører palæstinenserne. Det sender jo immer væk nogle klare signaler om en ret kontinuerlig linje, der underminerer det, der er internationalt konsensus om. Hvor efterlader det så Danmark og EU i forhold til at tage teten i erkendelsen af, at USA ikke længere følger den køreplan, vi officielt har for, hvad der konstituerer international retsorden i en kontekst af Israel og Palæstina?

Kl. 13:23

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:23

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg er helt opmærksom på, at der er kommet en ny amerikansk præsident. Jeg er også helt opmærksom på, at man pr. dekret vil ophæve de sanktioner i forhold til ekstremistiske bosættere i Vestbredden, som den tidligere amerikanske administration indførte, og som vi med forsinkelse indførte i Europa, hvilket jeg syntes var beklageligt, altså at vi var for langsomme i optrækket, men som vi trods alt har fået på plads, og hvor vi også fra dansk side har en åbenhed over for at gøre mere. Det må jo være det, vi skal. Og det skal vi så, uagtet hvad man gør i Amerika.

Men man må også være ærlig og sige, at hvis ikke vi kan få det rigtige amerikanske engagement ind her, er vi desværre næppe i en situation, hvor Europa har geopolitisk muskelkraft nok til at gå op imod det og få skabt varige løsninger. Derfor er det jo noget med at engagere sig alle steder, altså både i forhold til Golfstaterne, i forhold til Israel, i forhold til nabolandene og i forhold til USA, for at få alle til at forstå, at der faktisk er noget regionalt momentum, som spillet og brugt rigtigt kunne føre til, at en konflikt, der har været hos os i generationer, kunne finde en mere varig løsning.

Kl. 13:24 **Formanden** (Søren Gade):
Værsgo.

Kl. 13:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Vi siger tak til medspørgeren, fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten. Det sidste spørgsmål bliver stillet af fru Trine Pertou Mach. Værsgo.

Kl. 13:25

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Jeg vil egentlig bare indlede med at sige tak for en god dialog også om det her komplekse emne, hvor der ikke er klare, enkle svar. Lad os bare slå fast, at når vi stiller spørgsmålet, er det jo ikke for at så tvivl om våbenhvilen eller så tvivl om, om det kan lade sig gøre, for selvfølgelig er der det perspektiv, at det lykkes. Det håber vi jo alle sammen på, og det arbejdes der på. Det er ikke til diskussion.

Det, der er, er, at vi dog også er nødt til at forholde os til, at det kan gå modsat. Så vil det jo være fatalt, hvis det er et andet scenarie, der udspiller sig, og man igen fra europæisk side handler forsinket, som udenrigsministeren var inde på omkring sanktionerne. Så diskussionen her handler grundlæggende om at sikre, at man er til stede meget konkret, meget materielt i virkeligheden her og nu for at undgå, at det andet scenarie når at udspille sig på en måde, så Europa endnu en gang kommer for sent. Det er i virkeligheden det, der er det grundlæggende spørgsmål: Er der et spor i gang, hvor det her også bliver diskuteret?

Kl. 13:26

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:26

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det er jeg sådan set enig i, og det er jo så også derfor, at vi så sent som i mandags har diskuteret og taget stilling til at genåbne den her EU-mission omkring Rafah som et udtryk for fysisk tilstedeværelse. Det er derfor, vi i mandags også har genbekræftet det her langvarige engagement med det palæstinensiske selvstyre, som vi selv har presset på for også fra dansk side i høj grad sammen med en lille kreds af kolleger, for det er ligesom der, man kan forene et EU, hvor jo alle abonnerer på tostatsløsningen, men hvor der også er et lidt forskelligt temperament i forhold til spørgsmålet om anerkendelse af Palæstina m.v. Det er jo det, vi skal gøre. Det var også derfor, jeg sagde før, at vi fra dansk side er åbne over for yderligere sanktioner i forhold til det, der sker på Vestbredden, og ud af det fører logisk, at hvis der pludselig skulle komme bosættninger i Gaza, vil det samme gælde der.

Kl. 13:26

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Det næste spørgsmål er ligeledes til udenrigsministeren og bliver stillet af fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten.

Kl. 13:26

Spm. nr. S 521 (omtrykt)

3) Til udenrigsministeren af:

Leila Stockmarr (EL) (medspørger: **Trine Pertou Mach** (EL)):

Hvad mener ministeren at Danmark skal gøre bilateralt, i FN's Sikkerhedsråd og igennem EU for at igangsætte efterforskning og dokumentation af krigsforbrydelser og folkedrab, herunder at sikre fri og uhindret adgang for internationale efterforskere og journalister til Gaza?

Leila Stockmarr (EL):

Hvad mener ministeren at Danmark skal gøre bilateralt, i FN's Sikkerhedsråd og igennem EU for at igangsætte efterforskning og dokumentation af krigsforbrydelser og folkedrab, herunder at sikre fri og uhindret adgang for internationale efterforskere og journalister til Gaza?

Kl. 13:27

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:27

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Tak for det. Jeg er enig i, at det er vigtigt at dokumentere eventuelle krænkelse begået på begge sider i konflikten. Her findes der allerede forskellige mekanismer, der har netop det formål at monitorere og dokumentere situation i både Israel og Palæstina. Den Internationale Straffedomstol har som bekendt en igangværende undersøgelse af situationen i Palæstina, herunder Gaza, og har udstedt arrestordre mod både israelere og Hamas. Straffedomstolens arbejde er ud over anklagemyndighedens eget efterforsknings- og bevisindsamlingsarbejde baseret på dokumentation fra en række forskellige kilder, herunder FN-organisationer, rapporter fra civilsamfundsorganisationer og vidnesbyrd fra individer.

Derudover er der sagen ved den anden internationale domstol, altså Den Internationale Domstol, ICJ, modsat ICC, hvor Sydafrika har anklaget Israel for brud på folkedrabskonventionen. Det er jo en sag, der verserer, og som også forventes at strække sig over de næste par år. Her vil dokumentation og beviser fra en række forskellige kilder jo blive brugt.

Derudover er der en særlig FN-undersøgelseskommission, Commission of Inquiry, der blev nedsat tilbage i 2021 af FN's Menneskerettighedsråd for at undersøge mulige krænkelse af den humanitære folkeret og menneskerettighederne.

Endelig eksisterer der en FN-mandateret specialrapportør, som løbende rapporterer til Menneskerettighedsrådet om menneskerettighedssituationen i de besatte palæstinensiske områder.

Regeringen støtter disse instansers uafhængighed, ligesom vi bakker op om deres adgang til de besatte palæstinensiske områder. Det gælder f.eks. undersøgelseskommissionen. Derudover støtter vi jo ICC's generelle arbejde med både finansielle bidrag og med en sekundær national ekspert, ligesom vi gennem Palæstinabistandsprogrammet støtter forskellige civilsamfundsorganisationer, der arbejder med at dokumentere krænkelse i de besatte palæstinensiske områder. Det gælder bl.a. ngo'erne B'Tselem og Breaking the Silence. Det er alt sammen vigtigt arbejde, som vi vedbliver med at støtte. Så det er ligesom det danske bidrag.

Kl. 13:29

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:29

Leila Stockmarr (EL):

Grunden til, at vi rejser det her spørgsmål, er, at den genopbygning, som Gaza, Palæstina, står over for, ikke bare handler om mursten og de mange hundredtusinder af boliger, der er blevet totalsmadret. Genopbygningen handler også om retfærdighed, og uden retfærdighed og med fortsat straffrihed for eventuelle eller højst sandsynlige krigsforbrydelser, eventuelt folkedrab, er det meget svært at se for sig, at vi får en varig fred.

Vi står i en helt ekstraordinær situation med det, der er sket i Gaza og i Israel de sidste 15-16 måneder, hvor op mod 50.000 eller mere palæstinensere er blevet slået ihjel og mere end 1.000 israelere er blevet slået ihjel. Men det, der gør det helt specielt, er jo, at krigen i Gaza er foregået bag lukkede døre. Vi har alle sammen kunnet se med, men der har ikke været international adgang, internationale journalister har ikke kunnet komme ind, og der har ikke været mulighed for, at andre end lokale kræfter har kunnet dokumentere de her meget mulige forbrydelser, der har fundet sted. Det er jo helt afgørende, at der kommer en proces nu, hvor der er våbenhvile, og hvor der er momentum, som vi har talt om, hvor vi aktivt arbejder for at lægge pres på Israel for at sikre os, at folk faktisk kan komme ind i Gaza.

Så ét er en hensigtserklæring, som jeg anerkender kommer herfra principielt, noget andet er, hvad Danmark, særlig som nu midlertidigt medlem af FN's Sikkerhedsråd, helt konkret vil gøre for at sikre, at der er en proces, der bliver sat i gang, og at der bliver lagt pres på særlig Israel for, at der kommer efterforskere ind, og at der kommer international presse ind, som kan dokumentere, hvad det er, der er foregået og måske kommer til at foregå igen, så vi ikke overlader opgaven til de civile palæstinensere, der jo er blevet ramt af bomber, og som har et kæmpe traumatisk arbejde foran sig med overhovedet at finde sig selv og finde hjem til deres ødelagte hjem.

Kl. 13:31

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:31

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Tak for det. Jeg kan ikke helt forstå, hvorfor man bruger ordet hensigtserklæring, når jeg i mit svar står her og fortæller, hvordan vi helt konkret understøtter nogle internationale mekanismer, som har præcis det her sigte, altså både finansielt og i relation til ICC, altså med indstationering af medarbejdere og konkret budgetstøtte til nogle af de ngo-organisationer, som løfter den her opgave. Det er jo ikke en hensigtserklæring; altså, det er jo helt konkret handling.

Jeg er så i øvrigt enig i, at det har været en udfordring over de 15 måneder og jo også fortsat er det, at der ikke har været fri adgang. Det var også derfor, Danmark sidste år var medunderskriver af en fælles erklæring i regi af Media Freedom Coalition, der understreger behovet for journalisters uhindrede adgang til at rapportere om begivenhederne, som de udfolder sig. Det var derfor, vi udtrykte bekymring over Israels beslutning om at lukke Al Jazeera, ligesom jeg bare for fuldstændighedens skyld må sige, at jeg måtte udtrykke den samme bekymring, da jeg var i Ramallah i forrige uge, hvor det palæstinensiske selvstyre også har besluttet at lukke Al Jazeera.

Kl. 13:32

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:32

Leila Stockmarr (EL):

Jeg anerkender også de her konkrete initiativer og processer, man bakker op om, men jeg må så også sige, at os, der følger udviklingen tæt og har gjort det i mange år, også godt ved, at det jo ikke nødvendigvis er nok, at der bliver besluttet, at der skal sættes nogle processer i gang. For at nogle af de her ting faktisk kan blive implementeret og igangsat i praksis, f.eks. at der kommer efterforskere fysisk ind i Gaza, kræver det nogle lidt andre realpolitiske muskler, altså for faktisk at sikre sig, at det sker i praksis, dvs. at der kommer en åbning i de korridorer, der er, og i de checkpoints, der er, så det faktisk sker i praksis.

Så det, jeg måske fisker efter, er: Hvordan rykker vi de processer fra de bonede gulve og fysisk ind i Gaza, så vi sikrer os, at tingene rent faktisk sker? Og det kræver jo, lidt karikeret sagt, lidt mere rå magtpolitik over for Israel, der jo har som tradition at modarbejde sådan nogle her undersøgelser.

Kl. 13:33

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:33

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det kræver måske også lidt flere rå muskler, end jeg både som person og som nation egentlig er udstyret med. Jeg mener, vi gør det bedst i de fora, hvor vi har en rolle at spille, og det har vi EU – og det bliver så lidt repetitivt, i forhold til hvad jeg har sagt under alle de her spørgsmål – med at understøtte den her linje. Det gælder selvfølgelig også i FN's Sikkerhedsråd med den rækkevidde, det så har på grund af vetoinstrumenter og andet. Men det er selvfølgelig der, vi skal lægge de danske lodder, altså i den vægtskål. Det er nok det svar, jeg kan give.

Kl. 13:34

Formanden (Søren Gade):

Jeg byder nu velkommen til medspørger fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten.

Kl. 13:34

Trine Pertou Mach (EL):

Tak for det. Det, der er spørgsmålet her, er jo måske, hvad man i virkeligheden vil gøre ikke bare fra dansk side, men fra det internationale samfunds side. Som medlem af FN's Sikkerhedsråd og medlem af EU spiller Danmark jo en rolle i de fællesskaber. Hvad vil man egentlig gøre, hvis Israel ikke lader efterforskere komme ind?

Så vil der ikke kunne komme nogen ind og indsamle vidnesbyrd, tale med overlevende, dokumentere, hvad det er for typer bomber, der er blevet smidt, hvor de er blevet smidt, hvad det er, der er blevet smadret osv., dvs. alt det, som vi har set på, fordi palæstinenserne har været i stand til at hjælpe os med at se det, men som jo er det, der skal danne grundlaget for egentlig retsforfølgelse, både af de to arrestordrer, men også den proces, der foregår i ICJ. Hvad vil det internationale samfund, hvad vil Danmark i de fora, hvor vi er, ikke mindst jo i FN's Sikkerhedsråd, egentlig gøre, hvis Israel ikke lader det ske?

Kl. 13:35

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:35

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Medmindre man vil have sådan en eller anden lang opførelse af sådan en eller anden afmagtsfølelse, altså, som jeg lidt har lyst til at kaste mig ud i, så må man jo igen ligesom ty tilbage til det, jeg startede med at svare på det allerallerførste spørgsmål. Nu er der lavet en våbenhvile, og den falder i nogle faser, og den kommer til at skabe adgang til Gaza, i første omgang for humanitær support, altså 1.200 lastbiler på de første meget få dage i kontrast til under 70 om dagen i december. Det er godt.

Og i kølvandet på det skal vi selvfølgelig presse på for, at også journalister og andre kan komme ind. I sig selv vil det jo være sådan, at det, at kamphandlerne bliver bragt til ophør – i første omgang kan man jo ikke omtale det som andet end en pause, for det bliver kun permanent, hvis det fortsætter – vil være med til at skabe meget

mere transparens og indblik i, hvordan Gaza ser ud efter de her 15 måneder. Det er jo det, vi skal understøtte.

Så tror jeg også, vi for kompleksiteten i det her må sige, at hvis der skabes noget momentum og et forhandlet spor, må de her spørgsmål også adresseres i den her sammenhæng, hvor jeg tænker, at vi også helt realpolitisk må tænke på, hvor meget man så skal selvinkriminere sig som israelsk premierminister, hvis man samtidig skal understøtte, at man faktisk læner sig ind i en proces, der sikrer varig fred. Og der kan vi finde eksempler ude omkring i verden, også med forsoningsprocesser og andet. Altså, det der aspekt bliver jo nødt til at være en del af en langsigtet løsning også.

Kl. 13:36

Formanden (Søren Gade):
Medspørgeren.

Trine Pertou Mach (EL):

Ja, og det er ikke for at underminere det håbefulde eller ønsket om, at de her processer kører og åbner de her døre, som vi håber de åbner, men det er bare for stadig væk realpolitisk at sige, at Israel ikke har haft tradition for at ville det samspil. Vi ved stadig væk ikke, hvad der sker med UNRWA i morgen, tror jeg det er. Vi ved stadig væk ikke, om Israel har tænkt sig at sikre uhindret adgang for de folk, der skal ind; det være sig journalister eller andre efterforskere, måske endda ovenikøbet humanitære medarbejdere, som der også er brug for.

Derfor er der nødt til at være en eller anden form for plan B, hvor der er lidt mere urgency, altså hvor der er lidt mere akuthed over. For hvis det ikke sker, vil straffriheden fortsætte, og så kommer der jo ikke nogen varig retfærdig fred. De to ting hænger sammen.

Kl. 13:37

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jeg er helt opmærksom på, at der er masser af risici, og at det ikke er på plads med den her frygtelige situation, vi har set udspille sig startende med Hamas' modbydelige terrorangreb den 7. oktober og nu 15 måneders kamphandlinger, masser af civile døde og sårede og en traumatiseret ungdom, som, hvis ikke de gribes rigtigt, ender med at blive overradikaliseret og blive en meget, meget langsigtet trussel for ikke bare Israel, men for menneskeheden, havde jeg nær sagt. Det er ikke på plads, og jeg afslører ikke nogen hemmelighed ved at sige, at jeg synes, at Israel skulle gribe det her mere offensivt.

Jeg har ikke svar på UNRWA-spørgsmål. Jeg har haft lejlighed til at rejse dem også i forrige uge uden at få nogen klare israelske svar. Man afmonterer nu kontorerne i Østjerusalem. Det er helt uklart, hvem der skal løfte den opgave. Jeg kan bare sige, at det ser vi på med den største grad af alvor. Alle de steder, hvor vi har en chance for at blive lyttet til, hvad enten det er bilateralt, i EU eller i FN's Sikkerhedsråd, bidrager vi til at skabe det pres på Israel, fordi vi også vurderer, at det er i Israels egen langsigtede objektive interesse.

Kl. 13:38

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til medspørger fru Trine Pertou Mach fra Enhedslisten. Det sidste spørgsmål bliver stillet af fru Leila Stockmarr. Værsgo.

Kl. 13:38

Leila Stockmarr (EL):

I de her dage kan vi alle sammen se nogle helt vilde billeder på sociale medier, altså nogle dronefotos af den massive ødelæggelse

i Gaza. Det er noget, vi ser ske lige for øjnene af os. Det er jo dokumenteret sådan bredt set af civile. Men så står vi alligevel her i dag, og ministeren lægger i sit svar ud med at sige: eventuelle forbrudelser. Det, vi ser som udfordringen, er jo, at vi udenrigspolitisk stadig er et sted, hvor regeringen ikke har en dokumentation, der gør, at man kan sige, at der med sikkerhed har fundet noget sted, samtidig med at vi ser billeder af så voldsomme ødelæggelser, der næsten ikke kan være andet end beviser for krigsforbrudelser.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge, hvordan vi lukker det hul mellem den virkelighed, vi ser, og den udenrigspolitik, som man må sige på en eller anden måde er efterslæbende i sin konklusion af, hvad der er foregået. Kunne Danmark som midlertidigt medlem af Sikkerhedsrådet meget konkret rejse spørgsmålet om, om man vil igangsætte en international undersøgelse i regi af Sikkerhedsrådet, muligvis som man gjorde det med Goldstonerapporten født ud af FN's Menneskerettighedsråd, hvor man helt konkret kræver – måske endda arbejder med en resolution, man forsøger at få opbakning til – at der kommer en international undersøgelse af, hvad der er foregået i Gaza og Israel de sidste 15-16 måneder?

Kl. 13:40

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:40

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Når der bliver spurgt til, hvordan man lukker hullet, tror jeg, at man lukker hullet ved at lade de institutioner, som verdenssamfundet har etableret, og som begge to har en rolle at spille og også er i gang i forhold til det konkrete, løse deres arbejdsopgave. Så siger jeg, med risiko for at vi ikke er enige, at jeg tror, at for nærværende skal man lade det blive ved det. Jeg tror ikke, at vi bidrager til at understøtte et positivt momentum omkring den proces, der er i gang nu, ved at tage yderligere initiativer oven i dem, der er taget, og dem, jeg har nævnt, altså et yderligere selvstændigt dansk initiativ. Det tror jeg simpelt hen ikke på.

Det er ikke det samme som at afskrive det som en eventualitet, hvis nu prognoserne svigter og det hele går skævt. Men for nærværende er der en aftale, som to parter har indgået, og som i sig rummer et kæmpe håb, idet jeg udmærket godt ved, at det ikke er en given sag, at det indfries. Men det er den proces, der skal undersøges, altså den fase, vi er i nu. Det er min bedste vurdering.

Kl. 13:41

Formanden (Søren Gade):

Det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten.

Det næste spørgsmål er ligeledes til udenrigsministeren, og jeg byder velkommen til hr. Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti, som stiller spørgsmålet.

Kl. 13:41

Spm. nr. S 536

4) Til udenrigsministeren af:

Morten Messerschmidt (DF):

Mener ministeren, at den åbne støtte til præsident Trumps modkandidat under den amerikanske valgkamp i 2024 har enten styrket eller svækket Danmarks muligheder for at løse den samarbejdskrise, vi har med USA lige nu?

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Morten Messerschmidt (DF):

Tak, formand. Mener ministeren, at den åbne støtte til præsident Trumps modkandidat under den amerikanske valgkamp i 2024 har enten styrket eller svækket Danmarks muligheder for at løse den samarbejdskrise, vi har med USA lige nu?

Kl. 13:41

terne. Jeg har deltaget i Demokraternes konvent. Ved den lejlighed sagde jeg, og det er et citat:

»En Harrisadministration vil være kendt terræn. I en verden, som er i opbrud med krig i Ukraine og en forfærdelig konflikt i Mellemøsten, der truer med at eskalere til en fuldskalakrig, vil forudsigelighed på mange måder være en fordel.«

Det kan man så vælge at oversætte til at være udtryk for en støtte til hende.

Kl. 13:41

Jeg vil så sige i forhold til Trump, som jeg trods alt har mødt, at jeg nu aldrig har mødt en Trump, der har holdt det op imod mig, at jeg også i den valgkamp, der førte op til hans første valgperiode, deltog ved Demokraternes konvent. Jeg repræsenterede så godt nok et andet dansk parti, men det var jo stadig væk med den samme relation til Demokraterne. Sådan en Trump har jeg aldrig mødt.

Så i det omfang – det må jo stå for spørgerens regning – at der skulle være tale om en eller anden forfængelighed, der er styrende for noget, er det i hvert fald ikke en, der har haft et gennemslag der.

Kl. 13:44

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:41

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Det kan jeg svare meget nemt på. Nej til den ene del af spørgsmålet. Nej til den anden del af spørgsmålet.

Kl. 13:41

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:41

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 13:44

Morten Messerschmidt (DF):

Det er jeg glad for at ministeren svarer så klart på, for nu, som det har været de fleste bekendt, har jeg ikke truffet Donald Trump. Men han slår mig som et relativt forfængeligt menneske, som går op i den slags ting. På den anden side har vi jo så en udenrigsminister, der har en vis erfaring. Derfor undrer det mig såre, da han, jeg tror, det var i oktober måned sidste år, var i programmet »Lippert« og åbent erklærede, at han støttede Kamala Harris.

Nu kan man sige, at hele den her grønlandsaffære, vi befinder os i, jo er sådan et crescendo af fejl begået af regeringen, primært statsministeren. Det var en fejl, at man løj over for amerikanerne i forhold til de løfter, man gav i 2019 på NATO-topmødet, og det er klart en fejl, at man bliver ved med at tale det her selvstændighedsfænomen op, hvilket gør, at amerikanerne med god ret jo kan være bekymrede for, at grønlænderne holder en folkeafstemning og Grønland pludselig er ude af NATO, fordi de har forladt rigsfællesskabet. På den måde er det åbent land for Rusland og Kina. Til det kan vi altså så også føje, at det var en fejl af udenrigsministeren helt åbenlyst som en af Danmarks officielle repræsentanter at tage parti i en amerikansk valgkamp.

Vi er jo alle sammen enige om, at USA er Danmarks vigtigste allierede. Man kan nærmest sige, at på den store scene er USA efterhånden sådan Danmarks eneste væsentlige allierede. De stormagter, der ser ud til at dominere verden og kommer til at dominere verden i det 21. århundrede, bliver Kina med sine vasalstater, Rusland, Iran, Nordkorea osv., og så er det USA.

Alt det leder mig jo frem til at spørge: Hvordan i alverden kunne det ske? Altså, hvordan kunne det ske, at Danmarks udenrigsminister laver en sådan brøler over for vores allervigtigste allierede?

Kl. 13:43

Formanden (Søren Gade):
Udenrigsministeren.

Kl. 13:43

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Der er jo mange ting i det her, for pakket ind i spørgsmålet til mig var der sådan nogle voldsomme anklager mod statsministeren, der bliver beskyldt for at lyve og sådan noget, og det er jo et billede, jeg ikke kan genkende. Det skal bare lige nævnes; tiden tillader ikke at gå i dybden med det.

Prøv lige at høre, ved siden af at være udenrigsminister er jeg også formand for et politisk parti. Det er et søsterparti til Demokra-

Morten Messerschmidt (DF):

Jeg vil bare lige minde ministeren om, at han svarede ja til at starte med, altså ja til, at den åbne støtte har været dårlig for Danmark. Det var sådan, jeg forstod det første svar. Jeg er så helt med på, at ministeren også er formand for Moderaterne, men der må vi jo bare konstatere, at vi i hvert fald i andre sammenhænge må forstå, at ministeren ikke bruger ret meget tid på det, og at det så er årsagen til, at det kører, som det kører på sekretariatet og andre steder. Så vi må gå ud fra, at ministeren bruger det meste af sin tid på at være udenrigsminister.

Er det ikke uprofessionelt, at man som dansk udenrigsminister over for vores vigtigste allierede er ude at melde, at man støtter en anden kandidat end den, der så ender med at vinde? Skulle man egentlig ikke holde sig for god til det?

Kl. 13:45

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 13:45

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Nu synes jeg, at hr. Morten Messerschmidt først og fremmest skulle holde sig for god til ligesom at flyde på sine egne maksimer, ikke? Nu er det så et problem, at jeg ikke bruger tid nok på mit parti. Det er jeg heller slet ikke sikker på. Jeg har brugt masser af tid på mit parti, og jeg har deltaget i et konvent. Nu må man ligesom vælge sine kampe.

Jeg vil anholde det synspunkt, at jeg som dansk udenrigsminister har støttet nogen bestemt kandidat. Det har vi ikke tradition for at gøre. Mit parti har – i øvrigt ligesom de to andre partier i regeringen – en søsterpartirelation til Demokraterne, ligesom jeg også har iagttaget, at hr. Morten Messerschmidt og det parti, hr. Morten Messerschmidt repræsenterer, har forskellige netværk ude i Europa og ude i verden, og det skal jeg ikke i den her sammenhæng holde hr. Morten Messerschmidt imod. Det tror jeg sådan set godt man kan sondre imellem.

Som sagt har jeg i mit tidligere virke som statsminister haft en udmærket samarbejdsrelation til præsident Trump, også på et tidspunkt, hvor både han og jeg vidste, hvad for en politik jeg var rundet af, og hvad for nogle internationale partirelationer jeg har. Det betragter jeg ikke som noget problem. I øvrigt svarede jeg ikke ja på spørgsmålene; jeg svarede nej på spørgsmålene.

- Kl. 13:46 Skriftlig begrundelse
- Formanden** (Søren Gade):
Hr. Morten Messerschmidt.
- Kl. 13:46 Spørgeren henviser til lederen »Er der reel ytringsfrihed for politifolk?« af 7. december 2022 fra Politiforbundet. (Spørgsmålet er udgået af dagsordenen).
- Kl. 13:48
- Morten Messerschmidt** (DF):
Jeg tror, at udenrigsministeren ved, at det gik rundt i danske medier, at han erklærede sin støtte til Kamala Harris. Så kan jeg forstå, at den måde, det er blevet formuleret på i TV 2-programmet »Lip-pert«, har været mindre klar. Så gjorde udenrigsministeren sig nogle anstrengelser for at få dementeret den historie, så den ikke blev kolporteret videre til USA og blev en historie derovre, altså det, at den danske udenrigsminister støttede en anden kandidat end Trump, og at det dermed var den officielle position fra den danske regerings side?
- Kl. 13:47 **Spm. nr. S 471 (omtrykt)**
7) Til erhvervsministeren af:
Pernille Vermund (LA):
Hvad har ministeren – i lyset af Draghirapportens konstatering af at EU's konkurrencekraft er på retræte – i sinde at gøre for at sikre gode betingelser for det danske erhvervsliv?
- Kl. 13:47 Skriftlig begrundelse
- Der henvises til rapporten »The future of European competitiveness« af 9. september 2024.
- Kl. 13:47 **Formanden** (Søren Gade):
Værsgo.
- Kl. 13:48 **Pernille Vermund** (LA):
Hvad har ministeren – i lyset af Draghirapportens konstatering af at EU's konkurrencekraft er på retræte – i sinde at gøre for at sikre gode betingelser for det danske erhvervsliv?
- Kl. 13:48 **Formanden** (Søren Gade):
Erhvervsministeren.
- Kl. 13:48 **Erhvervsministeren** (Morten Bødskov):
Tak for spørgsmålet. Det er yderst aktuelt, og det giver mig selvfølgelig anledning til at sige, at dansk økonomi er bomstærk. Det er det ene. Det andet er, at jeg faktisk er meget enig i de pointer, som Draghi har i sin analyse af, hvordan EU's konkurrenceevne er sådan lige aktuelt, og hvad der skal til for at forbedre den. Draghi har jo i hvert fald tre punkter: Vi skal investere mere i vores innovation, vi skal knytte den grønne omstilling stærkere sammen med vores konkurrenceevne, og så skal vi reducere vores kritiske afhængigheder og styrke vores forsyningskæder. Så tror jeg også, man må sige, at han i tråd med det, regeringen også arbejder for, vil og mener, at det er vigtigt at nedbringe de administrative byrder på erhvervslivet.
- Regeringen er helt enig, og dansk erhvervsliv er også enig. Sammen i Folketinget på tværs af partier har vi sikret en bomstærk økonomi. Vi investerer i forskning og uddannelse. Vi investerer i grøn omstilling. Vi investerer i nye teknologier, hvad enten det er kvanteteknologi eller en ny supercomputer, som har sikret, at Danmark nu har – og det kan man undre sig over, for vi er et lille land, men det har vi heldigvis – en af verdens kraftigste AI-supercomputere til at stå her i landet, hvilket er til god gavn for både dansk forskning og dansk erhvervsliv.
- Så det korte svar er, at Draghi har ret. Jeg vil opfordre flere til at kigge mod Danmark for at finde svaret på de udfordringer, som han peger på for Europa.
- Kl. 13:50 **Formanden** (Søren Gade):
Fru Pernille Vermund.
- Kl. 13:47 **Formanden** (Søren Gade):
Udenrigsministeren.
- Udenrigsministeren** (Lars Løkke Rasmussen):
Helt uden at købe ind i det ræsonnement – hr. Morten Messerschmidt har jo en ufattelig dygtig evne til at bygge nogle ræsonnementer op klods på klods på klods, og man skal virkelig tænke hurtigt for at kunne gennemskue, at sammenhængen ikke holder ikke fra klods et til klods ti – så har jeg jo ikke haft behov for at demtere noget som helst, fordi der ikke er noget, der er blevet viderekolporteret. Det er muligt, at hr. Morten Messerschmidt forsøger at viderekolportere nu.
- Men indtil dette sekund i mit liv har jeg ikke haft nogen oplevelse af, at der er nogen, der har viderekolporteret en falsk historie om det. Vi vil ikke have andet end en god samarbejdsrelation til den nye amerikanske præsident, hvilket jeg i øvrigt også føler mig bekræftet i at vi vil få oven på den samtale, jeg havde med hans egen udenrigsminister sidste fredag.
- Kl. 13:48 **Formanden** (Søren Gade):
Det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til udenrigsministeren og tak til hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.
- Jeg byder nu velkommen til erhvervsministeren og til fru Pernille Vermund, Liberal Alliance, som stiller spørgsmålet.
- Kl. 13:48 **Spm. nr. S 562**
5) Til justitsministeren af:
Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):
Er det ministerens opfattelse, at politiet henlægger for mange sager? (Spørgsmålet er udgået af dagsordenen).
- Kl. 13:48 **Spm. nr. S 564**
6) Til justitsministeren af:
Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):
Mener ministeren, at det er udtryk for en tavshedskultur i politiet, når 62 pct. har lyst til at ytre sig om deres arbejdsforhold, men holder sig tilbage af frygt for, at det vil få negative konsekvenser for deres karriere efterfølgende, og 50 pct. svarer, at de enten selv har oplevet eller kender eksempler på, at det har fået konsekvenser for en kollega at ytre sig?

Kl. 13:50

Kl. 13:53

Pernille Vermund (LA):

Det lyder jo superflot alt sammen, men helt ærligt: Synes ministeren, at det er godt nok? Lige nu finder den rivende udvikling, der er inden for bl.a. kunstig intelligens og anden højteknologi, sted uden for Danmarks og uden for Europas grænser. Vi risikerer helt enkelt at blive efterladt på perronen. Ministeren nævner, at man vil afbureaukratisere, men hvad gør man? Jeg må bare sige, at det, der kommer ud af ministerens mund, og det, som regeringen gør, jo langtfra er nok til, at vi kan se ind i en fremtid, hvor Danmark har den vækst og velstand, der skal til, for at vi ikke ender som et frilandsmuseum.

Alvorligt talt, mener ministeren så ikke, at det allervigtigste for at sikre vores konkurrencekraft er at tage livtag med de meget høje skattesatser og det enorme unødvendige bureaukрати, der er for ikke mindst vores virksomheder?

Kl. 13:51

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:51

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Jo, og det er også derfor, regeringen har sænket en hel række skatter og afgifter og dermed styrket erhvervslivets konkurrenceevne og har godt fat om arbejdet med at reducere mængden af byrder. Eksempelvis sidder vi jo og følger meget nøje det, der kommer fra EU. Der er ingen som helst tvivl om, at der er for mange eksempler på, at den EU-lovgivning, som kommer, indeholder alt for store erhvervsøkonomiske byrder. Der tager vi i den grad fat, og min vurdering er, at det arbejde aldrig nogen sinde har været så velkoordineret, så stærkt og så målrettet, som tilfældet er nu. Samtidig er vi en situation, hvor vi, fordi det går så godt dansk økonomi, både kan investere i det, der er forudsætningen for fremtidig vækst, uddannelse, forskning, opkvalificering og grøn industri, og sikre almindelige lønmodtagere lidt flere penge mellem hænderne med de skattelettelser, som regeringen har givet.

Så igen vil jeg sige: Dansk økonomi er bomstærk, og når jeg taler med mine europæiske kollegaer, og når fru Pernille Vermund taler med sine europæiske venner og kollegaer, er jeg helt sikker på, at så kigger man imod Danmark og spørger, hvordan det i grunden kan være, at det her lille land er i stand til at have en så stærk økonomi, som vi har nu.

Kl. 13:52

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 13:52

Pernille Vermund (LA):

Jeg synes faktisk, det er en lille smule skræmmende. Vi har et erhvervsliv, der over en bred kam siger, at de har kæmpe udfordringer, og at de bliver lagt ned af bureaukрати. Vi har en Draghirapport, der siger det samme. Og ministerens svar er: Her går det godt, vi har en bomstærk økonomi, og der har aldrig været så godt styr på det, som der er nu. Det siger måske ikke så meget endda. Altså, helt tilbage fra Glistrups tid talte man om skrankepaver og papirusser, og jeg tror, at Poul Schlüter var den første statsminister, som insisterede på at få bureaukratiet ned. Vi er ingen vegne kommet. Har regeringen ingen konkrete forslag til, hvad man vil gøre forpligtende for at løse det her problem?

Kl. 13:53

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Jo, det har regeringen, men desværre kunne Liberal Alliance jo ikke være med til det helt konkrete forslag, som vil få en meget stor betydning, nemlig spørgsmålet om at sikre en rød løber for anlæg af produktionsvirksomheder i Danmark. Der lægger vi loft over sagsbehandlingstiderne. Vi sikrer, at udenlandske investorer, som kommer til Danmark og gerne vil foretage investeringer i vores life science og i vores grønne industri, fordi vi er førende på de områder, kan få den nødvendige hjælp til, at spaden kan komme hurtigere i jorden. Det er sådan, at i den verden, vi lever i i dag, er tempo – det er jeg helt enig med spørgeren i – afgørende for, at vi kan tiltrække investeringer. Derfor sikrer vi nu en rød løber for dem, der gerne vil investere i Danmarks produktionserhverv. Det er jeg helt overbevist om er vejen frem. Desværre kunne Liberal Alliance ikke være med til det forslag.

Kl. 13:53

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren med et afsluttende spørgsmål.

Kl. 13:53

Pernille Vermund (LA):

Jeg har aldrig hørt om nogen røde løbere, der skulle løse så store udfordringer som dem, vi står over for. Jeg beklager. Socialdemokratiet var i valgkampen op til 2022 ude at blæse en stor fanfare for, at nu ville man indføre et regelstop i det offentlige: Hver gang der blev indført én ny regel, der generede borgerne, ville man fjerne en tilsvarende regel. Hvad blev der af det forslag, og er regeringen klar til at støtte Liberal Alliances forslag om en bindende bureaukratilov? Vi går godt nok længere. Vi siger: Én regel ind, to regler ud. Og vi vil gerne binde politikere til masten. Men er regeringen klar til det, og hvad blev der af Socialdemokratiets forslag?

Kl. 13:54

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:54

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Jeg er ked af, at virkeligheden måske ikke helt stemmer overens med det talepapir, som spørgeren har med i salen her i dag. For regeringen er jo allerede i gang. Man kan gå ind og læse de seneste aftaler med kommuner og regioner, og så kan man se, hvad regeringen er i gang med, når det handler om at rydde op i regler. Det står i de aftaler. Der er et omfattende arbejde i gang i regeringen. Man kan tage ældreformen som et ganske godt eksempel eller sundhedsreformen. De der reformer handler jo også om at rydde op i regler, byrder og bureaukрати, således at vi kan sikre, at velfærden kommer tættere på den enkelte. Det er i sig selv godt, men det står der allerede. Vi er jo allerede i gang.

Når man ser på erhvervslivet, er et af de fokusområder, vi har, den kraftige overbebyrdelse af dansk erhvervsliv, der på nogle områder er via den EU-lovgivning, der kommer. Det tager vi fat på, og jeg vurderer, at når man vil se resultaterne af det danske EU-formandskab, så vil der være sat nye standarder for det, også i Europa.

Kl. 13:55

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Det afslutter spørgsmålet.

Det næste spørgsmål er ligeledes til erhvervsministeren, og bliver ligeledes stillet af fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 13:55

Spm. nr. S 547

8) Til erhvervsministeren af:

Pernille Vermund (LA):

Mener ministeren, at moskéer, der modtager store pengebeløb i anonyme donationer og har forbindelser til det iranske regime, skal underlægges mindre restriktive regler for hvidvask end danske erhvervsdrivende?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen: »Dybt bekymrende: Flere partier vil kulegrave omstridt moské med iranske forbindelser« på bt.dk den 30. september 2024 og kontantforbuddet i hvidvasklovens § 5.

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Kl. 13:55

Pernille Vermund (LA):

Tak. Mener ministeren, at moskéer, der modtager store pengebeløb i anonyme donationer og har forbindelser til det iranske regime, skal underlægges mindre restriktive regler for hvidvask end danske erhvervsdrivende?

Kl. 13:56

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 13:56

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Nej, det mener ministeren ikke. Moskéer, der er involveret i ulovlige aktiviteter eller støtter antidemokratiske interesser, hører for det første ikke hjemme i Danmark. Moskéer er – og det er det vigtige – ikke undtaget fra hvidvaskregler eller underlagt mindre restriktive hvidvaskregler.

Jeg tror, at det er vigtigt lige at holde tingene adskilt og ikke blande det sammen. Når Liberal Alliances Carl Andersen – det er det, der er afsættet for spørgsmålet – udtaler til B.T., at trossamfund skulle være undtaget fra det, det handler om her, altså kontantforbuddet, der forbyder kontantdonationer over 15.000 kr., ja, så er det ikke korrekt. Trossamfund er omfattet af reglerne, hvis deres aktiviteter vurderes som erhvervs-mæssige. Kontantforbuddet regulerer derimod ikke donationer. De regler er fastsat i lovgivningen om anerkendelse af trossamfund, og de hører jo som sagt under min kollega, der er minister for byer og landdistrikter og kirkeminister.

Myndighederne har selvfølgelig et skærpet fokus på de aktiviteter her i Danmark, som bl.a. udspringer af og har forbindelse til Iran. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at der skal slås og også bliver slået hårdt ned på det. Kirkeministeren har oplyst, at der i øjeblikket verserer en tilsynssag mod det, der bl.a. indgår i artiklen, altså Imam Ali Moskeen. Det er godt, for det er også ad den vej, vi skal sikre at det bliver håndteret. PET overvåger løbende trusselsbilledet på området.

Så det korte af det lange er, at moskéer ikke er underlagt og ikke skal underlægges lempeligere hvidvaskregler, og der skal slås hårdt ned på kriminalitet.

Kl. 13:57

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 13:57

Pernille Vermund (LA):

Men faktum er jo, at almindelige lovlydige danskere og for den sags skyld virksomheder i dag bliver åndet i nakken af myndighederne, hver gang man enten hæver kontantbeløb eller forsøger at sætte

et kontantbeløb ind, mens vi har en islamisk moské med direkte kontakt til det iranske regime, som dokumenterbart har modtaget et stort kontantbeløb. Og så siger ministeren, at man ikke vil gøre forskel, og at der er samme regler. Det er da meget muligt, at det er i hver sin lovgivning, men kan ministeren ikke se, at med den politik, regeringen fører, har man på det ene område nogle meget skrappe regler for lovlydige danskere og erhvervsdrivende, mens man på den anden side siger til islamiske trossamfund, at de bare kan give den fuld gas? Er det virkelig den prioritering, regeringen har? Hvem er det, man er regering for, med sådan en politik?

Kl. 13:58

Formanden (Søren Gade):

Erhvervsministeren.

Kl. 13:58

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Regeringen er regering for Danmark og særlig de lovlydige, som er i Danmark. Det tror jeg ikke at der er nogen som helst tvivl om. Men jeg tror, det er vigtigt, at man måske også lige prøver at løfte blikket lidt fra talepapiret, for man blander tingene sammen, som jeg startede med at sige. Det er sådan, at når der bliver sagt i den her artikel, at trossamfund skulle være undtaget fra kontantforbuddet, er det ikke korrekt. Som sagt er trossamfund omfattet af reglerne, hvis – og det er det afgørende – deres aktiviteter vurderes at være erhvervs-mæssige. Så er de omfattet af samme regler. Det andet handler om donationer. Det er rigtigt, at det er en diskussion. Det har bare ikke så meget med mit område at gøre. Hvis man vil stille spørgsmål til det, må man stille spørgsmål til den minister, der har ansvaret for det.

Kl. 13:59

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 13:59

Pernille Vermund (LA):

Det, jeg som erhvervsordfører spørger erhvervsministeren til her, er, hvordan man som regering kan behandle dansk erhvervsliv og danske handlende på en måde, hvor man nærmest ikke kan have med kontanter at gøre i det danske samfund længere, mens man i den samme regering lukker øjnene for, at man kan give store anonyme kontantbeløb til islamiske moskéer. Og ja, regeringen har valgt, at der er én minister for kirker og trossamfund og en anden for erhvervspolitik.

Nu spørger jeg som erhvervsordfører erhvervsministeren: Hvordan kan man insistere på, at dansk erhvervsliv skal behandles ringere end trossamfund med kontakt til det iranske præstestyre? Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 14:00

Formanden (Søren Gade):

Erhvervsministeren.

Kl. 14:00

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Der var to fejl. For det første bliver dansk erhvervsliv på ingen måde behandlet ringere end trossamfund. Det er de samme regler, hvis trossamfundets aktiviteter er af erhvervs-mæssig karakter. Det er fuldstændig klart, og det er den samme regel, der er. Og så må man nok sige, at det er en tilsnigelse at forsøge at antyde, at man skulle se igennem fingre med aktiviteter, som *kunne* være koncentreret i eller *må* være koncentreret i eksempelvis moskémiljøet. Som jeg sagde, har kirkeministeren oplyst, at der er en verserende tilsynssag mod Imam Ali Moskeen og den bagvedliggende forening, Dansk

Shiamuslimsk Trossamfund, vedrørende moskéens økonomi. PET holder øje, og bankerne er i øvrigt forpligtet til at overvåge de her transaktioner, særlig dem, som er af højrisikomæssig karakter, og hvis de bliver opmærksom på det, ja, så er det jo en politisag. Så jeg tror, at man må sige, at det jo er rigtigt nok, at der har været debat, men at de senere års debat jo også har betydet, at der er blevet strammet voldsomt op. Det har været godt, og det er det system, der nu også er sat i værk over for den pågældende moské her.

Kl. 14:01

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren med et afsluttende spørgsmål.

Kl. 14:01

Pernille Vermund (LA):

Så ministeren nægter fuldstændig, at der er et problem i, at vi har danske handlende, altså almindelige lovlydige borgere, og et erhvervsliv, der bliver jagtet, når de forsøger at benytte kontanter som betalingsmiddel. Men det er ikke noget problem – det er *ikke* noget problem – når en islamisk moské modtager et stort kontantbeløb. Og det er dokumenteret. Hvad pengene så bliver brugt på, er der jo ikke nogen der er ved, men faktum er, at vi i dag har en regering, der er hårdere ved danske erhvervsdrivende, end de er ved islamiske moskéer. Det er bare et faktum, og det vil ministeren ikke forholde sig til. Det synes jeg er ærgerligt.

Kl. 14:02

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:02

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Men det vil ministeren gerne, for det passer simpelt hen ikke. Hvis man bare man ville lytte til det, jeg siger, og ikke bare læse op fra sit talepapir (*Pernille Vermund (LA)*): Jeg lytter, og i modsætning til ministeren læser jeg ikke op fra mit talepapir – hvis bare man ville lytte til det, jeg siger (*formanden*): Nu er det ministeren, der taler), tak – så tror jeg godt, at man kunne høre, at der er sat alvorlige kræfter ind her. Så det er ikke rigtigt, når der bliver sagt, at man nærmest ser igennem fingre med, hvad der foregår i moskémiljøet, særlig ikke i forhold til det, der har forbindelse til Iran. Det var det, jeg sagde.

Så handler det også om dansk erhvervsliv. Heldigvis går det i dansk erhvervsliv, og regeringen arbejder hver eneste dag på at gøre livet lettere for dansk erhvervsliv.

Kl. 14:02

Formanden (Søren Gade):
Det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til erhvervsministeren og tak til fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance.

Jeg byder nu velkommen til børne- og undervisningsministeren og til fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance, som stiller spørgsmålet.

Kl. 14:02

Spm. nr. S 496

9) Til børne- og undervisningsministeren af:

Helena Artmann Andresen (LA):

Mener ministeren, at det er hensigtsmæssigt, at kommunerne fører tilsyn med deres egne dagtilbud?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Kommuner maler rosenrødt billede af egne vuggestuer og børnehaver. Men undersøgelse viser det stik modsatte« fra Politiken den 5. januar 2025.

Formanden (Søren Gade):
Værsgo.

Kl. 14:03

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak. Mener ministeren, at det er hensigtsmæssigt, at kommunerne fører tilsyn med deres egne dagtilbud?

Kl. 14:03

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:03

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Tak for spørgsmålet. Kommunernes tilsyn med dagtilbuddene går populært sagt på to ben. For det første er tilsynet et vigtigt element i dagtilbuddenes løbende kvalitetsudvikling. Det handler f.eks. om dialog og sparring mellem den tilsynsførende og dagtilbuddet om, hvordan der skabes pædagogiske læringsmiljøer, som understøtter alle børns trivsel, læring og udvikling, altså om dialog og sparring. Men for det andet handler det også om, at kommunerne skal føre tilsyn, altså kontrollere, at dagtilbuddene efterlever de regler, der gælder, og har den pædagogiske kvalitet, som forventes.

Sådan har det været siden 2002, hvor kommunerne fik pligt til at sikre uvildighed i deres tilsyn med dagtilbuddene. Det betyder, at tilsynet skal tilrettelægges, så den tilsynsførende i videst muligt omfang er upartisk og kan forholde sig neutralt. Det synes jeg er fornødt, altså at kommunernes tilsyn både har til formål at understøtte den pædagogiske udvikling og føre kontrol med den pædagogiske kvalitet, og derfor mener jeg også, det er hensigtsmæssigt, at tilsynet med dagtilbuddene ligger hos kommunerne. Men det er klart, at det aldrig må betyde, at den tilsynsførende bliver blind for de eventuelle udfordringer, der kan være med den pædagogiske kvalitet.

Resultaterne fra Danmarks Evalueringsinstituts undersøgelser af kommunernes tilsynsrapporter, som der henvises til, stemmer ikke overens med resultaterne fra den nationale kvalitetsundersøgelse af vuggestuerne og dagplejen. Det er helt åbenlyst. Resultaterne fra den nationale kvalitetsundersøgelse er repræsentative for kommunerne, og derfor går det ikke, hvis alle kommuner melder hus forbi og peger på, at udfordringerne kun bor i andre kommuner. Jeg opfordrer derfor kommunerne til at bruge resultaterne fra kvalitetsundersøgelsen til at kigge kritisk på egne tilbud og på deres egen tilsynspraksis, og hvis den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddene skal løftes, er det afgørende, at tilsynet føres på en måde, så kommunerne får et reelt billede af, hvordan hverdagen ser ud for de mindste børn.

Kl. 14:04

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:05

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det. Jeg stiller jo spørgsmålet, fordi jeg vil det bedste for børnene. Jeg vil have, at forældrene kan stole på de kvalitetsundersøgelser, der bliver lavet, og jeg vil også have, at de ansatte har et ærligt billede af deres arbejdsplads og kan få de rette værktøjer til at rette op. Jeg synes bare, det er virkelig alarmerende, at der er så stor forskel på VIVE's kvalitetsrapport og EVA's undersøgelser af, hvad kommunerne selv siger. Jeg vil bare lige nævne nogle af tallene. Det

er kun hver tiende stue for de 0-2-årige børn, der af VIVE bliver vurderet til at have god kvalitet, hvor kommunerne selv vurderer, at det er op imod 70 pct., der har god kvalitet. Knap fire ud af ti stuer er utilfredse ifølge VIVE, og i ingen af tilfældene vurderer kommunerne selv, at de har en daginstitution af utilstrækkelig kvalitet.

Mener ministeren ikke, det er et problem, at kommunerne maler et rosenrødt billede, og at det ikke bare er nok lige at sende et brev eller løfte en pegefinger, når der er så store problemer på det her område og der bliver vist to så forskellige billeder?

Kl. 14:06

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:06

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Det korte svar er jo. Jeg synes, det er et problem, at der er den forskel mellem den nationale kvalitetsundersøgelse og så det, som DEA's undersøgelse viser. Det er også derfor, det er vigtigt at slå fast, at der skal være uvildighed i tilsynet, og kommunerne kan jo også overveje, om der bør være forskellige personer, der fører tilsynet med et dagtilbud. Det behøver ikke at være den samme person, der laver sparring og pædagogisk udvikling og så fører tilsyn.

Kl. 14:06

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:06

Helena Artmann Andresen (LA):

Men er ministeren sikker på, at det her kommer til at løse problemerne? Altså, i 2022 var man jo også godt klar over, at der var problemer på det her område, fordi man lavede en stramning. Det har godt nok medført, at tilsynsrapporterne er blevet lidt længere og lidt mere uddybende, men stik imod det, man troede, er der bare blevet malet et endnu mere rosenrødt og positivt billede af egne daginstitutioner. Så jeg kan ikke se, at det her skulle være nok at gøre, men at man bliver nødt til at gå en anden vej.

Kl. 14:07

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:07

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Jamen jeg er stor tilhænger af, at der er tilsyn. Og den kvalitetsundersøgelse af området for 0-2-årige, som spørgeren også selv henviser til, understreger jo også, hvorfor det er nødvendigt. Men jeg tror ikke på, at det bliver bedre af et statsligt tilsyn. En kommunalpolitiker fra Høje-Taastrup, , tror jeg det var, sagde, at det faktisk overraskede ham, at de oplysninger var kommet frem i den her rapport, og han går aktivt ind i sagen. Og i sidste ende er det det, vi har brug for, altså at det lokale folkestyre, den lokale kommunalbestyrelse interesserer sig for kvaliteten i deres daginstitutioner, ligesom de gør på skoleområdet.

Kl. 14:07

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren for et afsluttende spørgsmål.

Kl. 14:08

Helena Artmann Andresen (LA):

Jeg synes, vi har brug for en minister, der vil gøre op med det her en gang for alle. Ministeren nævner selv – og det er også vist i undersøgelser – at man godt kan blive hjemmeblind, så jeg forstår bare ikke, hvorfor man ikke vil være helt på den sikre side og sørge for,

at det er der ikke nogen der er, ved at have et uvildigt tilsyn. Man kunne lade sig inspirere af friskoleområdet, hvor det fungerer godt. Jeg forstår ikke, hvorfor man står så hårdnakket på, at kommunerne skal føre tilsyn med sig selv.

Kl. 14:08

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:08

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Altså, jeg skal måske lige starte med at sige, at i sidste ende er der jo også Ankestyrelsen. Men når vi er optaget af, at det lokale demokrati fungerer, er det, fordi vi tror på, at når borgerne er tæt på beslutningerne, bliver der også truffet bedre beslutninger. Og det bliver ikke bedre af, at vi flytter det ind i ministeriet og f.eks. har et statsligt tilsyn. Jeg tror bare, der kommer mere bureaukrati, og at man kommer længere væk fra børnenes hverdag, og det er i sidste ende det, det handler om. Så alt, hvad vi kan gøre, for at understøtte forældrebestyrelser og sikre og fastholde, at der skal være uvildighed i tilsynet, og at kommunalbestyrelsen har en politisk opmærksomhed på kvaliteten, er det, jeg tror på der i praksis kan bedre børnenes hverdag, og det er vi helt enige om er det, der er målet.

Kl. 14:09

Formanden (Søren Gade):

Det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til børne- og undervisningsministeren og til fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance.

Jeg byder nu velkommen til udlændinge- og integrationsministeren og til fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance, som har stillet spørgsmålet.

Kl. 14:09

Spm. nr. S 529

10) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Finder ministeren det rimeligt, at det er op til danske myndigheder at sandsynliggøre, at en statsløs ansøger til dansk indfødsret rent faktisk er statsløs, eller bør det være ansøgerens egen opgave at dokumentere sin statsløshed?

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Kl. 14:09

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak. Finder ministeren det rimeligt, at det er op til danske myndigheder at sandsynliggøre, at en statsløs ansøger til dansk indfødsret rent faktisk er statsløs, eller bør det være ansøgerens egen opgave at dokumentere sin statsløshed?

Kl. 14:09

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 14:09

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak for spørgsmålet. Først vil jeg gerne anfægte den præmis, der bliver stillet op. Det er sådan, at alle, der søger dansk statsborgerskab ved naturalisation, selv er ansvarlige for at tilvejebringe de oplysninger, som er nødvendige for konstateringen af, om ansøgeren kan optages på et lovforslag om indfødsret. Ansøgerne har med andre ord oplysningspligt, og hvis en ansøger ikke oplyser sin sag tilstrækkeligt og derfor ikke dokumenterer, at man opfylder alle betingelser, vil det føre til et afslag. Det gælder selvfølgelig også for statsløse.

Når ministeriet behandler en ansøgning fra en, der angiver at være statsløs, foretager ministeriet altid en grundig undersøgelse af alle sagens oplysninger og dokumenter. Det gør ministeriet med henblik på at kontrollere bl.a., at ansøgeren rent faktisk *er* statsløs. Hvis ministeriet ikke vurderer og kontrollerer ansøgerens oplysninger og dokumenter, kan hvem som helst, som søger dansk statsborgerskab, jo påstå, at man er statsløs. Det er derfor ikke bare rimeligt, men også nødvendigt, at ministeriet foretager sådan en vurdering og kontrollerer de oplysninger og dokumenter, som ansøgerne tilvejebringer.

Det betyder ikke, at en ansøger behandles efter de særlige regler for statsløse, hvis ministeriet ikke kan sandsynliggøre, at ansøgeren ikke er statsløs, sådan som spørgsmålet ellers kan foranledige en til at tro. Det gælder i øvrigt ikke kun i spørgsmålet om statsløshed, men i forbindelse med alle de betingelser, der er for udlændinge, der søger dansk statsborgerskab. Tak for ordet.

Kl. 14:10

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:10

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Tak til ministeren for svar på mit spørgsmål. Som udgangspunkt ville jeg synes, det havde været nemmere for ministeren rent faktisk at svare på det skriftlige spørgsmål, jeg havde stillet, men det ville ministeren som udgangspunkt ikke svare på – i hvert fald ikke så tydeligt, som ministeren svarer her i salen i dag. Så det kunne jo have gjort det lidt nemmere.

Men så kan jeg spørge lidt mere ind til det, ministeren rent faktisk siger. For man kan sige: De internationale konventioner forpligter os jo ligesom som land til, at vi skal give statsborgerskab på mere lempelige vilkår til statsløse ansøgere, der er født og opvokset her i landet. Derfor synes jeg også, det er vigtigt, at de mennesker reelt set også *er* statsløse, og at det ikke bare er noget, der bliver sandsynliggjort af myndighederne. Derfor er jeg også meget optaget af, hvor det helt præcis er, bevisbyrden ligger. Ligger det egentlig hos de offentlige myndigheder at sandsynliggøre statsløshed, eller er det ansøgerens egen opgave at dokumentere det? Og som jeg tidligere egentlig havde forstået på baggrund af nogle svar, som ministeren selv har givet skriftligt, havde jeg egentlig den opfattelse, at det var myndighedernes opgave at sandsynliggøre, hvorvidt en ansøger er statsløs eller ej, og ikke ansøgerne selv, der skulle dokumentere, at de var statsløse. Men nu kan jeg forstå på ministeren, at det måske ikke er helt korrekt.

Så kan ministeren ikke komme nærmere ind på: Hvad er det for nogle krav til dokumentation, man stiller til statsløse, når de indsender en ansøgning om statsborgerskab?

Kl. 14:12

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:12

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Groft sagt er der jo to store kategorier af statsløse. Nu ved jeg ikke, om jeg kan forklare det hele sådan inden for tidsrammen; jeg skal selvfølgelig beklage, at det ikke har stået tydeligt nok. Men enten er det folk, der har en palæstinensisk baggrund, eller også er det folk, hvor moren er kendt, men faren er ukendt, og de kommer fra et land, hvor moren ikke videregiver statsborgerskabet. Så når vi ikke ved, hvem faren er, så kan vi ikke tildele vedkommende statsborgerskab, fordi de ikke vil være tildelt det. Det kan vi ikke. Det skal vedkommende jo dokumentere, når man henvender sig, og så vil vi som ministerium typisk henvende os til Udlændingestyrelsen,

som i første omgang har givet opholdstilladelse til de her mennesker. Typisk er det folk, der er kommet som flygtninge, og der bliver det jo fastslået, når de søger asyl, hvor de kommer fra, og de går igennem en proces, hvor de skal godtgøre, at de også kommer fra de områder.

Kl. 14:13

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 14:13

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Men vil det betyde, at den pågældende person som udgangspunkt ikke skal forelægge dokumentation for, at man ikke er statsborger i det pågældende land, men at man dermed er statsløs? Altså, er det korrekt forstået, at det stiller vi ikke krav om, som reglerne er i dag?

Kl. 14:13

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:13

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Man skal som udgangspunkt selv dokumentere, at man er statsløs. I alt, hvad der drejer sig om ansøgning om statsborgerskab, har man en oplysningspligt, og man skal oplyse om de relevante dokumenter, som kan dokumentere det. Det, vi gør, er, at vi kontrollerer, om det er rigtigt, og der er det jo, i hvert fald for alle dem, der har fået asyl, sådan, at det bliver tjekket, når man søger asyl, hvor man rent faktisk kommer fra. Der er jo mennesker, som kunne finde på f.eks. at søge asyl og påstå, man kommer fra et område, hvor der er krig, mens man faktisk i realiteten kommer fra et område, hvor der er fred. Og det er noget af det, som Udlændingestyrelsen gennemgår med folk, når de ankommer og søger asyl i Danmark.

Kl. 14:14

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren med et afsluttende spørgsmål.

Kl. 14:14

Sandra Elisabeth Skalvig (LA):

Så skal jeg bare lige forstå det helt korrekt, for det, ministeren ligesom siger, er, at en person kan dokumentere sin statsløshed bl.a. ved at dokumentere sine forældres statsborgerskab, bl.a. sin mors, og hvis faren så er ukendt, vurderer de offentlige myndigheder, at så er der sandsynlighed for, at du ligesom er født statsløs. Men går vi videre med det? Altså, tager vi kontakt til de syriske myndigheder, eksempelvis hvis den pågældende er fra Syrien, og får dem til at sige: Den pågældende har ikke krav på et syrisk statsborgerskab og er derved statsløs?

Kl. 14:15

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:15

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Typisk vil det jo være fastslået ved ansøgningen, når de ankommer til Danmark: Hvad er deres familiære situation? Hvor kommer man fra? Kommer man fra Syrien? Kommer man fra et andet land? Og det, som vi tager hensyn til, er at sige: Hvis man kommer fra et land, hvor det kun er en kendt far, som kan videregive statsborgerskabet, og man ikke reelt ved, hvem ens far er, er det selvfølgelig også et spørgsmål, som skal gennemgås i detaljer. Det er jo ikke sådan, at alle, der bare rækker hånden op og siger, at de ikke ved, hvem deres far er, ryger over i statsløsekategorien. Det er jo noget, hvor vi

prøver at finde al dokumentationen for at efterprøve, om de påstande og den dokumentation, som folk kommer med, er rigtige. Så man kan ikke bare erklære sig statsløs. Og de fleste af dem, der søger om at være statsløse, og som er under 21 år, bliver afvist – næsten alle mellem 18 og 21 år bliver afvist, når de beder om at blive grupperet som statsløse.

Kl. 14:16

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og det afslutter spørgsmålet. Vi siger tak til fru Sandra Elisabeth Skalvig fra Liberal Alliance.

Det næste spørgsmål er ligeledes til udlændinge- og integrationsministeren. Jeg byder velkommen til hr. Mikkel Bjørn, Dansk Folkeparti, som stiller spørgsmålet.

Kl. 14:16

Spm. nr. S 541

11) Til udlændinge- og integrationsministeren af:

Mikkel Bjørn (DF):

Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at Danmarks Statistik opgør børn, hvis bedsteforældre indvandrede til Danmark som fremmedarbejdere i starten af 1970'erne fra f.eks. Tyrkiet, som værende af dansk oprindelse, i så fald deres forældre har opnået dansk indfødsret?

Formanden (Søren Gade):

Værsgo.

Kl. 14:16

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at Danmarks Statistik opgør børn, hvis bedsteforældre indvandrede til Danmark som fremmedarbejdere i starten af 1970'erne fra f.eks. Tyrkiet, som værende af dansk oprindelse, i så fald deres forældre har opnået dansk indfødsret?

Kl. 14:16

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 14:16

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak for spørgsmålet. Det synes jeg er et meget egentlig vigtigt og principielt spørgsmål. Jeg tror, det er afgørende, at vi har styr på, hvor mange der kommer til Danmark, og at vi fører en stram udlændingepolitik. Derfor er det selvfølgelig også centralt at vide, hvad det statistiske grundlag, vi snakker om, er, og hvor mange udlændinge der er i Danmark. Antallet betyder noget. I Danmark har vi omfattende statistik med personer, der har dansk oprindelse, og personer, der har indvandrerbaggrund, og Danmarks Statistik offentliggør løbende tal for antallet af personer med dansk oprindelse, indvandrere, efterkommere og børn af efterkommere.

En arbejdsgruppe, som havde repræsentanter for relevante forskningsinstitutioner og ministerier samt Danmarks Statistik kiggede i 2020 på de definitioner, som Danmarks Statistik benytter. Dengang anbefalede man ikke en ændring af definitionerne af personer med dansk oprindelse og personer med indvandrerbaggrund. Jeg kan forstå, at arbejdsgruppen vurderede, at en udvidet definition af indvandrere og efterkommere kunne gøre det sværere at identificere integrationsudfordringer, f.eks. i forhold til beskæftigelse og uddannelse, og de pegede på, at der allerede er mulighed for at udarbejde analyser, der medtager gruppen af børn af efterkommere. Det er bl.a. dem, som indgår i statistikkerne som personer med dansk oprindelse.

Jeg har sådan set noteret mig de vurderinger, men jeg vil også sige, at personligt er da jeg åben for en diskussion om, hvad de

her definitioner er. Jeg vil bare som afslutning sige, at Danmarks Statistik er en uafhængig instans, og at vi jo ikke har instruktionsret over dem, men jeg mener, at vi hele tiden bør skabe det statistiske grundlag, der kan give os en ærlig diskussion om udlændingepolitikken.

Kl. 14:18

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 14:18

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Det er jeg helt enig med ministeren i. Udfordringen er jo i dag, at fordi omtrent 90 pct. af børn af efterkommere registreres som danskere i statistikken, kan vi ikke se de ret signifikante forskelle, der er på eksempelvis beskæftigelsesområdet, kriminalitet, karakterer i folkeskolen osv. Det bliver rigtig svært at registrere reelle integrationsudfordringer med specifikke grupper, hvis vi har grupper, hvor der stadig er signifikante forskelle mellem majoritetsbefolkningen og så de grupper, der indgår som en del af majoritetsbefolkningen i statistikkerne.

Der synes jeg, det er helt nødvendigt, at ministeren sætter sig forrest i bussen og kommunikerer til Danmarks Statistik et ønske om, at vi selvfølgelig har mulighed for at registrere også børn af efterkommere som en selvstændig gruppe. For ellers bliver problemerne med og konsekvenserne ved indvandring skjult i en statistik, og så kan vi aldrig nogen sinde for alvor analysere, hvad de langsigtede konsekvenser af den udlændingepolitik, vi har ført og også fører i dag, er, hvis ikke vi kan se, at børn af mennesker, der er kommet hertil, eller efterkommere af mennesker, der er kommet hertil, måske stadig slår ud negativt i arbejdsløshedsstatistikker, i kriminalitetsstatistikker eller andet.

Så jeg vil gerne spørge ministeren igen, om ministeren vil sende den besked til Danmarks Statistik, at man fra regeringens side ønsker muligheden for at lave de her opgørelser, og at man dermed fra Danmarks Statistiks side laver en selvstændig kategori for de efterkommere, der er tale om her.

Kl. 14:19

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 14:19

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jamen der er allerede en selvstændig kategori, og der er statistik for børn af efterkommere, men det er jo ikke nødvendigvis i alle opgørelser, man laver det. Min forgænger, hr. Mattias Tesfaye, lavede jo f.eks. en kategori af lande, som man kalder MENAPT-kategorien, og som omfatter Mellemøsten og Nordafrika, men selv om vi gør det fra Udlændinge- og Integrationsministeriets side, har Danmarks Statistik stadig ikke i deres sådan standardudgivelser valgt at bruge den kategorisering. Det betyder ikke, at man ikke kan lave statistik over det, ligesom man også godt kan lave statistik over børn af efterkommere. Det er bare ikke i alle de udgivelser, man laver hos Danmarks Statistik.

Kl. 14:20

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 14:20

Mikkel Bjørn (DF):

Det er jeg med på, men det er mange af de udgivelser, i særdeleshed den årlige rapport, som Danmarks Statistik udgiver, der hedder Indvandrere i Danmark, som ligger til grund for vores bredere debat

om indvandringspolitik og integrationspolitik i Danmark. Derfor er det selvfølgelig uholdbart, hvis vi en gang om året får en rapport, som helt grundlæggende slører billedet af, hvad konsekvenserne af indvandringen er, fordi børn af efterkommere i 90 pct. af tilfældene bliver registreret som en del af majoritetsbefolkningen og derfor ikke indgår i de statistikker, hvor vi har mulighed for at se signifikante forskelle på arbejdsløshed, kriminalitet osv. Så vil ministeren ikke være med til at sørge for, at vi kan få de opgørelser?

Kl. 14:21

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:21

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):
Jeg får jo de opgørelser i en række tilfælde allerede. Jeg har ikke et fuldstændigt overblik over, hvor mange gange det ikke tæller med. Jeg er klar over, at i den udgivelse, der hedder Indvandrere i Danmark, står det ikke specifikt.

Jeg vil tro, at der er en faglig overvejelse i Danmarks Statistik. Som jeg husker tallet, er det omkring 20.000 mennesker sammenlagt, så det er jo en relativt lille del stadig af den samlede gruppe af folk med indvandrerbaggrund, som er i den her kategori. Men for mig at se kunne man lige så godt være åben og bruge den kategorisering, som hedder børn af efterkommere, og bruge MEN-APT-kategorien, men det er i sidste ende et skøn, som ligger hos Danmarks Statistik.

Kl. 14:22

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren med sit afsluttende spørgsmål.

Kl. 14:22

Mikkel Bjørn (DF):
Det er fint, at ministeren mener, det er et skøn, der ligger hos Danmarks Statistik. Jeg siger heller ikke, at ministeren skal diktere, hvordan Danmarks Statistik laver de her opgørelser. Men hvis regeringen har et ønske om at få mere oplysning og mere viden på specifikke områder, har ministeren bemyndigelse til at henvende sig til Danmarks Statistik eller andre myndigheder med et ønske om at få opgjort de her ting selvstændigt. Det er det, jeg spørger ministeren om, altså om ministeren ikke vil være med til at skabe det vidensgrundlag i Danmarks Statistiks årlige rapport Indvandrere i Danmark eksempelvis. For det er ikke muligt i dag, og det vil sige, at vi slører grundlæggende vigtig information for danskerne og for den bredere offentlighed, og det synes vi ikke i Dansk Folkeparti er holdbart.

Kl. 14:22

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 14:22

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):
Bare for, at det er helt klart, vil jeg sige, at det fremgår af lov om Danmarks Statistik, at Danmarks Statistik er en uafhængig myndighed, og jeg har ikke instruktionsret over Danmarks Statistik. Vi har i flere år ønsket, at man opgjorde landekategoriseringer ud fra f.eks. MENAPT-kategorien, men det er ikke en praksis, som går igen, i hvert fald ikke i alle Danmarks Statistiks udgivelser. Det er en opfordring, som vi er kommet med fra regeringen i forhold til den konkrete kategorisering, uden at det er blevet fulgt. Så det er bare for at sige, at det ikke er sådan, at regeringen kan sidde og instruere Danmarks Statistik i, hvad for nogle tabeller de skal bruge.

Kl. 14:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak for det.

Vi går videre til spørgsmål nr. 12, der også er til udlændinge- og integrationsministeren af hr. Mikkel Bjørn.

Kl. 14:23

Spm. nr. S 542
12) Til udlændinge- og integrationsministeren af:
Mikkel Bjørn (DF):

Mener ministeren, at Danmarks Statistiks opgørelse, i forhold til hvornår man regnes for at have dansk oprindelse, skal præciseres, så børn, hvis bedsteforældre kom til Danmark i starten af 1970'erne, ikke fremover regnes som værende af dansk oprindelse?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Værsgo at læse spørgsmålet op.

Kl. 14:23

Mikkel Bjørn (DF):
Ja, så får vi mulighed for lidt mere debat: Mener ministeren, at Danmarks Statistiks opgørelse, i forhold til hvornår man regnes for at have dansk oprindelse, skal præciseres, så børn, hvis bedsteforældre eksempelvis kom til Danmark i starten af 1970'erne, ikke fremover pr. automatik regnes som værende af dansk oprindelse?

Kl. 14:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:23

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):
Ja, jeg tror, at der nu står mange af de samme ord, som der gjorde i forbindelse med det tidligere svar. Jeg vil bare helt overordnet sige, at jeg er enig med spørgeren i, at man for at få en ærlig debat om udlændingepolitikken i Danmark bliver nødt til at have så præcist et vidensgrundlag som muligt, og at jeg i det ministerium, som jeg har ansvaret for, selvfølgelig også kommer til at bede om, at vi har de her kategoriseringer, i det omfang vi ikke allerede har indført dem, hvilket vi jo ellers har gjort i en række andre tilfælde. Men at bede Danmarks Statistik om at instruere dem i det, kan jeg ikke gøre, sådan som loven om Danmarks Statistik er indrettet. Men jeg deler sådan set intentionen om det, og jeg gør det også, så vidt som jeg kan, på mit eget fagområde.

Kl. 14:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:24

Mikkel Bjørn (DF):
Der er flere ting i det. Ministeren siger, at ministeren ikke kan diktere, hvordan Danmarks Statistik laver opgørelsen. Men det er heller ikke det, vi efterspørger. Vi efterspørger, at ministeren kommunikerer til Danmarks Statistik, at man ønsker de tal, og at det kunne være rart med de tal. Det er faktisk nogle tal, som regeringen og Folketinget kunne bruge i vores daglige arbejde, og det tror jeg måske vil betyde, at Danmarks Statistik vil overveje fornuften i at lave sådanne opgørelser.

Så siger ministeren det her med, at man allerede i dag laver inddelinger i MENAPT. Men problemet er jo i hvert fald mig bekendt, at de børn af efterkommere, som der her er tale om, i de opgørelser heller ikke vil indgå som fra MENAPT, men at de vil indgå som en del af majoritetsbefolkningen, og det vil også sige, at man slører helt relevante data, tal og viden om arbejdsløshed, om kriminalitet,

karakterer i folkeskolen osv. osv., og at vi her i Folketinget ikke kan få et retvisende billede af konsekvenserne af den politik, som vi vedtager.

Kl. 14:27

Er det grundlæggende ikke uholdbart, at vi sidder og vedtager lovgivning uden at kunne måle det på de langsigtede konsekvenser, fordi man opgør det på en måde, hvor man anser nogle for at være en del af majoritetsbefolkningen, selv om der stadig er signifikante forskelle mellem grupperne i forhold til de ting, vi måler det på?

Kl. 14:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:25

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg vil gerne love hr. Mikkel Bjørn, at hvis der i forbindelse med en lovgivningsproces er noget som helst forløb, hvor vi ikke har opgjort de her tal i deres fulde udstrækning, altså også om børn af efterkommere, så skal vi for mig at se ikke gøre det.

Altså, vi skal sørge for, at alle regnes med for at få det fulde datagrundlag, og hvis der har været et forhandlingsforløb i mit ministerium, vil jeg som udgangspunkt altid bede om at få det fulde datagrundlag, før vi herinde i Folketingssalen vedtager nogen lovgivning. Det mener jeg absolut er nødvendigt.

Kl. 14:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 14:26

Mikkel Bjørn (DF):

Nu handler det ikke nødvendigvis om et forhandlingsforløb. Altså, vi sidder jo løbende her i Folketinget og vedtager lovgivning, også på udlændingeområdet, som ministeren er ressortminister for, uden at have den tilstrækkelige viden om arbejdsløshed, om karakterer i folkeskolen, om kriminalitet osv. osv., fordi Danmarks Statistik og regeringen ikke opgør det tilstrækkeligt. Altså, man anser en gruppe, hvor der stadig er signifikante negative udslag i forhold til arbejdsløshed, kriminalitet, karakterer i folkeskolen osv., for at være en del af majoritetsbefolkningsgruppen. Er det grundlæggende ikke uhensigtsmæssigt? Og vil ministeren ikke sætte sig forrest i bussen, for at vi kan få det fulde vidensgrundlag på det her område?

Kl. 14:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:27

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Én ting er, hvad Danmarks Statistik opgør, og en anden ting er, hvad regeringen opgør. Og hvis spørgeren, når man sidder i en forhandling om et område, skulle møde en situation – det kunne, som det er blevet nævnt, være på folkeskoleområdet, det kunne være på justitsområdet eller andre områder – hvor der fra regeringens side ikke bliver oplyst det fulde omfang, så vil jeg meget gerne gøre det, jeg kan, for også at sikre, at man i den sammenhæng får de oplysninger. Det synes jeg er helt relevant, og det ville jeg også selv bede om, hvis det var mig, der som ordfører var i opposition og kom til en regering og bad om at få et ordentligt datagrundlag. Så det synes jeg er et helt rimeligt krav, og hvis det ikke det bliver efterfulgt, vil jeg da bestemt gerne gøre, hvad jeg kan, for at det lykkes.

Kl. 14:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Mikkel Bjørn (DF):

For at gentage mig selv handler det ikke om forhandlingsforløb, men det handler om, at vi her i Folketinget vedtager lovgivning, og at vi i forbindelse med den daglige offentlige debat tager stilling til udlændingepolitiske spørgsmål, uden at have det tilstrækkelige vidensgrundlag. Og det er også her, hvor vi, synes jeg, ret ydmygt og også meget rimeligt spørger ministeren og regeringen, om de ikke vil være med til at hjælpe Folketinget med at skabe det tilstrækkelige vidensgrundlag i den offentlige debat på de her områder i forhold til børn af efterkommere, som i 90 pct. af tilfældene bliver betragtet som en del af majoritetsbefolkningen, selv om der stadig er signifikante udslagsgivende forskelle på grupperne.

Kl. 14:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:28

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jo, det vil jeg gerne, og det mener jeg er nødvendigt. Det eneste, jeg siger, er, at jeg ikke kan instruere Danmarks Statistik i, hvordan de gør det. Danmarks Statistik har i hvert fald, hvad angår landekategoriseringer som MENAPT, i andre sammenhænge ikke fulgt de opfordringer. Så der er i hvert fald ingen sikkerhed for, at vi har en mulighed for at instruere dem. Men jeg vil, så vidt som jeg også har evnerne til det, gerne hjælpe spørgeren og andre med, at man får de rigtige tal.

Kl. 14:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til hr. Mikkel Bjørn og tak til udlændinge- og integrationsministeren.

Vi går videre til det næste spørgsmål og byder velkommen til ministeren for grøn trepart og til hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:29

Spm. nr. S 543

13) Til ministeren for grøn trepart af:

Peter Kofod (DF):

Mener ministeren, det er rimeligt, at mange landmænd sidder med en usikkerhed om deres fremtid som følge af den grønne trepart, der kommer til at betyde mere bureaukrati, ringere konkurrencevilkår samt værditab for dem?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artikel bragt den 18. januar 2025 på tvsyd.dk: "Ungt par sælger familielandbrug på grund af regelhelvede – men timingen er helt forkert".

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Værsgo til at læse spørgsmålet op.

Kl. 14:29

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Mener ministeren, det er rimeligt, at mange landmænd sidder med en usikkerhed om deres fremtid som følge af den grønne trepart, der kommer til at betyde mere bureaukrati, ringere konkurrencevilkår samt værditab for dem?

Kl. 14:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:29 er en træls ting – for det er jo det, vi synes i Dansk Folkeparti, altså at det er en overgearret løsning på et mindre problem.

Kl. 14:32

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Hvis vi kigger på udviklingen i dansk landbrug i dag, tror jeg, der er mange landmænd der sidder med en usikkerhed. Der er cirka en tredjedel, der går på pension her over de næste 10 år, og strukturudviklingen betyder jo, at der bliver færre landbrug og større enheder, og det er jo så, før vi begynder at snakke omkring den grønne trepart.

Med den grønne trepart forandrer vi jo Danmark til at være et moderne landbrugsland, så det bliver bæredygtigt både økonomisk, men også i forhold til klima og miljø. Og vi endte jo med at lave en aftale, som både rummer klima, vandmiljø og natur og ikke mindst også grundlaget for faktisk at skabe et fortsat konkurrencedygtigt landbrugs- og fødevarerhverv. Jeg er med på, at den grønne trepart ikke imødekommer alles ønsker – sådan er det nok, når man laver store aftaler – men den favner bredt og giver dermed også landbruget en tryghed og en vished for, hvad det er for en retning, vi går i, og ikke mindst også en forudsigelighed i den regulering, der kommer til at ramme over de næste år. Det er også derfor, at parterne er fælles om at gå ind i den grønne trepart.

Så jeg forstår og anerkender fuldt ud den utryghed, der kan være nogle steder, også hos Debbie og Tim, men jeg er også nødt til at sige, at alternativet, hvor vi ikke havde haft en fælles aftale, tror jeg havde skabt endnu større utryghed. Og i forhold til den artikel, som der refereres til, er jeg sådan set enig i det, som repræsentanten for Spiras udtaler, nemlig at det her faktisk er en bedre vej frem, end hvis vi ikke havde haft den grønne trepart.

Kl. 14:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:31

Peter Kofod (DF):

Tak for besvarelsen. Dansk Folkeparti er jo ikke en del af den, kan man sige, politiske del af den her aftale, men det betyder ikke, at vi ikke interesserer os for implementeringen af den, for det kommer til at få en meget, meget stor betydning for, hvordan vores land kommer til at se ud de næste årtier. Og vi er særlig interesserede i, om implementeringen kommer til at gå godt eller dårligt. Det tror jeg ikke bare har betydning for de landmænd, der jo i første omgang bliver ramt, eller de følgerhverv, der kan blive ramt, men også i forhold til bare at køre en tur igennem vores landskab kan det risikere at forandre sig, og derfor er implementeringen selvfølgelig meget vigtig.

Når jeg tager det her spørgsmål op i spørgetiden, er det, fordi det er sådan, når man kigger rundt, særlig i lokale medier rundtomkring, at der kommer historier frem om folk, der er usikre ligesom Debbie og Tim Lorenzen, der bor syd for Tønder, og som tvSyd har valgt at skrive om, eller Henrik Bertelsen fra Vejen, som JyskeVestkysten har skrevet om, der har oplevet enormt lang ventetid på kompensation, og det er så noget, der går tilbage til før den grønne trepart. Og det, jeg håber at få ud af spørgetiden i dag, vil jeg sige til ministeren, er måske nogle mere konkrete løfter, i forhold til hvad man, hvis man sidder derude og er bekymret, så kan forvente i den kommende tid. Kan man få et løfte om, at sagsbehandlingstiderne vil blive reduceret, så man hurtigere kan få adgang til kapital f.eks.? Kan man forvente, at man hurtigere kan komme i kontakt med myndighederne, at reglerne vil blive forenklet, at man vil opleve mindre bureaukrati? Altså, kan ministeren give nogle sådan mere konkrete løfter om, hvad man vil gøre for at løfte den her helt enorme opgave, som den grønne trepart jo bliver, uanset om man synes, det er en god idé, som regeringen og en masse herinde i salen gør, eller om man synes, det

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:32

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Jeg skal nok svare på spørgsmålet, men i forhold til det sidste tror jeg, vi ser helt forskelligt på det – at det er et mindre problem, og det blev også sagt, at der er en risiko for, at landskabet forandrer sig. Altså, jeg synes, vi har et kæmpe problem med klimaforandringer; jeg synes, vi har et kæmpe problem med, at der ikke er liv ude i vores fjorde og ved vores kyster; jeg synes, vi har et kæmpe problem med, at vi har for lidt skov, og hvordan man kan få adgang til naturen; jeg synes, vi har et kæmpe problem med vores biodiversitet. Og mange af de ting er treparten jo et svar på. Men det kan vi se forskelligt på.

Jeg deler sådan set interessen i og hørte også, at den var oprigtig, at det her så lykkes med mindre bureaukrati. Lad mig nævne Henrik Bertelsen bare for at give enkelt eksempel. For jeg deler bekymringen om, hvorvidt vi i stand til at levere løsninger, som ikke ender i mere bureaukrati, men som faktisk gør det nemmere og hurtigere at implementere treparten.

Kl. 14:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Spørgeren.

Kl. 14:33

Peter Kofod (DF):

Tak for svaret. Der er jo to vinkler i det her. Selvfølgelig er der den politiske del. Den er vi så bare – det tror jeg godt vi kan sige – meget uenige om. Regeringen er meget optaget af at være grøn-grøn, helt grøn, altså sådan helt ekstremt meget. Dansk Folkeparti synes, at det er totalt overgearret, må jeg sige, og det er jo ikke Danmark, der kommer til at redde verden alligevel med den meget marginale udledning, altså nærmest ingenting, som Danmark står for i det samlede regnskab, men det er så fair nok. Det er den politiske uenighed. Det er helt rimeligt.

Den anden del handler om, at vi jo må have en fælles interesse i, at dem, der så bliver ramt, uanset om man synes, lovgivning er godt eller dårligt, så i hvert fald ikke bliver ramt af noget, der er uretfærdigt, og at de skal vente flere år på at få de penge, de måtte have krav på. Det er godt, at ministeren har inviteret ...

Kl. 14:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak! Ministeren.

Kl. 14:34

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

[Lydudfald] ... Jeg deler det, der i virkeligheden, tænker jeg, ligger som intention i det her spørgsmål, nemlig en bekymring for, om vi er i stand til at levere nogle rammer, der gør, at vi også kan eksekvere hurtigere på den her implementering uden unødigt bureaukrati. Det er en del af det, der er opdraget for det ministerium, jeg nu har fået ansvaret for, nemlig at samle ordninger, der før lå forskellige steder, under ét tag uden at sidde og opfinde alle mulige nye ting, der skaber mere bureaukrati, men ved at gøre det mere enkelt og være i stand til at levere hurtigere. Det er klart, at det også handler om, at når nogen rækker hånden op og går ind i projekter, så kan man også have en forventning om, at der bliver leveret i forhold til det, man bliver stillet i udsigt.

Kl. 14:35

Kl. 14:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:35

Peter Kofod (DF):

Så vil jeg spørge om noget andet, og det er: Har man i Ministeriet for Grøn Trepert nogen interne frister, altså hvor man siger, at det f.eks. er en målsætning for os, at folk, der skal have penge og søger om det, fordi de måske vil udtage noget jord og plante en skov eller gøre et eller andet andet, inden for x antal dage, uger eller måneder skal kunne have nogle penge stående på deres bankkonto? Når jeg spørger, er det, fordi der givetvis vil være landmænd, som jo har været en del af et lukket erhverv, og som stadig væk den dag i dag går og venter på penge. Så statens og det offentliges troværdighed, når det kommer til udbetaling af også meget store beløb og meget vigtige beløb til landbruget, vil nok være presset i bund nogle steder. Så det kunne være, det var et af de indsatsområder, regeringen havde kik på.

Kl. 14:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:35

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Nu har det her ministerium jo så 3-4 måneder på bagen. Vi sad og forhandlede en politisk aftale frem til midt november, og jeg er helt med på, at det var uden Dansk Folkeparti. Så er det er jo ikke, fordi vi ikke arbejder med tingene, men der skal ske rigtig mange ting. Jeg er optaget af, at det foregår så ubureaukratisk og så nemt som muligt, og at vi også er i stand til at levere på de ting, vi stiller i udsigt. Hvordan vi så præcis skal gøre det, er jo noget af det, jeg også kommer til at dykke ned i.

Kl. 14:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til hr. Peter Kofod.

Så har vi et nyt spørgsmål til ministeren for grøn trepart, og det er af hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 14:36

Spm. nr. S 556 (omtrykt)

14) Til ministeren for grøn trepart af:

Kristian Bøgsted (DD) (medspørger: **Kim Edberg Andersen** (DD)):

Er ministeren enig i Anders Kronborgs udtalelse »Jeg er af den opfattelse, at vi er nødt til at gå helt til grænsen i reguleringen af ulve, og hvis det er noget med, at man skal have et vist antal i et land i forhold til EU-direktiver, så mener jeg ganske enkelt, at vi solidarisk i hele landet skal leve med den her plage, og så må vi sørge for at sprede ulvebestanden ud i hele Danmark«?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen »Folketingsmedlem går ind i ulvesag med vildt forslag: Vil køre dem til Fyn og Sjælland« bragt i Avisen Danmark den 21. januar 2025.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Værsgo at læse spørgsmålet op.

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Er ministeren enig i Anders Kronborgs udtalelse, og jeg citerer: »Jeg er af den opfattelse, at vi er nødt til at gå helt til grænsen i reguleringen af ulve, og hvis det er noget med, at man skal have et vist antal i et land i forhold til EU-direktiver, så mener jeg ganske enkelt, at vi solidarisk i hele landet skal leve med den her plage, og så må vi sørge for at sprede ulvebestanden ud i hele Danmark«?

Kl. 14:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:37

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Jeg tænker egentlig, at det er et spørgsmål, jeg også kunne have fået fra den tidligere spørger, hr. Peter Kofod, som står og smiler hernede bagved. For jeg ved, at han også er optaget af den sag. Først og fremmest har jeg jo fuld forståelse for den utryghed, der er, når man ser ulve færdes i sit lokalområde, og jeg synes faktisk, sagt sådan lidt uden for papiret her, at der nogle gange i debatten har været lidt for meget fokus på ulvenes vilkår og lidt for lidt fokus på, hvad det egentlig er for en utryghed, de skaber. Så det er mit udgangspunkt, altså at selvfølgelig skal folk være trygge der, hvor de bor. Det er også derfor, jeg har bedt mit ministerium om at undersøge, om vi kan ændre reglerne, så det bliver muligt at regulere ulve, der færdes i bebyggede områder, så vi i fremtiden kan undgå situationer som den, vi ser udspille sig.

Danmark arbejder også for at lempe reglerne på europæisk plan. Vi har allerede været med til at lempe ulvenes beskyttelse i Bernkonventionen, og vi arbejder for at gøre det samme i forhold til EU's habitatdirektiv, så der bliver mere fleksibilitet i forhold til at regulere ulve i Danmark. Nu og her handler det selvfølgelig også om at skabe tryghed i lokalområdet, og jeg har derfor også bedt styrelsen om at række ud til kommunen, og der bliver afholdt et informationsmøde i Oksbøl på mandag, kan jeg sige – jeg tror, det lige er blevet offentliggjort.

For at svare på den anden del af spørgsmålet vil jeg sige, at jeg ikke tror, det hjælper på utrygheden at brede ulvebestanden ud til hele landet. Faktisk tror jeg, det vil være med til at skabe øget utryghed, og derfor er det ikke min eller regeringens politik.

Kl. 14:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:38

Kristian Bøgsted (DD):

Først vil jeg selvfølgelig sige, at jeg er glad for at høre, at ministeren ikke mener, at vi skal til at sprede ulven endnu mere ud over hele landet, for der er en meget, meget stor utryghedovre i Jylland i forhold til ulven i de områder, hvor den er, og det er ikke kun, fordi man nu har set den inde i Oksbøl, hvor der er et lokalsamfund, men det er også derude, hvor der bor lidt færre mennesker. Og ulven er adskillige gange blevet observeret stående i åbninger ind til stalde og ude på markerne. Der er folk med heste, der lider under det her, hvor hestene rent faktisk får stress af, at ulven render rundt der, og der er landmænd, der kommer ud og ser får, der er blevet dræbt eller lemlæstet af ulvene. Det skaber nemlig meget stor utryghed, og derfor er jeg jo glad for at høre, at man arbejder hen imod at se på, hvordan det er, vi kan gøre det her, så vi rent faktisk får kigget på den problemstilling. Jeg vil bare opfordre til, at man tager det her meget seriøst og siger: Problemstillingen er ikke kun, i forhold til

hvis den begynder at gå ind i en by; vi har også problemstillingen ude i landdistrikterne nu med meget stor utryghed og folk, der ikke føler sig trygge ved at skulle gå en tur inde i en skov – slet ikke, hvis de har små børn med. Det er jo frygteligt, at vi har det på den måde.

Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre: Hvad mener ministeren så at vi kan gøre på lidt kortere sigt? For jeg forstår det egentlig sådan, at vi er nødt til at vente på nogle flere lempelser fra EU, og jeg er jo glad for, at man har taget det op dernede og er ved at få ændret status, men det er ikke helt gået igennem endnu. Men hvad tænker ministeren at vi gør på kortere sigt for at få sat skub i det her?

Kl. 14:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:40

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Jeg er sådan set enig. Altså, nu har vi fokus på byområder, men hvis man bor som nabo til en skov og man har en have og der løber en ulv rundt i ens baghave og løber rundt om ens trampolin, mens ungerne hopper på trampolinen, så har jeg egentlig den samme holdning: Det skal ulven ikke, og hvis den render rundt derude, skal den reguleres. Så vi er jo nødt til, i takt med at vi nu får ulve, der lever i Danmark – det gør vi, og vi får også mere natur og flere arter – at indrette os på en måde, hvor vi tager udgangspunkt i *borgernes* tryghed og sikkerhed og derfor også se lidt hårdere på, hvordan vi regulerer det her. Der er både et EU-spor, men så er der også det med at finde ud af, hvad vi kan gøre inden for de nuværende rammer. Det arbejder jeg sådan set også med.

Kl. 14:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 14:40

Kristian Bøgsted (DD):

Det mener jeg også er den rigtige vej at gå, og det er det, vi skal kigge på, altså netop anerkende, at det ikke kun er et problem, når den er derinde. Det leder mig lidt hen til spørgsmålet, i forhold til at der bliver sagt meget, at vi selvfølgelig skal gøre noget, hvis det er en problemulv – men hvordan er det, man definerer, hvad en problemulv er? For jeg ville jo absolut mene, at det var en problemulv, hvis den rendte rundt og stressede mine husdyr eller var i nærheden af der, hvor mine børn var, mens andre ville sige: Nej, nej, den skal begynde at tage livet af nogle af dine husdyr, inden det er en problemulv. Så det bliver jo en meget stor diskussion der, som man også er nødt til at kigge på for netop at skabe tryghed for borgerne.

Kl. 14:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:41

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Det er jeg helt enig i. Det er også derfor, at jeg ud over at arbejde på et europæisk spor også kigger på, hvad vi kan gøre ved den definition, der af problemulve. For jeg synes da, at hvis der er en ulv, der løber rundt i ens baghave – den behøver ikke angribe nogen – og den løber rundt om ens trampolin, så man er nervøs for at sende ungerne derned, synes jeg da være, at det skal den lade være med. Dermed også sagt, at så må vi regulere det hårdere, end vi gør i dag. Men jeg er også minister, og nu spørger du, hvad min holdning er til det, og den giver jeg så, tror jeg, forhåbentlig, relativt klart udtryk for. Og så er jeg ved at undersøge, hvad jeg som minister kan gøre

inden for de regler, jeg er underlagt, og det er det, jeg arbejder med sammen med mit system.

Kl. 14:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så har vi en medspørger. Det hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 14:42

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Spørgsmålet kommer jo, fordi man blev lidt overrasket over, at hr. Anders Kronborg tænkte, at løsningen på, når man havde problemer med ulve i Jylland, var, at man så også bare skulle have det på Fyn og Sjælland. Og det er da en løsning, og det ser muligvis også ud til at have virket, for der kommer jo toner fra ministeren nu, som siger: Vi skal altså til at regulere dem her.

Problematikken med ulve er jo ikke, at vi ikke alle sammen godt kan se, at det er en bestand, som på europæisk plan har brug for lidt hjælp, men uanset om hr. Jeppe Bruus er fortalere for, at vi nærmest skal have skov alle steder, eller ej, er Danmark stadig væk ikke et stort nok land til den migration, som ulve nu har.

Og det er problematisk, og jeg er faktisk glad for at høre, at ministeren har en anden løsning end at eksportere dem til Fyn og Sjælland, og at den er, at vi skal have lov til at regulere dem. Man kan allerede regulere problemulve, men vil ministeren gå aktivt ind i at sørge for, at man ikke skal igennem en lang proces for at få lov til at regulere dem, altså at man rent faktisk, når Peter står nede på trampolinen, og ulven står og kigger, og man har et jagttegn, kan få lov til at skyde ulven?

Kl. 14:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:43

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Til den første del er jeg nødt til at sige – og jeg holder utrolig meget af min gode kollega, hr. Anders Kronborg, og vi har arbejdet sammen i mange år – at min holdning til at regulere ulve altså ikke først er opstået efter det forslag. Den har jeg sådan set haft hele tiden. Jeg tager udgangspunkt i den tryghed, man skal have, om man bor i en by eller man bor ude på landet. Det er mit udgangspunkt.

Så er mit udgangspunkt også, at vi får meget mere natur, og der vil så være forskellige arter, herunder ulven, og det skal vi så finde ud af hvordan vi håndterer på en god måde. Og jeg er sådan set enig i, at man, når man kigger på det i dag, så spørger: Okay, der er Jylland, og der er hele Danmark, og skal man have en levedygtig bestand i hele landet, før vi kan regulere? Det er sådan set, som det er i dag; det er trukket med nationalgrænsen.

Hvorfor ikke se Jylland som en del af et større område, f.eks. med Tyskland? Det er jo noget af det, jeg også vil arbejde aktivt for, altså at vi ophæver de der grænser, når vi laver den der inddeling, så vi ikke har nogle bestande, der ligesom skal være reguleret på nationalt niveau, men så vi kan se det i forhold til det biologiske. Så det er den del.

Så spørger hr. Kim Edberg Andersen mig specifikt i forhold til problemulve og nemmere muligheder for regulere det, og det er præcis det, som jeg sidder og dykker ned i i de her dage med mit system.

Kl. 14:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 14:44

Kl. 14:46

Kim Edberg Andersen (DD):

Jamen jeg er jo enig. Som Danmarksdemokrater mener vi ikke, at der skal være ulve i Danmark, men vi mener jo heller ikke, at ulven skal udryddes på europæisk plan. Nu er der jo en fordel ved at være jyd og hele tiden og altid at have været landfast. Man har ikke den der problemstilling. Man kan godt se, at ulve faktisk også kunne leve på de store vidder, som er lidt større andre steder, end de er oppe ved Aars.

Så det med at regulere er jeg glad for. Jeg håber, man gør det hurtigt, for virkeligheden er jo, at ulvebestanden får kuld igen her til foråret igen. Og den trives i Danmark. Og rovdyr har det jo med at tage det bytte, der kommer i nærheden, og man kan sige, at en ting er, at det jo er slemt nok, når det er får, der bliver skambidt, men den store bekymring ude i landet går jo på, at den bette knægt, der går hjem fra skole, lige pludselig bliver set som bytte. Det er jo det, vi er bange for. Fåret er træls, men mennesket ville jo være frygteligt.

Kl. 14:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:45

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Det er jeg helt enig i. Altså, det er jo et rovdyr, og man kan jo bare se på billederne. Jeg gider bare heller ikke stå her og banke mig selv på brystet, og så sidder der nogle folk derude og kigger, som så de om 3 uger tænker: Hvad fanden, du har da stået og sagt, at du vil regulere dem hårdere, så hvorfor sker der ikke noget?

Derfor vil jeg gerne have, som altid, en relativt ærlig snak, og sige, at jeg er underlagt nogle regler. Der er både noget EU-spor, og det kører vi på, men det er nok lidt usikkert, hvor lang tid det tager, og så har jeg bedt om at få kigget på, hvad vi kan gøre inden for de rammer, vi har. Så har jeg tænkt mig at kommunikere det ærligt ud, når det arbejde er klart. Endelig har jeg sagt til styrelsen, at man skal være tættere på borgerne, og derfor bliver afholdt et borgermøde i Oksbøl på mandag.

Kl. 14:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så har hr. Kristian Bøgsted det afsluttende og sidste spørgsmål. Værsgo.

Kl. 14:45

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det, og tak til ministeren for at komme ned og svare på spørgsmålet her. Vi kan jo konstatere, at selv om hr. Anders Kronborg er kommet med det forslag her og jeg faktisk respekterer hr. Anders Kronborg rigtig meget, har hr. Anders Kronborg skudt ved siden af med sit forslag her, som jeg forstår det på ministeren, hvilket jeg selvfølgelig er glad for.

Jeg tillader mig til sidst her lige at spørge ministeren, hvad han umiddelbart tænker om den henvendelse, som jeg ved der er sendt fra Danmarks Jægerforbund om at lave en decideret jagtperiode for ulven for at hjælpe med at få reguleret, også i betragtning af at bestanden er eksploderet i forhold til de første beregninger, der sagde, at man måske vil have 50 nu, og man ligger nok allerede på omkring 80.

Kl. 14:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Ministeren for grøn trepart (Jeppe Bruus):

Jeg vil gerne rose hr. Anders Kronborg faktisk for at være ekstremt meget på bolden i forhold til de bekymringer, der er i det område, hvor hr. Anders Kronborg også bor. Så det skal man bestemt ikke tage fejl af.

Så i forhold til jægerforbundet vil jeg sige, at vi jo også har et Vildtforvaltningsråd, som er kommet med nogle anbefalinger, og det har jeg også bedt om en meget, meget hurtig status på, altså hvor langt vi er i forhold til det. Så er der spørgsmålet om, hvornår vi kan begynde at regulere dem ved jagt, i forhold til hvornår man har en levedygtig bestand. Så er vi tilbage i det der spor med, om vi skal se Jylland som del af Danmark, eller om vi dog ikke kan se det som en del af et større perspektiv, i forhold til hvad der skal til, for at de her bestande er levedygtige, og hvornår må vi regulere dem.

Kl. 14:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til hr. Kristian Bøgsted og tak til ministeren for grøn trepart.

Vi går til næste spørgsmål. Det er til klima-, energi- og forsyningsministeren af hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:47

Spm. nr. S 544

15) Til klima-, energi- og forsyningsministeren af:

Peter Kofod (DF):

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at modvirke de gentagne høje elpriser?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artikel bragt den 19. januar 2025 på ekstrabladet.dk: ”Elprisen eksploderer mandag”.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Værsgo at læse op.

Kl. 14:47

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Jeg læser som sagt spørgsmålet højt: Hvilke initiativer vil ministeren tage for at modvirke de gentagne høje elpriser?

Jeg ser frem til et svar.

Kl. 14:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:47

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Det er nu under halvanden måned siden, vi stod her i salen, og spørgeren stillede det samme spørgsmål. Vi får se, om nummer to i rækken er god. Der er vist historisk set fortilfælde for, at det ikke er nogen succes, men lad os prøve. Siden vi stod her sidst, har et bredt flertal i Folketinget inklusive DF indgået en politisk aftale om hurtig og mere effektiv udbygning af elnettet. Det understøtter elektrificering, som netop er nøglen til at sikre lave forbrugerpriser.

I den periode, der er gået, siden vi var sammen sidst, er der kun fem lande i EU, som har haft lavere gennemsnitspriser end Danmark, og spørgeren har ret i, at elprisen går op og ned. Det hænger sammen med udbud og efterspørgsel time for time, og ligesom vi har enkelttimer med høje priser, har vi mange perioder med meget vedvarende energi, som presser elprisen på engrosmarkedet mod nul.

I 2024 så vi således 427 timer, hvor den rene elpris var nul eller negativ.

Markedspriserne på el viser, at den rå elpris i 2024 i gennemsnit var 53 øre pr. kWh. Det er en smule lavere end i 2023, hvor prisen var 63 øre, og det er væsentlig lavere end i 2022, hvor den var 1 kr. og 60 øre. Samtidig fylder vedvarende energi historisk meget i vores energiforsyning. Man kan derfor ikke konkludere, at elprisen generelt er høj, fordi den er høj i nogle enkelte timer. Man bliver nødt til at hæve blikket og se på, hvad der sker hele året.

Ved at øge andelen af vind og sol i systemet bliver vi mindre afhængige af dyre kilder som kul og gas. Den grønne omstilling presser i gennemsnit elprisen nedad, men så er det rigtigt, at vi skal vænne os til, at elprisen kommer til at svinge mere. Man kunne sådan sige lidt firkantet, at vi har et valg imellem et system med stabile høje priser eller et system med svingende, men i gennemsnit lave priser.

I slutningen af 2024 har vi, som jeg også nævnte sidst, sammen med et flertal i Folketinget vedtaget at implementere den seneste europæiske elmarkedsreform. Det betyder bl.a., at forbrugeren nu får ret til at kunne indgå fastpriscontrakter. Forbrugeren kan således frit vælge at købe et årsabonnement, hvor prisen ligger fast, og dermed jo selv vælge, om de vil have gennemsnitligt højere priser og så i stedet stabile.

Kl. 14:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak! Spørgeren.

Kl. 14:50

Peter Kofod (DF):

Tak for den besvarelse. Det kan være, at det eneste i den besvarelse, jeg måske i virkeligheden er enig med klimaministeren i, er, at vi nok ikke lige bliver enige foreløbig om, hvordan vores klima- og energipolitik skal tilrettelægges. Altså, de her enormt høje svingninger – og jeg hører endda i klimaministerens svar, at vi kan se frem til endnu større svingninger i prisen i fremtiden – er jo noget, der i den grad er med til at presse husholdningerne.

Så sent som i den her uge har jeg besøgt en mellemstor virksomhed i Jylland, i øvrigt sammen med en af ministerens kollegaer, og noget af det helt centrale, de peger på, er de her meget, meget store svingninger i energipriserne. Den ustabilitet, der er omkring priserne, er med til at forringe deres konkurrenceevne, for man kan ikke planlægge produktion. Man er nødt til at gennemføre produktion. Man kan ikke stoppe en maskine, et stort produktionsapparat, når prisen pludselig bliver høj og det bliver for dyrt at producere.

Så det er selvfølgelig et kæmpeproblem, at man har de her helt, helt enorme svingninger, og jeg tror, smertegrænsen jo var i december sidste år, i forbindelse med at jeg stillede det første spørgsmål, hvor elprisen for mange var på omkring 11 kr. pr. kWh. Ikke alene er der jo ustabiliteten i det, men der er jo også det spørgsmål, man må stille sig selv om, om man på et eller andet tidspunkt ryger ind i en mangeltilstand. Altså, det er jo et spørgsmål om udbud og efterspørgsel, og når prisen er så høj, er det, fordi der er mange, der skal bruge energi, og energikilderne ikke er der.

Jeg synes, det er vildt, at vi er i den situation. Så snart solen ikke skinner, eller vinden ikke blæser, er vi i en situation, hvor det hele går galt for os. At der ikke er mere stabilitet i vores energiforsyning, er da et kæmpeproblem. Altså, sidst danskerne eller nordboerne var så følsomme over for vinden, var, da vi skulle en tur til England under vikingetiden. Der var vi afhængige af vind, og det er så her, vi er nogle 100 år efter, hvor vi står i samme situation.

Det synes jeg simpelt hen er for dårligt, men jeg vil stille ministeren et konkret spørgsmål, for det her kan vi jo godt være uenige om: Kan vi gøre noget ved elafgifterne i fremtiden? Er det regeringens politik, så man i hvert fald kan dreje på dét håndtag og få lidt mere?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:52

Kl. 14:52

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Nu tror jeg, at nordboerne syntes, det var en fest at sejle med vinden til England. Så jeg er ikke sikker på, de syntes, det var så dårlig en begivenhed igen. Jeg tror, det var englænderne, der havde et problem med det, men lad det nu ligge.

Til spørgeren vil jeg sige: Prøv nu lige at høre, hvad virkeligheden er. De gennemsnitlige elpriser falder, i takt med at vi får mere vedvarende energi ind i systemet. Borgerne får nu øgede muligheder for at købe et fastprisprodukt. Ligesom vi kan få et realkreditlån med fast rente, kan vi også få et elprodukt, hvor prisen er låst fast i en periode. Det kan virksomheder også. Det er et valg, de kan træffe.

Det, spørgerens parti til gengæld tilbyder, er jo en ren fatamorgana. I har gudhjælpemig foreslået, at vi skal løse det her ved at købe et lukket, skrottet atomkraftværk, der står i et land, som ikke vil tillade, at man producerer strøm. Goddag mand!

Kl. 14:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Der er lige noget med sproget, vi skal tænke over her, det er noget, vi ikke tillader. Så er det spørgeren.

Kl. 14:53

Peter Kofod (DF):

Jeg synes, det er dejligt, at man kan mærke klimaministeren i rummet, og at regeringen faktisk mener noget om det her – jeg er så bare uenig i det hele. Jeg tror da, at det, vores naboland Tyskland har gang i, er en historisk fejltagelse. Det er noget, der i den grad er frygteligt for klimaet og frygteligt for tyskerne, at man er ved at lukke god, sikker, stabil, billig, klimavenlig atomkraft ned. Det er da frygteligt. Det, tyskerne er ude i, er en national katastrofe.

Jeg vil spørge ministeren om noget andet. Ministeren siger, at det er et fatamorgana, jeg står og repræsenterer. Sludder og vrøvl. Prissedlen på regeringens energipolitik, er, hvis man skal tro KPMG, 1.600 mia. kr. frem til 2050 for at indfri klimamålene – 1.600 mia. kr. Det er da et rent fatamorgana.

Kl. 14:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 14:54

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Det er jeg selv sagt helt uenig i. Spørgeren skulle måske prøve at sætte sig ind i, hvor meget vi i forvejen investerer i energiområdet. Det er jo ikke sådan, at det er 0 kr. over for mange kroner. Den grønne omstilling, det at få mere vind og sol ind i vores energisystem, er af Draghirapporten anerkendt som metoden til at sikre, at Europa kan få langsigtede lave energipriser; det er det, vi arbejder på.

Igen vil jeg sige, at det fatamorgana, spørgeren repræsenterer, er at købe et lukket atomkraftanlæg – et lukket anlæg – i et land, der ikke vil tillade, at det kan producere strøm. Det er virkelig et spændende forslag, som jo kun vil ramme danskerne på pengepungen, for vi vil så i givet fald skulle købe noget, der ikke får lov at producere strøm, og hvordan det kan give lave elpriser, gad jeg godt vide.

Kl. 14:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren for den sidste bemærkning.

Peter Kofod (DF):

Det projekt, som den her regering har kastet os ud i, viderefører et projekt, der så skal bruges 1.600 mia. kr. til frem mod 2050. Jeg sad lige og regnede på det nede i salen, og for det beløb vil man i nutidskroner kunne finansiere driften af dansk politi et helt år omkring 115 gange. Det er det projekt, som den her regering kaster os ud i for at få grøn strøm eller nå de mål, man har, i 2050. Det er da dybt uansvarligt. Den her energipolitik, den her klimapolitik er kørt fuldstændig af sporet og bør gentænkes.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Jeg anerkender ikke tallet, så hvis vi skal snakke om rapporten, kan vi lave en selvstændig seance om det. Men helt fundamentalt er de investeringer, vi snakker om, det, der giver os sikkerhed, og det, der giver os lave energiregninger fremadrettet; det er derfor, de er nødvendige.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til hr. Peter Kofod, og tak til klima-, energi- og forsyningsministeren. Vi går til næste spørgsmål. Det er til skatteministeren af hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne, som må komme nærmere og læse spørgsmålet op.

Spm. nr. S 546

16) Til skatteministeren af:

Kim Edberg Andersen (DD) (medspørger: **Kristian Bøgsted (DD)**):

Hvad mener ministeren om, at CO₂-afgiften på henholdsvis landbruget og fiskeriet kan påvirke op imod 1.100 arbejdspladser i Hirtshals?

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artiklen: »Det er en katastrofe: Frygter massiv flugt af job og omsætning« bragt på nordjyske.dk den 18. januar 2025.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Værsgo.

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Hvad mener ministeren om, at CO₂-afgiften på henholdsvis landbruget og fiskeriet kan påvirke op imod 1.100 arbejdspladser? Og jeg beklager, at der er en skrivefejl; det er i Hanstholm, ikke i Hirtshals.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Tak for spørgsmålet. Med »Aftale om Grøn skattereform for industri m.v.«, som en bred kreds af Folketingets partier blev enige om, blev det besluttet omlægge energiafgifterne til en høj og mere ensartet CO₂-afgift. Det blev samtidig besluttet at lægge afgift på den del af

Kl. 14:54 industrien, der tidligere har været fritaget for CO₂- og energiafgifter. Det omfatter bl.a. brændstof til fiskefartøjer.

Den CO₂-afgift er central for at nå 2030-klimamålene samt i øvrigt at sikre klimaneutralitet på længere sigt. Da erhvervsfiskeri ikke tidligere har været pålagt afgifter, indføres CO₂-afgiften gradvis frem mod 2030. Der er tale om en afgift på 350 kr. per t CO₂ i 2025, der så stiger med 80 kr. per t CO₂ årligt til 750 kr. per t CO₂ i 2030, hvor den er fuldt indfaset. Foruden en gradvis indfasning af afgiften er det også besluttet at afsætte en pulje målrettet støtte til fiskerierhvervet. Det er en pulje på 100 mio. kr. i 2025 og 2026 samt 50 mio. kr. årligt i perioden 2027 til 2029. Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri er ansvarlig for udmøntningen af disse puljer. Tiltagene skal ses i sammenhæng med, at fiskerierhvervet står i en særlig udsat situation på grund af andre faktorer end selve CO₂-afgiften, samtidig med at erhvervet har få muligheder for at omstille sig.

Kl. 14:55

Kl. 14:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Det var jo absolut et ikkesvar. For det helt essentielle i det her er jo det der med, at vi står i en helt rigtig situation ude i verden i min region oppe i Nordjylland, hvor vi har et fiskerierhverv, som det i Hanstholm vel er 1.100 mennesker der er afhængige af nede omkring havnen. Nu har regeringen så valgt at komme med en afgift, og jeg ved, at ministeren er opmærksom på det her og er blevet gjort opmærksom på det før nytår, og alligevel sker der ingenting, ud over at der er en fra ministerens parti, der farter hele Nordjylland rundt og fortæller om, at der kommer en løsning, og at det har han nærmest styr på.

Så bliver jeg overrasket, når jeg så hører ministeren ikke nævne det, det er essentielt her, nemlig de 1.100 arbejdspladser. Det er virkelig ikke for at være polemisk eller skyde ministeren noget i skoene, men 1.100 arbejdspladser i Hanstholm er helt vildt – det er helt vildt! De her mennesker har prøvet i andre situationer at spørge, hvad man så skal arbejde med, måske den grønne omstilling, men så får man at vide, at det skal vokse organisk op nedefra, og at der kommer en god løsning i morgen. Ministeren nævner de her 100 mio. kr., og jeg ved godt, at vi ikke får ret meget i løn i Nordjylland – det gør vi ikke – men du kan altså ikke betale 1.100 menneskers husleje, deres børns idræt og mad på bordet for 100 mio. kr. Det kan bare ikke lade sig gøre, så der er ingen løsning.

Nu bliver jeg bare nødt til at spørge ministeren en gang til: Har ministeren tænkt sig at sikre, at de her mennesker ikke mister deres arbejde? Kommer der en løsning, som fremtrædende socialdemokrater farter rundt med oppe i min region? Kommer der en løsning, eller er det bare snak? For problemet er, at hvis den her løsning først kommer om 4-5 måneder, har banken altså lukket dig. Vi har brug for, og fiskerne i Hanstholm har brug for, at ministeren kommer med en løsning. Så vil ministeren ikke godt lige en gang til fortælle mig: Er han ligeglad med de 1.100 arbejdspladser, eller har vi rent faktisk ret i, at der kom en løsning i fredags? Så kan det blive næste fredag; det kan vi leve med. Kommer der en løsning?

Kl. 14:56

Kl. 14:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 14:59

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Jeg er bestemt ikke ligeglad med nordjyske arbejdspladser, og jeg er for så vidt enig i, at isoleret set rammer CO₂-afgiften fiskeriet hårdt.

Kl. 14:59

Det er derfor, man har aftalt den her pulje på 100 mio. kr. i år og 100 mio. kr. næste år, og så falder puljens størrelse så. Det er jo, fordi den skal prøve at afbøde noget af den effekt, som der er fra den CO₂-afgift, der ellers rammer fiskerierhvervet.

Det er et andet ministerium, der har til opgave at udmønte den pulje; det er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, som står for den del af opgaven.

Kl. 15:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:00

Kim Edberg Andersen (DD):

Hvis man bor i Nordjylland og hører ministeren sige nu, at jeg godt nok er bekymret, men at det er en anden minister, så kan man så sige, at så bliver det tidligst i næste uge, jeg kan stille den minister et spørgsmål, som så rent lyksaligt kan kaste mig videre til ministeren for grøn trepart, som nok vil sige, at det er en afgift, og at så er det tilbage til skatteministeren. Så er jeg igen inde i det her regerings-loop.

Tilbage til virkeligheden. 1.100 mennesker står og frygter for at miste deres job i den ene by. Nu snakker vi ikke om resten af fiskeriet. Vi snakker ikke om FF i Skagen, og vi snakker ikke om alle de andre frygtelige ting, der kan ske med beskæftigelsen generelt i Nordjylland. Vi snakker om de her 1.100, som kunne løses med et pennestrøg. Lige så let som vi indførte den her afgift den 1. januar, kan vi jo sætte den i bero eller stoppe den, indtil man har fundet en løsning. Er ministeren villig til med et pennestrøg at sætte den i bero, eller skal de bare leve med konsekvenserne?

Kl. 15:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:01

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Det er ikke et spørgsmål om, at noget skal køre i karrusel i regeringen. Det er et arbejde, der pågår hos ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, om at få den her pulje ud at virke, og det er regeringen selvfølgelig optaget af samlet set. Jeg vil også sige, at der jo ikke er nogen, der sætter spørgsmålstejn ved, at det her er svært. Det er jo derfor, man har afsat de her midler i sådan en pulje. Men for at svare på det sidste, ordføreren spørger til, altså om jeg kan fjerne det med et pennestrøg, vil jeg sige, at det er et meget stort og bredt flertal i Folketinget, der har vedtaget den her CO₂-afgift og lovgivet omkring den, og det kan en minister jo ikke få til at gå væk.

Kl. 15:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er det medspørgeren, og det er Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 15:02

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Ministeren er simpelt hen nødt til at erkende og være ærlig og sige, at da det her blev indført af et meget bredt flertal, som ministeren hele tiden henviser til, var der ikke en eneste i det flertal, der tænkte sig om og var klar over, hvor store konsekvenser det her vil få, når man ikke har tiden til at udvikle et alternativt brændstof til diesel. Og der er ikke et alternativ, og det kommer ikke i morgen, og det kommer ikke i næste uge.

Så bliver der er nævnt, at der er afsat 100 mio. kr. til at kompensere. 100 mio. kr. til at kompensere er ikke i nærheden af at kunne dække noget som helst her. Ministeren ved også godt, at jeg har

nævnt en lille bikonsekvens af det her, og det er, at den enkelte fisker nu går ned i løn. Hver enkelt fisker bliver straffet af det her. Arbejdspladserne inde på land betaler i forvejen deres egne CO₂-afgifter, men nu bliver de så straffet, fordi fiskeriet også skal have en, uden at man har et alternativ. Kan ministeren slet ikke se, at det her er helt hen i vejret, og at man er nødt til at gøre noget nu?

Kl. 15:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:03

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Det var et stort flertal – det er jeg nødt til at holde fast i – i Folketinget, der vedtog det her og dengang besluttede, at måden, man så skulle prøve at afbøde nogle af de negative konsekvenser, som vi taler om her i eftermiddag, på, bl.a. var med de her puljer. Men derudover var den måde, man også ville prøve at afbøde nogle af konsekvenserne på, at lave en langsommere indfasning. For egentlig er den fuldt indfasede CO₂-afgift jo på 750 kr. pr. t CO₂, hvor man jo her starter med en noget lavere afgift på 350 kr. pr. t, som så stiger med 80 kr. i årene, der kommer. Det er kombinationen af den langsommere indfasning og puljerne på 100 mio. kr. om året her de første par år, som er det, der skal afbøde de store negative effekter. Men jeg afviser ikke, at det her stiller fiskere i en vanskelig situation. Derfor er jeg selvfølgelig også optaget af, at vi får de her kompensationsmidler ud at virke. Det arbejde ved jeg pågårovre hos fødevarerministeren.

Kl. 15:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:04

Kristian Bøgsted (DD):

Arh, men man bliver simpelt hen træt af at høre på den der cyklen rundt om »vi prøver at afbøde« og »vi anerkender, det får lidt konsekvenser«. Det får *voldsomme* konsekvenser, det her. Jeg forstår ikke, at man ikke anerkender det og bare ærligt siger:

Vi lavede en fejl; det kan ikke hænge sammen, det her, hvis vi gerne vil bevare dansk fiskeri og de mange, mange arbejdspladser, der ligger ifølgeerhvervene i land.

Altså, vi snakker måske om 1.100 arbejdspladser i Hanstholm, og så kommer alle de andre steder. Hvorfor anerkender man ikke bare, man har lavet en fejl, og så retter op?

Kl. 15:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:04

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Dengang et stort flertal i Folketinget vedtog den her grønne skattereform, var det jo en aftale, der gik på, at alle sektorer skal bidrage til at reducere vores CO₂-udledning. Det blev det her store flertal i Folketinget enige om, og det besluttede man, og det var derfor, man så også besluttede at få en langsommere indfasning de steder, hvor man er i en særlig udsat position, og at man indførte med nogle kompensationsmuligheder. Jeg kan jo ikke trylle det væk, og det er jo en holdning, eller hvad skal man sige, et synspunkt og en aftale, som er stemt igennem af et meget stort flertal i Folketinget.

Kl. 15:05

Kl. 15:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til medspørgeren. Så er det hr. Kim Edberg Andersen for et afsluttende spørgsmål.

Kl. 15:05

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Med risiko for at blive skudt i skoene, at jeg er fra Nordjylland – hvis der var nogen, der skulle være i tvivl – konkluderer jeg nu, at man er pivelig glad. Man er dybest set pivelig glad. I Danmarksdemokraterne har vi jo sagt, at en CO₂-afgift på landbruget og det her er fuldstændig tåbeligt. Det gør så, at man bliver smidt ud, for så er man imod alt. Hvis ikke man elsker CO₂-afgiften, hader man danskerne. Det er jo det, vi stort set altid bliver skudt i skoene.

Nu viser det sig, hvad der sker med en CO₂-afgift. Nu viser det sig i Nordjylland, hvad der sker med en CO₂-afgift. Ministeren har den her sidste mulighed; det er 1.100 arbejdspladser i fiskeriet i Hanstholm. Har ministeren en løsning, han kan fremlægge nu?

Kl. 15:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 15:06

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Jeg synes ikke, det er rimeligt at sige, at jeg er fuldstændig ligeglad, for det er jeg ikke. Jeg er selvfølgelig som alle andre optaget af, at vi prøver at få indført de her CO₂-afgifter på en måde, der går mindst muligt ud over de erhverv, som er i en særlig udsat position. Derfor har vi kompensationsmulighederne; derfor har vi den gradvise indfasning. Den compensation, der skal udbetales, er man ovre hos ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri ved at finde ud af hvordan man rent praktisk får ud at virke. Og det er ikke et spørgsmål om at køre rundt i en karrusel. Det ligger der, og det arbejde pågår, og det er et vigtigt stykke arbejde.

Kl. 15:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til hr. Kim Edberg Andersen.

Så er der et spørgsmål mere til skatteministeren fra hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:07

Spm. nr. S 557

17) Til skatteministeren af:

Kristian Bøgsted (DD):

Hvordan forsvarer ministeren indførelsen af en CO₂-afgift på fiskeri, når den risikerer at skade den danske fiskeforarbejdningssektor og svække branchens internationale konkurrenceevne?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Værsgo at læse spørgsmålet op.

Kl. 15:07

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Hvordan forsvarer ministeren indførelsen af en CO₂-afgift på fiskeriet, når den risikerer at skade den danske fiskeforarbejdningssektor og svække branchens internationale konkurrenceevne?

Kl. 15:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Skatteministeren (Rasmus Stoklund):

Spørgsmålet ligger jo lidt i forlængelse af nogle af de spørgsmål, jeg tidligere har svaret på i samme anledning. Det relaterer sig jo til, at med aftale om »Grøn skattereform for industri mv.« var der, som vi også har talt om her i eftermiddag, en bred kreds af Folketingets partier, der var enige om at omlægge energiafgifterne til en høj og mere ensartet CO₂-afgift. Det blev også besluttet at lægge afgift på den del af industrien, der tidligere har været fritaget fra CO₂- og energiafgifter, og det vil bl.a. omfatte brændstof til fiskefartøjer.

Da erhvervsfiskeri ikke tidligere har været pålagt afgifter, indfasnes den gradvis, hvilket vi også har været inde på i dag. Og foruden den her gradvise indfasning er det besluttet at afsætte en pulje målrettet støtte til fiskerierhvervet.

De her forskellige tiltag skal ses i sammenhæng med, at fiskerierhvervet står i en udsat position ligesom andre konkurrenceudsatte industrier, og derfor forsøger man at gøre noget for at afbøde de negative virkninger, som erhvervet ellers mærker.

Kl. 15:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:08

Kristian Bøgsted (DD):

Det er sjovt, lige inden jeg kom herop, gik jeg forbi min partikollega Kim Edberg Andersen og sagde: Nu skal du høre, nu får jeg faktisk det samme svar, som du fik på dit spørgsmål. Og det var jo stort set det, jeg fik.

Man forholder sig igen bare til, at der ligger en aftale med et bredt flertal, og det er, fordi det er vi nødt til, for de skal også bidrage. Ja, fiskerne skal også bidrage – selvfølgelig skal de det – men de har ikke et alternativ. Og det gælder jo ikke kun fiskeriet. Det her går meget specifikt på forarbejdningsbranchen bagved, og hvis ministeren har brug for dugfriske tal for, hvad det allerede nu har kostet, kan jeg fortælle, at bare FF Skagen mangler ca. 10.000 t fisk, de ikke har fået ind. Det er fødevarer til ministeren, til mig og til familier rundtomkring og fisk til forarbejdning til andre produkter, der mangler. I Hanstholm har man modtaget 40 t fisk fra morgenen af i en hal, der normalt kommer 400 t i.

Det her får så uoverskuelige konsekvenser, ikke kun for fiskeriet, men for alle de arbejdspladser, der er: fiskeauktioner, forarbejdningsindustrien, vodbindere, elektrikere og købmænd. Det er hele vejen rundt. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor man ikke er noget mere opmærksom på det her. Og jeg synes ikke, at det er at forsvare, at man skal have afgiften, at sige, at det er et bredt flertal, der før har gjort det – når man slet ikke forholder sig til de voldsomme konsekvenser, det her får.

Jeg er ret sikker på, det ville lyde anderledes, hvis det var alle mulige andre steder, der blev ramt på den her måde. Men det er, som om det, fordi det er i Nordjylland, ikke gør så meget. Men det er rigtig, rigtig mange arbejdspladser i Nordjylland; det er en kæmpestor økonomi, det her drejer sig om. Dansk fiskeri i dag – på trods af hvad venstrefløjen siger – beskæftiger direkte og indirekte 16.000 mennesker i Danmark. Det er man ved at sætte over styr, fordi man mener, at man skal være bedre end alle andre og gå enegang med den her fuldstændig tossede afgift til fiskeriet.

Kl. 15:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

	Kl. 15:10		Kl. 15:12
Skatteministeren (Rasmus Stoklund): Det har selvfølgelig intet at gøre med, at det er i Nordjylland, der ligger nogle virksomheder, der rammes her, for der er jo også andre steder i Danmark, hvor der er fiskeri, der bliver ramt af den her CO ₂ -afgift. Og der er jo ikke nogen, der har et ønske om ikke at gøre, hvad vi kan, for at prøve at afbøde nogle af de værste virkninger. Det var jo derfor, at det her store flertal, som vedtog den CO ₂ -afgift i sin tid, i 2022, og som nu har stemt den igennem i Folketingssalen, indførte både den gradvise indfasning og kompensationsmulighederne. Når mine svar minder lidt om hinanden, er det jo ikke, fordi jeg ikke er interesseret i emnet, men jo, fordi jeg bliver stillet de samme spørgsmål.		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ministeren.	Kl. 15:12
	Kl. 15:11	Skatteministeren (Rasmus Stoklund): De her midler, der er sat af – alene for i år er det 100 mio. kr. – skal ud at virke. Det er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, der kommer til at sørge for, at de kommer ud at virke. Når de gør det, er det min klare overbevisning, at det kommer til at give et væsentligt bidrag til at afbøde nogle af de negative effekter, der er for fiskeriet. Men det er klart, at det ikke får den her CO ₂ -afgift til at gå væk, heller ikke, selv om vi indfaser den langsommere og det ikke er den fulde afgift, man har her de første par år. Men det er trods alt et forsøg på at afbøde nogle af de negative effekter af CO ₂ -afgiften, at man har de her kompensationsmuligheder.	Kl. 15:13
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Spørgeren.	Kl. 15:11	Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Tak til hr. Kristian Bøgsted. Og tak til skatteministeren. Vi går til det næste spørgsmål, som er til ministeren for digitalisering af hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.	Kl. 15:13
Kristian Bøgsted (DD): Jamen det ændrer jo bare ikke på, at man overhovedet ikke prøver at løse det her. Som hr. Kim Edberg Andersen nævnte tidligere, har ministeren en partikollega, der render rundt og siger: Løsningen kommer i morgen, den kommer i morgen, den kommer i morgen. Og der er ingenting kommet ud. Hver evig eneste dag der går nu, koster det her. Det koster økonomi. Det koster manglende råvarer, der kommer ind. Det koster arbejdspladser. Jeg har snakket med virksomhedsejere, der har sendt over halvdelen af deres folk hjem allerede nu. Hvad skal de lave? Altså, der er ikke et alternativ for fiskerne.	Kl. 15:11	Spm. nr. S 524 18) Til ministeren for digitalisering af: Kim Edberg Andersen (DD): Hvad mener ministeren at man bør gøre, for at demensramte ikke i fremtiden kan blive franarret deres penge af griske telefonsælgere, ligesom det skete for Kim Andersens demente mor, som omtalt i en artikel i Jyllands-Posten den 15. januar 2025?	Kl. 15:13
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ministeren.	Kl. 15:11	Skriftlig begrundelse Spørgsmålet er stillet med udgangspunkt i artiklen »Kim Andersens demente mor bliver kimet ned af telefonsælgere. Nu er han gået til kamp mod dem« fra Jyllands-Posten den 15. januar 2025.	
Skatteministeren (Rasmus Stoklund): Jeg anerkender, at det her er en alvorlig sag, og derfor er jeg også glad for, at man ovre i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri arbejder på at få de midler, som er aftalt, og som er afsat her fra Folketingets side, til at kompensere og afbøde for nogle af de negative virkninger, som CO ₂ -afgiften har på fiskeriet, ud at virke. Det var jo det, man aftalte, dengang man indgik den grønne skattereform i 2022. Og det er jeg selvfølgelig også optaget af.	Kl. 15:12	Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Værsgo for at læse spørgsmålet op.	Kl. 15:13
Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Så er det det sidste spørgsmål.	Kl. 15:12	Kim Edberg Andersen (DD): Hvad mener ministeren at man bør gøre, for at demensramte ikke i fremtiden kan blive franarret deres penge af griske telefonsælgere, ligesom det skete for Kim Andersens demente mor, som omtalt i en artikel i Jyllands-Posten den 15. januar 2025? Og det er ikke min mor!	Kl. 15:14
Kristian Bøgsted (DD): Jeg vil selvfølgelig først sige tak til ministeren for at komme herved. Men jeg er bare nødt til at spørge om noget. Den her kompensationsordning – nu har jeg sagt det flere gange – er ikke i nærheden af at kunne rette op på de katastrofale følger, der foreligger. Jeg ved godt, at den er blevet vedtaget, inden ministeren blev minister på området. Men vil ministeren ikke godt svare helt oprigtigt på: Har man overhovedet lavet en eneste beregning på, hvad det her koster for den enkelte fisker, hvad det koster for den enkelte forarbejdningsindustri bagved, der nu taber massivt på den her afgift?		Første næstformand (Leif Lahn Jensen): Ministeren.	Kl. 15:14
		Ministeren for digitalisering (Caroline Stage Olsen): Tak for spørgsmålet. Og tak til spørgeren for at sætte fokus på det her emne. Jeg synes, det er et vigtigt emne, og jeg synes, det er hjerteskræende at høre, hvordan telefonsælgere snyder demensramte ældre. Og historien om Kim Andersens mor gør mig vred. Det er helt åbenlyst humbug, der er tale om her, og det er uacceptabelt, og jeg har meget, meget svært ved at tro, at alle de her sælgere har handlet i god tro. Jeg er desværre også sikker på, at Kim Andersens mor ikke er et enestående eksempel. En af mine vigtigste prioriteter som minister er at sætte ind i forhold til danskere, der bliver digitalt	

svindlet, og det gælder, uanset om det er over telefonen, eller om det foregår på nettet. Derfor lancerede regeringen i november bl.a. også en pakke mod digital svindel, hvor vi gjorde det sikrere at modtage sms'er, ligesom det også bliver sværere for svindlere at ringe fra numre, som vi kender og stoler på.

Jeg er meget indstillet på at se på, hvad vi kan gøre yderligere for at hjælpe den her gruppe, altså demensramte og deres pårørende. Vi har allerede nogle værktøjer, f.eks. værgemål, fremtidsfuldmagter og Robinsonlisten, men alt tyder jo på, at det ikke er et værn mod alt, og derfor skal indsatsen både mod svindel og også mod det her telefonsalg fortsætte. Jeg vil gerne være med til at kigge alle mulighederne igennem for at afsløre, hvorvidt der er tiltag, vi kan igangsætte for at beskytte borgere mod uønsket telefonsalg.

Vi har tit haft sådan en pingpong, hr. Kim Edberg Andersen og jeg, i forhold til at hr. Kim Edberg Andersen har hjulpet mig med at politikudvikle, og her vil jeg gerne byde hr. Kim Edberg Andersen op til dans igen og sige, at hvis hr. Kim Edberg Andersen har nogle gode idéer, også til, hvordan vi kan undgå det her i fremtiden, tager jeg meget gerne imod råd og vejledning, mens min særlige rådgiver er på barsel.

Kl. 15:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kim Edberg Andersen (DD):

I Danmarksdemokraterne er vi altid villige til at hjælpe regeringen til at lave noget fornuftig politik, det har vi aldrig lagt skjul på. Det er bare synd, at de så sjældent tager imod det, men det håber vi da kan ændre sig. For selvfølgelig har vi også gode løsninger på det her område i Danmarksdemokraterne. Så ministeren er mere end velkommen, og jeg tror også på, at jeg kan lave kaffe og alt mulig andet ovre ved mig, så det går nok.

Men virkeligheden er bare, at det spørgsmål, som man stiller i Folketingssalen, allerede er blevet stillet i sidste uge, og at man så nogle gange bliver overhalet af virkeligheden, og man så igennem de næste par dage vil kunne se, at man har fundet ud af, at svindlen over telefonen er tiltagende. I det her tilfælde er problemstillingen jo nok ikke så meget, at det er den deciderede svindel, men at der er firmaer, f.eks. elselkskaber osv., som sælger en vare, og man kunne så tænke sig, at de folk, som ikke er blevet ramt så hårdt af demens, at man ligesom er gået ind og har taget værgemålet fra dem, på det tidspunkt ikke har klarheden til at forstå, at man, når man har sagt ja en gang, så også automatisk siger ja på opfølgningsskemaet. For det er jo noget, de nævner, altså at man får en opfølgningsskema, hvor man så bare lige skal huske at sige nej, hvis man ikke mente det, man sagde første gang.

I Nordjylland kan vi godt finde ud af at sige ja to gange, hvis der er noget, vi ønsker. Så man kunne jo bare ændre det med noget så simpelt som det, at opfølgningsskemaet, man får, så ligesom er en kontrol af, om man nu også mente, at man gerne ville købe el for 7.500 kr. om måneden, til trods for at man bor på et plejehjem, hvor ellers ligesom er med i regningen. Så kunne det jo være, at selv et menneske, som ikke var dement nok til, at man blev umyndiggjort, tænkte: Det var da underligt, for det betaler jeg jo over huslejen.

Se, så allerede der har vi jo igen hjulpet regeringen, og det er jo nemt og smertefrit at få Danmarksdemokraterne til at hjælpe regeringen til at blive bedre. Så det står vi altid på mål for. Men vil ministeren ikke sige, at det er små ting, små justeringer, man faktisk godt kan lave, uden at vi sætter et stort apparat i gang? For Kim Edberg Andersen har jo ret i det, når han siger, at man, hvis man har en demensramt forælder, så i forvejen er spændt for, og når man ovenikøbet så også skal kæmpe imod virksomheder, som udnytter

demensramte, er det i Folketinget vores forpligtelse at sørge for, at reglerne bliver skruet bedre sammen.

Kl. 15:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:18

Ministeren for digitalisering (Caroline Stage Olsen):

Jeg giver jo Kim Edberg Andersen fuldstændig ret i, at de pårørende i forvejen er hårdt spændt for, og at vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe til her, og jeg synes ikke, at hr. Kim Edberg Andersens idé er dårlig. Jeg har selv tænkt nogle tanker om, hvorvidt man kunne lave en eller anden form for tottrinsverificering i forbindelse med det her, altså at det ikke er nok at sige ja over telefonen, men at man også skal tilkendegive det på en eller anden anden måde, og det vil jeg gerne gå tilbage og undersøge. Det er ikke kun mit ministerium, der lige skal sige ja til det, men jeg vil gerne tage det med videre.

Kl. 15:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:18

Kim Edberg Andersen (DD):

Man kan godt høre overraskelsen i, at jeg er kommet med et godt forslag. Jeg synes jo altid selv, jeg kommer med gode forslag, kan man sige, så det overrasker mig, at man ikke bare tager dem ned. Men spøg til side. Virkeligheden er jo, at det her kan ordnes, ved at vi sætter os ned og så ligesom ser på, hvad den digitale udvikling har gjort. For det der med at deltage i en konkurrence, som pludselig bliver et frikort til alle mine personlige oplysninger, er jo som udgangspunkt ikke det, en konkurrence skal have lov til at indeholde. Så måske skal vi sige, at man, hvis man på Facebook spiller om at vinde en gratis yankiebar, så ikke samtidig giver ret til, at ens personlige oplysninger bliver solgt videre. Det kunne jo også været der, man gik ind og regulerede det.

Så der er jo mange ting i det, og der er selvfølgelig også forbehold, der skal tages. Så jeg glæder mig til, at ministeren selv kommer med et udspil, og så skal jeg nok hjælpe med at korrigere det, sådan at det bliver rigtig godt.

Kl. 15:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:19

Ministeren for digitalisering (Caroline Stage Olsen):

Der er ikke noget, jeg holder så meget af som at få hjælp af hr. Kim Edberg Andersen, så det glæder mig også her. Jeg vil meget gerne kigge alle muligheder igennem, også det sidstnævnte, men det er jo ikke bare sådan, at man lige med et lille fingerknips går ind og gør det, og noget af det, som hr. Kim Edberg Andersen foreslår, kræver lovændringer. Det betyder ikke, at jeg ikke vil være villig til at kigge på de lovændringer. Det er bare for ikke at stikke blå i øjnene på nogen. Altså, det tager jo nogle gange lidt mere end 3 sekunder bare lige at sætte sig rundt om bordet. Men jeg er meget åben for at kigge ind i, hvordan vi kan dæmme op for den her problemstilling.

Kl. 15:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Der er et afsluttende spørgsmål.

Kim Edberg Andersen (DD):

Der kommer altid det der lille »men«, når man forsøger at gøre regeringen fornuftig, altså at »men det tager tid«, og »men det er vanskeligt«. Det er det rigtigt at der er nogle ting der gør, og nogle ting er rigtig vanskelige, men der ved jeg, at ministeren er omkranset af op til 14.000 flere offentligt ansatte, end der var for ganske få år siden. Så man kan sige, at jeg, hvis ministeren nu bare ønsker, at det her bliver ændret, så næsten er sikker på, at derovre i ministeriet er nok ansatte til, at det sådan rent tekniske med, hvordan man gør det, kan løses, og jeg ved faktisk også, at det med hensyn til lovbehandlingen herinde kan gøres rigtig hurtigt. Altså, inden for en måned eller halvanden har vi det jo på plads.

Så derfor bliver jeg ked af det, når jeg hører et »men«. For det her er for vigtigt til et »men«. For det her skal ændres, og det ved jeg så også at ministeren normalvis er villig til.

Kl. 15:20

skærmene fra børnene. Vi skylder jo et svar på, hvad børnene så skal lave. Vi har her i Danmark alle muligheder for at lave de fedeste fritidshjem. Vi står på en stolt tradition, og vi er et af verdens rigeste lande. Vi kan godt, hvis vi vil. Det er en katastrofe, at vi har nedlagt fritidshjemmene, og at vi har skåret området med 2 mia. kr. siden folkeskolereformen.

De fritidshjem, som var fulde af kreative værksteder og skabte rammerne for møder mellem børn og pædagoger i en verden af sumrende symaskiner, selvbyggede kaninbure, strabadserende kanoture, koncerter og teater og med vores elskede byggelegepladser med mudder mellem bålpladser og skæve søroverskibe formet af gamle brædder, er næsten forsvundet. I dag stopper børn tidligere med at lege, de er mindre fantasifulde, der skal mindre til at slå dem ud, og rigtig mange forældre stresser for at komme hjem fra arbejde og hente deres børn tidligt. Det er ikke bare en eller anden lille ting. Det er halvdelen af børns liv hver dag.

Det skal være slut med sfo'er i klasselokaler eller på gangen henne i skolen. Vi vil i Radikale Venstre have fritidshjem, som er en synlig anden verden end skolen. Her skal alle børn kunne sænke skuldrene, de skal være en del af et fællesskab, de skal prøve kræfter med mange forskellige håndværk og finde ud af, hvad de kan lide, og hvad de ikke kan lide, og dermed blive kloge på, hvem de er, og hvem de gerne vil være. Børn skal have lov til at prøve at spille guitar, bage boller, lave musicals, bygge en træhytte eller svejse. De skal kunne få nye venner og lære at være i en konflikt og løse det uden bare at gå hjem. De skal have en pædagog at snakke med om alle de ting, som man ikke lige siger til sin mor eller far.

Det her er det vigtigste for børn og forældre, men det er også noget af det vigtigste for os som samfund, for i en tid, hvor mange bliver bange for det, der sker ude i verden, bør vi styrke vores vigtigste modstandskraft. Det er jo i et demokrati friheden og tilliden mellem mennesker, og derfor er det så vigtigt, at vi laver gode fritidshjem, som børn ikke vil hjem fra.

Kl. 15:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:20

Ministeren for digitalisering (Caroline Stage Olsen):

Jeg synes trods alt, det var et lille »men«. Selvfølgelig skal de ting, vi ændrer, være inden for loven, og det kræver så nogle gange, at vi ændrer loven, og jeg sagde jo trods alt ikke, at »men lad os lige vente et år, før vi så ændrer loven«. Så lad os kigge ind i det sammen inden for kort tid. Jeg er i hvert fald meget indstillet på, at det her ikke skal være et tema, der er op til polemik, men at det er et problem, vi reelt skal løse, som eksisterer derude for rigtige mennesker.

Kl. 15:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til hr. Kim Edberg Andersen, og tak til ministeren for digitalisering.

Hermed er spørgetiden afsluttet.

Kl. 15:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Forhandlingen er hermed åbnet, og den første, der får ordet, er børne- og undervisningsministeren.

Kl. 15:24

Det sidste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 82:**Forslag til folketingsbeslutning om fritidshjem fra børnehaveklasse til 6. klasse.**

Af Lotte Rod (RV) og Martin Lidegaard (RV).
(Fremsættelse 15.11.2024).

Kl. 15:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Jeg kan se, at ordføreren for forslagsstillerne, fru Lotte Rod fra Radikale Venstre, ønsker at give en begrundelse for forslaget. Velkommen til.

Kl. 15:21

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Lotte Rod (RV):

Tak for det. I dag tager vi hul på en af tidens store værdikampe, nemlig at vi giver børn et godt børneliv med fede fritidshjem væk fra skærmen og ind i fællesskaberne. Vi har snakket om det der med skærmene i lang tid, men det er jo ikke gjort med bare at tage

Forhandling**Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):**

Tak til Radikale Venstre for at fremsætte beslutningsforslaget her, B 82, og tak også for en god indledende motiverende tale, som jeg synes var rigtig god faktisk. Det er et forslag, der pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at indkalde til forhandlinger med Folketingets partier om at etablere fritidshjem for alle børn fra børnehaveklassen og til 6. klasse. Jeg er enig i intentionen med forslaget; jeg er faktisk meget enig, altså at alle elever skal mødes af et fritidstilbud af høj kvalitet, et fritidstilbud af høj kvalitet med stærke fællesskaber, fordi det har stor betydning for børn og unge.

Det er også derfor, der for ikke så frygtelig lang tid siden er nedsat tre arbejdsgrupper i regi af det, der hedder »Sammen om Fritiden«, som består af en lang række organisationer på fritidsområdet. Det er nogle arbejdsgrupper, der skal komme med forslag til, hvordan formålet med fritidstilbuddene og kvaliteten kan styrkes. Når arbejdsgrupperne har færdiggjort deres arbejde, vil de afrapportere til »Sammen om Fritiden«, hvor også ordførerne for alle Folketingets partier er repræsenteret. Afrapporteringen fra arbejdsgrupperne vil være et godt afsæt for en politisk drøftelse af, hvordan vi bedst muligt kan understøtte attraktive fritidstilbud af høj kvalitet til gavn

for alle børn og unge. Så måske er vi faktisk allerede i gang med det, som beslutningsforslaget handler om, men jeg vil alligevel godt lige sætte lidt ekstra ord på noget af det, vi diskuterer.

Vi mener i regeringen helt generelt, at der skal være en balance mellem på den ene side omfanget af statslige krav til fritidstilbud og på den anden side lokal frihed og mulighed for at indrette fritidstilbuddene efter lokale ønsker og behov – på samme måde som med skolen, hvor vi netop med lovforslaget, der følger op på folkeskoleaftalen, har vedtaget en lang række frihedsgrader. Derudover ønsker regeringen ikke at skolificere fritidstilbuddenes aktiviteter med nationale formålsbeskrivelser for værksteder og aktiviteter. Det vigtigste må være kvaliteten af det pædagogiske arbejde og ikke nødvendigvis, om det nu er et lerværksted eller en bålplads, og hvorvidt det er til stede i hvor mange institutioner.

Jeg mener derfor ikke, at løsningen er at indføre en masse statslige regler for og krav til fritidstilbuddene. Jeg deler heller ikke forslagsstillernes syn på, at det absolut skal være fritidshjem, der er løsningen, når man taler om kvalitet i fritidstilbuddet. Fritidshjem er ikke pr. definition bedre end sfo, juniorklubber eller lignende. Jeg kender i hvert fald mange børn, som bare siger, de går på fritten og ikke tænker så meget over, om deres frit er etableret som et fritidshjem, en sfo eller noget helt tredje og med hjemmel i hvilken lovgivning. Det afgørende må være indholdet.

Det kan måske også virke lidt kontraproduktivt at indføre selv-øjende fritidshjem på et tidspunkt, hvor langt størstedelen af de tidligere fritidshjem er blevet omlagt til sfo'er, bl.a. for at skabe sammenhæng til skolen. Sidst jeg læste om det, var der faktisk kun 25 fritidshjem tilbage i Danmark. Som et tidligere fritidshjemsbarn blev jeg lidt trist over at læse det, men jeg er tilhænger af, at de enkelte kommunalbestyrelser har mulighed for at vælge den model, der efter deres vurdering er bedst og giver dem mest mulig kvalitet til børn og unge i deres kommune. Dertil er det også værd at nævne, at Radikale Venstre har angivet, at forslaget fuldt indfaset kræver et løft af kommunernes økonomi til fritidshjem på 3 mia. kr. om året, uden at angive en meget konkret finansiering. Også af den grund har vi svært ved fra regeringens side at støtte forslaget.

Men jeg vil godt sige tak for ordet og for også at bringe fritidsområdet ind i Folketingssalen. Det sker for sjældent.

Kl. 15:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er en kort bemærkning til fru Lotte Rod.

Kl. 15:28

Lotte Rod (RV):

Vi står jo med et valg nu: Enten fortsætter man bare, og så bliver der ved med at være besparelser, og så vil vores børn være i klasselokaler eller på gangen, eller også bliver det, som vi ønsker i Radikale Venstre, i rigtige fritidshjem med værksteder, hvor de kan blive rigtig dygtige til noget, hvor de kan få lov til at være i et træværksted og faktisk lære at bygge noget. Derfor er mit spørgsmål til regeringen: Hvornår bliver det til mere end gode intentioner? Hvornår vil regeringen faktisk prioritere de penge, det koster, at der er kvalitet på vores fritidshjem?

Kl. 15:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 15:28

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Jeg vil starte med at sige, at med den nye folkeskolelov etableres der jo en timebank, hvor der også åbnes mulighed for, at den økonomi, de ressourcer, der tidligere var til at understøtte noget undervisning, også kan bruges på sfo'en.

Og til spørgsmålet om hvornår kan jeg sige, at vi har de her tre arbejdsgrupper med en lang række organisationer omkring fritidslivet indblandet, og at de kommer med deres anbefalinger – jeg burde kunne huske det i hovedet, men det er i hvert fald på den her side af sommerferien. Og i forlængelse af det holder vi et møde i Sammen om Fritiden, hvor både organisationer, men også alle Folketingets ordførere er inviteret, og så er det jo, med henblik på at vi kan få en diskussion af både formålet, men også øvrige rammer omkring fritidstilbud i Danmark.

Kl. 15:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:29

Lotte Rod (RV):

Så hvad er regeringens ambition, hvis man skruer tiden et par år frem? Hvordan ser der så ud, når du kommer ind i dine børns fritidshjem? Er der rigtige værksteder? Er der et musikstudie og et værksted? For hvis ministeren gerne vil have det, må regeringen også prioritere det, det koster.

Kl. 15:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 15:30

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Jeg synes egentlig, at den beskrivelse, ordføreren selv fremførte her fra talerstolen i indledningen, var god. Jeg synes, det lød som et fritidstilbud, som mine børn meget gerne måtte gå i, og som også langt hen ad vejen lignede noget af det, jeg selv gik i på fritidshjemmet Jellebakken i Aarhus Nord i 1980'erne og 1990'erne. Så jeg er tilhænger af, at der ikke bare er et gamerrum og et lokale, der for få timer siden var et undervisningslokale i folkeskolen, men at det er et selvstændigt fritidstilbud. Men jeg er også tilhænger af, at der er et kommunalt selvstyre, og at forpligtelsen til at stille de her tilbud til rådighed er kommunalt forankret.

Kl. 15:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Sigurd Agersnap.

Kl. 15:30

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet. Nu sagde ministeren, at man med den nye aftale om folkeskolen fra sidste år kunne omdanne den understøttende undervisning til en timebank, der også kunne bruges i sfo'en. Det fik mig lige til at tage ordet, for da man landede kvalitetsprogrammet for folkeskolen og den aftale, var der jo mange kritiske røster, der var bekymrede for økonomien i netop sfo'en, fordi sfo-dagen jo bliver længere og den understøttende undervisning skal finansiere både flere lærere i folkeskolen og eventuelt også den længere sfo-dag. Deler ministeren ikke den bekymring, at vi vil se en mindre finansiering af sfo'en pr. åbne time?

Kl. 15:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 15:31

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

Nej, det gør jeg faktisk ikke, for under coronaen vedtog man jo, at man havde mulighed for at forkorte skoledagen, droppe noget af den understøttende undervisning, men det var med det krav, at pengene *skulle* bruges i skolen. Det, som den nye lovgivning giver

mulighed for, er, at man kan vælge lokalt at bruge pengene i sfo'en. Og i og med at mange skoler har forkortet skoledagen og dermed bruger ressourcerne i skolen, tror jeg snarere, effekten af den nye lovgivning vil være, at vi vil se, at der vil være nogle steder, hvor man lokalt beslutter sig for at sige: Vi vil egentlig hellere have, at ressourcerne bruges i sfo'en.

Kl. 15:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:32

Sigurd Agersnap (SF):

Det er i hvert fald et område, hvor der ikke kom ny finansiering til sfo'en, og det er jo så det, det opfølgende spørgsmål er om: Hvis nu ministeren ikke har ret i sine forventninger – det er jo forventninger, vi snakker om, altså at der vil blive brugt flere penge på sfo'en – mener ministeren så ikke, at der er et problem med den finansiering, der er af vores sfo i dag? Er det ikke er noget, man er nødt til at tage op på et tidspunkt, altså om der bliver brugt nok penge på en sfo, som jo er blevet beskåret over en lang årrække?

Kl. 15:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:32

Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye):

De fleste af timerne i skolens nye timebank findes allerede i den eksisterende lovgivning, men der er faktisk lagt lidt ekstra timer oveni, og dem kan man så vælge at bruge enten i skolen eller i sfo'en. Jeg bliver da glad, når jeg ser, der bliver indgået kommunale budgetter, hvor man har prioriteret fritidsområdet. Der er desværre lidt langt mellem snapsene. Men jeg er også tilhænger af, at regeringen laver en økonomiaftale med kommunerne, og så bestemmer man selv lokalt, om det er fritidsområdet eller plejehjemmene eller folkeskolen, man vil prioritere. Jeg er ikke tilhænger af, at vi binder for mange midler her fra Folketingssalen.

Kl. 15:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går i gang med ordferrækken. Den første er hr. Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 15:33

(Ordfører)

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det, og tak til Radikale Venstre for at have fremsat det her beslutningsforslag. Det er noget enormt vigtigt, vi diskuterer i dag, for det er afgørende, at alle børn og unge har Danmark har rammerne og muligheden for et godt fritidsliv. Det er enormt vigtigt, at man som ungt menneske eller barn har et fællesskab, der netop kan skabe udvikling og give oplevelser, som man husker for livet. Derfor ser vi også frem til at modtage anbefalingerne fra de arbejdsgrupper, der netop nu sidder og arbejder med, hvordan vi kan fremme kvaliteten i fritidstilbuddene inden for partnerskabet »Sammen om Fritiden«.

Jeg har selv haft fornøjelsen af at arbejde med børn og unge, både som lærer, men også i min fritid som fodboldtræner igennem mange, mange år, og jeg kan kun bekræfte vigtigheden af et godt fritidsliv. Det skaber relationer, og det udvikler det enkelte barn eller unge menneske. For at sikre kvalitet i fritidslivet, er det vigtigt, at der er plads til forskellighed. Til november er der en kommunal- og regionsrådsvalg i Danmark, og når jeg kigger på det kommunale danmarkskort, er der meget store forskelle. Dels er der forskel på

de børn og unge, der er, dels er der nogle geografiske forskelle på kommunerne. Opgaven skal således ikke gribes an på samme måde i Vallensbæk, som den skal i Vejen.

Derfor mener vi i Socialdemokratiet ikke, at vi eksempelvis skal pålægge kommunerne, at der skal være værksteder, som det er fremført her. Det er meget muligt, at der vil være og allerede i dag er værksteder mange steder, men vi skal ikke kræve, at man i byrådet i Tønder skal lave et værksted, hvis man vurderer lokalt, at der er brug for et andet tilbud. Af forslaget her fremgår det ovenikøbet, at der ligeledes skal være en formålsbeskrivelse både for værksteder og for aktiviteterne. Det opfatter jeg som en centralisering, og det kan vi ikke støtte.

Afslutningsvis vil jeg komme omkring finansieringen. Forslaget her er ikke konkret, men der peges på De Radikales børneløfte. Finansieringen af det børneløfte er vi meget uenige i i Socialdemokratiet. Der peges nemlig bl.a. på, at vi skal annullere den permanente forhøjelse af ældrechecken, der netop er trådt i kraft, hvor de ældre fra på fredag oplever, at der går flere penge ind på kontoen. Man vil altså tage pengene fra de pensionister, der har allermest brug for det, ligesom man vil afskaffe Arne-pensionen. Det synes vi er den helt forkerte vej at gå. Vi mener ikke, at regningen skal afleveres hos de fattigste pensionister.

For at samle op vil jeg sige, at det er godt, at vi har fået fokus på fritidslivet. Jeg deler også ministerens holdning til, at det er godt, at det bliver bragt på dagsordenen her i salen. Vi mener, det er vigtigt. Jeg tror også på, at vi skal lave et løft, men forslaget her er ikke den rigtige vej at gå, og på den baggrund skal jeg meddele, at vi i Socialdemokratiet ikke kan bakke op om beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Lotte Rod.

Kl. 15:36

Lotte Rod (RV):

Hvordan kan det være, at Socialdemokraterne ikke vil sætte en standard for, at vores børn skal have værksteder på fritidshjemmene? Altså, hvordan i alverden kan et parti tale så meget om, at man gerne vil have flere til at tage en erhvervsuddannelse og så ikke ville prioritere de penge, det koster at etablere det af alle steder, hvor man kan inspirere børn allermest, nemlig byggelejepladser, træværksteder, hvor de i timevis hver eneste eftermiddag både kan lære noget nyt, blive dygtig og blive inspireret til noget på en helt anden måde, end man kan i nogle få timer i skolen? Hvordan i alverden kan Socialdemokratiet ikke ville prioritere de penge, det koster, at vi sørger for, at alle børn har adgang til nogle fede værksteder?

Kl. 15:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 15:37

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for spørgsmålet. Vi mener, at det er vigtigt, at der er gode muligheder for fritidsliv, men vi mener også, at det er en opgave, der ligger hos kommunerne. Når det så er sagt, er Sammen om Fritiden jo netop nu ved at komme med nogle anbefalinger til, hvad det er, vi kan gøre. De anbefalinger ser vi frem til at modtage.

Men jeg kan ikke stå her på talerstolen og sige, at der skal være et værksted i Læsø Kommune f.eks. Det kan godt være, at man i kommunalbestyrelsen på Læsø synes, at der skal være noget andet, og det har jeg sådan set respekt for. Ved at gøre det, som man foreslår i beslutningsforslaget her, kommer fritidstilbuddene, som jeg ser det, i højere grad til at ligne noget skole, og der mener jeg, at

vi i højere grad også skal kunne noget andet med fritidstilbuddene, end man kan i skolen.

Kl. 15:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:37

Lotte Rod (RV):

Det er jo simpelt hen forkert. Altså, det er jo årevis af besparelser, der har gjort, at fritidshjemmene er blevet til nogle sfo'er, som ligner skoler, fordi det eneste sted, børnene kan være, er inde i klasselokalene eller ude på gangen. Det kræver, at vi tager ansvaret på os herinde, hvis vi gerne vil give børn rigtige fritidshjem med rigtige værksteder. Derfor spørger jeg bare igen: Vil Socialdemokratiet ikke være med til at prioritere de penge, det koster, at man kan lave de gode fritidshjem, for som kommunalbestyrelse har man ikke en chance? Økonomien er så stram, at det her først kommer til at blive til virkelighed, hvis vi tager ansvaret på os herinde.

Kl. 15:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:38

Kris Jensen Skriver (S):

Nu bliver mine udsagn ikke forkerte, fordi De Radikales ordfører mener, at de er forkerte. Det her er en kommunal opgave i dag. Der er blevet lavet en rigtig god kommuneaftale sidste år, som giver kommunerne mulighed for at prioritere. Kommunerne har i forhold til den nye lovgivning, der er lavet, som ministeren lige redegjort for, mulighed for også at prioritere i forhold til fritidstilbuddene, og jeg synes, at det er det helt rigtige, at det ligger der.

Kl. 15:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste, og det er fru Anni Matthiesen fra Venstre.

Kl. 15:39

(Ordfører)

Anni Matthiesen (V):

Tak for det, formand. Vi er i Venstre helt enige i, at det er vigtigt, at vi har nogle gode fritidstilbud til vores børn og til vores unge mennesker. Vi er også enige med forslagsstillerne i, at det også er de nære fællesskaber og de fælles aktiviteter, man kan have sammen uden skærm, som betyder rigtig meget. Derfor er jeg også glad for, at der jo allerede er nedsat tre arbejdsgrupper i Sammen om Fritiden, som skal komme med nogle anbefalinger, forhåbentlig inden længe. Jeg glæder mig til både at lytte til de anbefalinger, de kommer med, men for den sags skyld også at få de politiske drøftelser efterfølgende.

I Venstre mener vi også, at det er vigtigt, at der er lokal frihed til at tilrettelægge fritidstilbuddene, allerhelst i samarbejde med forældre og forældrebestyrelse osv. Der mener jeg og Venstre, at det med at begynde at lave helt unødvendige formålsbeskrivelser om, hvordan værkstederne skal være, og for den sags skyld hvilke mål der helt nøjagtig skal være i fritidstilbuddene, er en forkert vej at gå. Vi mener faktisk, at netop lokal frihed er det allerallervigtigste, og at man også lokalt understøtter, at der er mulighed for forskellighed. For når man færdes rundt i landet, som jeg også gør, ved man godt, at tingene og stederne ikke er ens og dermed også, at det er vigtigt, at der er forskellige former for tilbud.

Kommunerne er ansvarlige for, om der er gode fritidstilbud til vore børn og unge i skolealderen, og det vil jo sige både fra indskoling over mellemtrin til udskoling. I Venstre har vi stor tillid til det kommunale selvstyre, og at det egentlig er her, man skaber de bedste rammer om vore børn.

Jeg ser som sagt rigtig meget frem til, at vi får anbefalingerne fra de tre arbejdsgrupper, som arbejder lige nu, og jeg glæder mig rigtig meget til, at vi på samme måde, som vi jo debatterer mange gode ting i det, der hedder Sammen om Skolen, også her i det, der hedder Sammen om Fritiden, får muligheden for politisk at lytte til de anbefalinger, der kommer.

Så på den baggrund kan vi i Venstre ikke støtte forslaget. Vi synes faktisk ikke, når der skal være respekt om det arbejde, der pågår lige nu, at man kan tillade sig at begynde at blande sig i den del. Jeg synes, vi skal afvente og så høre, hvad de kommer med. Tak for ordet.

Kl. 15:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Lotte Rod.

Kl. 15:41

Lotte Rod (RV):

Jeg er meget enig i det, som Venstres ordfører siger om forældrene. Fritidshjemmene skal jo være børnenes og forældrenes sted. Altså, det fritidshjem, jeg gik på i Aabenraa, var sådan et sted, hvor vi havde kaniner, og det vil sige, at så måtte vi jo skiftes til at komme og fodre kaninerne i weekenden sammen med vores forældre. Det var i høj grad vores sted. Og det er også en af grundene til, at jeg så gerne vil have fritidshjem. For det er jo forsvundet, ved at man nedlagde fritidshjemmene, altså det stærke forældreengagement, der var dér, som nu er blevet til nogle sfo'er, hvor man har nogle forældreråd, der slet ikke kan det samme. Så er Venstre ikke enige i, at vi skal have forældrenes indflydelse tilbage ved at skabe fritidshjem?

Kl. 15:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 15:42

Anni Matthiesen (V):

Jeg synes helt klart, det er vigtigt, at vi inddrager forældrene, og at forældrene på den måde får medansvar, også for at passe kaninerne i skoleferier eller for den sags skyld i juleferien og i weekenderne. Men jeg vil også gerne understrege, at jeg både har besøgt flere børnehaver, men også sfo'er, hvor man faktisk har kaniner også i dag. Så jeg synes lidt, man skal passe på ikke fra Radikale Venstres side at få dømt alt til at være rent forfærdeligt. Altså, jeg har klappet kaniner for få måneder siden, som også befandt sig i en sfo.

Kl. 15:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:43

Lotte Rod (RV):

Jeg har trods alt lyst til at samle op på, at jeg er glad for, at Venstre har en stærk stemme i det her med fritiden. For nogle gange kan det godt lyde som sådan noget lidt rødt og noget med nogle pædagoger og sådan noget. Men jeg synes jo, at det er en af de vigtigste liberale værdier at opdrage børn til selv at kunne ting og til selv at tage ansvar i et fællesskab. Det er derfor, jeg elsker byggelegepladserne, for det er jo sådan et minisamfund, hvor man skal finde ud af at begå sig blandt hinanden. Og alt det, det entreprenante Danmark er skabt på, kommer jo ud af det børnesyn. Derfor håber jeg bare, at Venstre

vil følge op med ikke kun at sige det rigtige, men faktisk også at prioritere de penge, det så koster at gøre det til virkelighed.

Kl. 15:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:43

Anni Matthiesen (V):

Jeg vil starte med sige, at jeg bliver helt bekymret, når fru Lotte Rod kalder det for byggelegepladser, for jeg har altid hørt fru Lotte Rod kalde det for skrammellegepladser. Jeg tror, det måske er det samme.

Men jeg kan sige, at jeg er helt enig i, at vores fritidsordninger og i det hele taget fritidslivet for vore børn og unge er rigtig, rigtig vigtigt. Og det er også her, jeg gerne vil understrege vigtigheden af, at forældrene også bliver en del af det og bliver involveret i det. Det må jeg sige. Det er der, hvor jeg tror på at man også kan præge vores børn langt ud i fremtiden. Det er, hvis man i fællesskab er med til at skabe de her rammer.

Kl. 15:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Den næste er fru Karina Adsbøl fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:44

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DD):

Tak for det, formand. Forslaget, vi behandler i dag, handler om, at regeringen inden udgangen af folketingsåret 2024-25 skal indkalde til forhandlinger med Folketingets partier om at etablere fritidshjem for alle børn fra børnehaveklassen til 6. klasse. Og i Danmarksdemokraterne kommer vi da gerne til forhandlinger, såfremt ministeren beslutter sig for at indkalde til nogen.

Forslagsstillerne mener, det er en mindre katastrofe, at netop fritidspædagogikken er blevet beskåret med 2 mia. kr. siden folkeskolereformen i 2013 – en reform, som forslagsstillerne mig bekendt også var en del af. Med folkeskolereformen blev skoledagen også længere, og børnenes tid i fritidsinstitutionerne blev tilsvarende kortere, og derfor blev der også ifølge BUPL flyttet mere end 1 mia. kr. fra fritidsområdet til skolen. Da man senere besluttede, at skolerne igen måtte afkorte skoledagen og tiden i fritidsordningerne blev længere, sagde daværende undervisningsminister Mattias Tesfaye, at det så var op til de enkelte kommuner selv at beslutte, hvordan de ville fordele ressourcerne mellem skoler og fritidsordninger. Jeg synes, det er fantastisk, når der er velfungerende fritidshjem, og jeg tror også på, at det kan gavne mange børn at være i fællesskaber. Det kan forebygge ensomhed og også være med til at sikre en god trivsel.

Lige om lidt er der jo et kommunalvalg, så det er jo en god mulighed for at løfte den dagsorden. Hvis vi tager diskussionen om frisættelse, og hvor meget vi så skal detailstyre fra Christiansborgs side af, ønsker De Radikale at pålægge kommunerne, at der skal etableres fritidshjem, bl.a. med værksteder, og så skal der være en formålsbeskrivelse for disse, og det samme skal der også være for aktiviteterne. I den store frisættelsesdagsorden, kan man sige, kan det virke som en meget stram central styring af kommunerne. Kommunerne har opgaven i dag med at have de rette tilbud, og den skal de også løse. Derudover er der også nogle ting, som er blevet nævnt i dag, i forhold til finansieringen, hvor De Radikale jo foreslår, at midlerne skal komme fra deres børneløfte – et børneløfte, som jo bl.a. finansieres fra Arnepensionen og også den permanente forhøjelse af ældrechecken. Så det er jo klart også en del, som Danmarksdemokraterne ikke er med på.

Derudover er det også blevet nævnt, at der i øjeblikket sidder tre arbejdsgrupper under Sammen om Fritiden, som netop skal komme med anbefalinger til, hvordan vi kan udvikle fritidsområdet i Danmark, og deres arbejde vil også blive fremlagt, når de foreligger. Jeg skulle også sende en hilsen med her i dag fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de heller ikke kan støtte forslaget fra Radikale Venstre. Tak for ordet.

Kl. 15:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Lotte Rod.

Kl. 15:47

Lotte Rod (RV):

Jeg kender Danmarksdemokraterne som et parti, der går meget op i, at Danmark er i balance, og at der ikke er nogen kommuner rundtomkring i landet, som har dårligere muligheder end andre. Når jeg fremsætter det her forslag og også gør meget ud af, at det er fritidshjem op til 6. klasse, så er det jo, fordi der i dag er et kæmpe hul. Der er ingen lovgivning omkring mellemtrinnet, og derfor er der jo flere steder i landet, hvor børn intet tilbud har efter 3. klasse, og så ender man jo bare med at gå hjem og sidde alene foran skærmen. Så jeg vil bare spørge Danmarksdemokraterne, om ikke I er enige i, at uanset hvor man er barn henne, skal man have adgang til at kunne være på et fedt fritidshjem.

Kl. 15:48

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 15:48

Karina Adsbøl (DD):

Jo, men det er jo også derfor, at vi har 98 kommuner, som har nogle kommunalbestyrelser i dag, som tager de lokale beslutninger, herunder også på det her område. Jeg tænker også, jeg vil gå hjem og læse op på, hvordan det ser ud på Fanø. Hvad har man på Fanø? Jeg tænker, at det er en radikal borgmester, der sidder der. Har man selv gjort noget der? Derudover synes jeg, det er vigtigt, at der er nogle gode tilbud til vores børn. Det tænker jeg da at vi alle sammen synes, og så skal vi bare have den balance i forhold til den centrale styring, i forhold til hvor meget vi skal gå ned i detaljerne, ligesom Radikale gør her. Derudover er der hele finansieringsforslaget. Så det er ikke, fordi Danmarksdemokraterne ikke synes, at børn kan have brug for nogle fritidshjem. Det kan de godt have. De kan måske også have brug for nogle sfo'er. Der er forskellige tilbud, afhængigt af hvor man bor, og jeg er da sikker på, at ude lokalt kan de tilbud sikkert også blive bedre.

Kl. 15:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 15:49

Lotte Rod (RV):

Men hele pointen er jo, at friheden kommer med, at man faktisk har de økonomiske rammer til at gøre det, man gerne vil. I dag står rigtig mange kommunalpolitikere jo i den situation, at selv om de gerne vil det her, og selv om de måske endda er gået til valg på det, så starter de hvert eneste år med at skulle spare penge, fordi den kommunale økonomi er så stram. Derfor er mit klare budskab: Hvis vi gerne vil give børn rigtig gode fritidshjem – det er halvdelen af deres dag, de tilbringer i fritidshjemmet – altså hvis det skal være godt, er vi nødt til at begynde at tage ansvar for, at vi faktisk giver pengene til, at det kan lade sig gøre. For ellers bliver det bare ved med at være besparelser på besparelser.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 15:49 det. Det kræver, at vi sætter rammerne til, at man også kan prioritere det, både kommunerne og lokalt.

Karina Adsbøl (DD):

Det er klart, at budgetterne også skal være i orden, og det er jo derfor, at den siddende regering og KL også laver en økonomiaftale omkring budgetterne. Men til det må jeg også sige, at jeg bare undrer mig, i forhold til at De Radikale netop lige har siddet i en finanslovsforhandling og har lukket en finanslovsaftale, hvor man ikke har haft det her som den højeste prioritet inde ved bordet i forhold til at rejse det. Der ønskede man jo en forsøgsordning med skolemad. Der kunne man jo have rejst det her inde ved bordet, men det var ikke blandt De Radikales prioriteter der.

Kl. 15:49

Derfor er der brug for, at vi som samfund og også som Folketing igen investerer i fritidspædagogikken. Derfor et tak til Radikale Venstre for at sætte det på dagsordenen i salen i dag. Vi er ikke enige i alt, hvad der står af forslag i beslutningsforslaget, men vi er enige i intentionen at styrke fritidspædagogikken, og at vi godt kan gøre det lidt bedre. Vi støtter derfor også helljertet, at der indkaldes til forhandlinger om fritidspædagogik, og at et af forslagene kunne være, at man får lavet en særskilt lovgivning på området. Skal det med et ændringsforslag ændres til, at det er, efter der er kommet en udtalelse fra Sammen om fritid og et udspil fra dem, er vi selvfølgelig også med på det. Tak for ordet.

Kl. 15:54

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spørgsmål. Vi går videre i taler-rækken, og den næste taler er hr. Sigurd Agersnap fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:50

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra hr. Kim Aas fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:54

(Ordfører)

Sigurd Agersnap (SF):

Tak for ordet, formand. Brætspil, bordtennis, fangeleg på boldbanen, nogle, der vælter et glas vand i krearummet, mens vi har kastet os over et stortilet Warhammeropgør ved et af bordene ved siden af. De fleste af os har varme minder fra sfo-tiden – det har jeg i hvert fald. Her kunne man lege frit i trygge rammer omgivet af engagerede pædagoger. Jeg kan stadig væk huske den der følelse af, at lige så snart sidste time var færdig, pakkede man sine ting hurtigt og løb alt, hvad man kunne, over mod sfo'en for at fange en af de ledige mooncars eller at komme i værkstedet med Bo.

Kl. 15:50

Kim Aas (S):

Tak til ordføreren. Jeg deler jo ordførerens bekymring omkring unges manglende fritidsmuligheder, og ordføreren nævner jo mange af de ting – jeg har selv arbejdet i en sfo – som gør det virkelig dejligt at være der, og spørger, hvorfor det er, at de unge agerer anderledes i dag. Nu hører jeg, at ordføreren støtter det her forslag, og jeg kunne godt tænke mig at høre, hvordan SF tænker at ville finansiere det her, for det her vil jo komme til at koste nogle kroner. Og hvordan vil man finde de penge? Vil man gå samme vej som Radikale, eller har man et andet forslag?

Kl. 15:55

De varme minder bliver man ofte bekræftet i, når man kommer ud på en sfo. Vi har heldigvis stadig i dag mange gode sfo'er, mange gode pædagoger og mange gode klubber og også fritidshjem. Men fritidspædagogikken generelt er under pres. De fritidspædagogiske tilbud i skoler og klubber har oplevet nedskæringer siden folkeskolereformen i 2013. BUPL's undersøgelse fra 2023 siger, at det er på 2,2 mia. kr. Det er besparelser, som betyder, at man flere steder er rykket ind i klasselokalerne for at spare på lokaleudgifterne, at der er længere mellem pædagogerne, men også, at der er længere mellem mooncars og Warhammers nogle steder. De besparelser har også betydet, at opbakningen til klubtilbud og sfo er faldet.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 15:55

Sigurd Agersnap (SF):

Vi er ikke enige i den finansiering, der ligger i børneløftet, og det er jo en udfordring ved nogle af de her beslutningsforslag, der kommer i salen. For det er for mig at se en finansiering, som grundlæggende skærer på en række tilbagetrækningsydelser for at investere i børneområdet. Vi har sagt, at vi mener, at der findes penge ved at rulle nogle af regeringens skattelettelser tilbage og i stedet investere i noget af vores fælles velfærdssamfund.

Kl. 15:55

Det er en tid, hvor vi ser, at alt for mange børn mistrives, og hvor den frie leg forsvinder. Vi ved, at børn, der oftere er i bevægelse, trives bedre, og at børn, der ofte leger med andre, trives bedre. Det kunne rime på, at børn i fritidstilbud også ville trives bedre. Ifølge Friluftsrådet har hvert tredje barn ikke prøvet at klatre i et træ, et højt træ, hvert andet barn har aldrig fanget en krabbe eller prøvet at smage på ting fra naturen i naturen. De steder, hvor man som barn får lov at udforske nyt, er blevet færre og er blevet en mangelvare. Samtidig fylder præstationskulturen mere, både i skolen og også oppe i fodboldklubben. Vi mangler præstationsfrie rum til børn – steder, hvor der er tid til at være barn og lege frit på børnenes præmisser.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning? Værsgo.

Kl. 15:55

Kim Aas (S):

Jeg er jo glad for, at man ikke vil rulle nogen af de her væsentlige ting tilbage. Men jeg lytter mig også til, at ordføreren gerne vil gå ind i det. Ministeren sagde jo ganske rigtigt, at der er nogle forhandlinger i gang, og jeg lytter mig så til, at SF er villig til at gå ind i det for at se, om man kan finde nogle løsninger. Samtidig lytter jeg mig også til, at SF tænker, at vi skal have et kommunalt selvstyre, at vi ikke kan lave en en-til-en-model for hele landet, for det tror jeg ikke vil være den rette vej. Tak.

Kl. 15:56

Skal den udvikling vendes, er sfo'en og fritidspædagogikken helt afgørende. Der bør være mulighed for at udforske forskellige interesser og få nye oplevelser; der bør være mulighed for at stille et værksted til rådighed for dem, der er handy, hvor man kan udleve sin kreativitet og skabe noget med hænderne; der bør være flere muligheder for at arrangere udendørsaktiviteter, tage på udflugt, opleve madlavning i naturen eller en fisketur, men det kræver midlerne til

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

- Kl. 15:56 handlinger, kun er godt, og det synes jeg godt man kunne forpligte hinanden på i Folketingssalen. Kl. 15:58
- Sigurd Agersnap (SF):**
Begge dele er jeg enig i og kan bekræfte. Det vigtige for os er, at der selvfølgelig kommer noget ud af Sammen om Fritiden, at det ikke bliver en snakkeklub, men at der også kommer politisk handling bag. Kl. 15:58
- Jeg er helt enig i, at det kommunale selvstyre er afgørende, for at man får tilpasset alle vores velfærdsydelser til det behov, der er lokalt, men også fordi man lokalt kan finde gode samarbejdsmuligheder både med skolen, men det kan også være med fritidslivet mere generelt. Så er jeg helt enig: Vi skal ikke lægge beslag på det selvstyre. Kl. 15:58
- Kl. 15:56
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Den næste spørger er fru Lotte Rod fra Radikale Venstre. Værsgo. Kl. 15:58
- Kl. 15:56
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Ordføreren. Kl. 15:58
- Sigurd Agersnap (SF):**
Nej, vi vil stille et ændringsforslag, og det kan jeg måske godt præcisere. Vi vil stille et ændringsforslag om, at man afventer udspillet fra Sammen om fritiden, og at det dermed er derefter, der skal indkaldes til forhandlinger. Det kan jeg egentlig høre at vi ikke er så uenige om, og det synes jeg ville være den bedste måde at lande det på. Kl. 15:58
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Den næste spørger er hr. Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Værsgo. Kl. 15:58
- Kl. 15:57
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Ordføreren. Kl. 15:58
- Kl. 15:57
- Sigurd Agersnap (SF):**
Jamen vi har et højt ambitionsniveau. Nu ligger der den her undersøgelse. Det var det, jeg kunne finde fra BUPL fra 2023 om, hvor meget der egentlig er blevet skåret på det fritidspædagogiske område siden folkeskolereformen, og det må man jo sige er et ret voldsomt beløb, nemlig 2,2 mia. kr. Jeg synes, det er relevant at få kigget på en opdatering af den analyse. Er der blevet sparet mere siden? Ministeren har en forventning om, at det vil gå den anden vej. Og så synes jeg, vi må kigge på, hvordan vi kan få indfaset, at man kan nogle af de ting, som vi alle sammen kan mindes at man kunne i gamle dage. Kl. 15:59
- Kl. 15:57
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Ønsker ordføreren endnu en kort bemærkning? Nej, så går vi videre. Der er et spørgsmål fra fru Anni Matthiesen fra Venstre. Værsgo. Kl. 15:59
- Kl. 15:57
- Anni Matthiesen (V):**
Tak for det, og tak for ordførertalen. Jeg har simpelt hen bare et kort spørgsmål, for jeg synes, at der er noget, der står lidt uklart. Stemmer SF ja til det her forslag, hvis det bringes til afstemning, som det er? Kl. 15:59
- Kl. 15:57
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Ordføreren. Kl. 15:59
- Kl. 15:57
- Sigurd Agersnap (SF):**
Nej, det er jo en del af bemærkningerne til beslutningsforslaget. Beslutningsforslaget går på, at der bliver indkaldt til forhandlinger. Det er det, vi stemmer om. Så er der nogle bemærkninger, hvoraf vi ikke er enige i dem alle sammen. Det er klart, at vi har en helt anden finansieringsplan. Vi kunne f.eks. foreslå, at man lod være med at gennemføre de topskattelettelser, som ligger i aftalen fra bl.a. regeringen, og som bliver gennemført næste år. Så det, vi stiller ændringsforslag til, er jo det, der er selve beslutningsforslaget, og ikke bemærkningerne til det. Kl. 15:59
- Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):**
Spørgeren. Kl. 15:59
- Kl. 15:57
- Kris Jensen Skriver (S):**
Tak for det. Det er så taget ad notam – altså et eller andet teknisk i forhold til Arnepensionen. Men jeg håbede jo egentlig, at jeg kunne

få ordføreren til klart at afvise her, at SF vil være med til at skære i Arnepensionen. Jeg noterer mig, at den 1. maj var SF ude at sige, at man ville forbedre Arnepensionen, men jeg synes, at meldingerne er lidt noget andet i dag. Tak.

Kl. 16:00

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:00

Sigurd Agersnap (SF):

Det forstår jeg overhovedet ikke hvordan man kan udlede af det, jeg siger. SF vil ikke skære i Arnepensionen. SF står stadig bag det, som vi meldte ud den 1. maj sidste år, og som Socialdemokratiet jo afviste, nemlig at vi vil forbedre Arnepensionen. Når jeg siger, at vi ikke stiller ændringsforslag til bemærkningerne i et beslutningsforslag, så er det, fordi det ikke er det, der stemmes om. Vi kan have forskellige bemærkninger til et beslutningsforslag. Det er klart, at vi ikke er enige i at skære i tilbagetrækningsordningerne, heller ikke i Arnepensionen. Så det er der ingen grund til at skyde hinanden i skoene.

Kl. 16:00

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren for Socialistisk Folkeparti. Der er ikke flere spørgsmål. Vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er fru Helena Artmann Andresen fra Liberal Alliance.

Kl. 16:00

(Ordfører)

Helena Artmann Andresen (LA):

Tak for det, og tak til Radikale Venstre for at sætte fritidshjem på dagsordenen. Fritidshjem kan være en rigtig vigtig del af børns hverdag og noget, der bidrager til deres trivsel, udvikling og sociale fællesskab. Det giver børn trygge rammer til at lege og til læring, samtidig med at det understøtter familien i en travl hverdag. Derfor er det også afgørende, at der er nok pladser, og at det behov selvfølgelig bliver imødekommet. Men vi mener, at det ansvar ligger hos kommunerne og ikke hos staten. Kommunerne har det bedste kendskab til de lokale forhold og behov og kan derfor tilpasse udbuddet til efterspørgslen mere effektivt. En centralisering af ansvaret vil skabe unødvendigt bureaukrati, og det er ikke sikkert, at der på samme måde vil blive taget højde for de lokale forskelle. Ved at lade kommunerne stå for opgaven bevarer vi fleksibiliteten og sikrer, at det nok bliver en bedre og mere ubureaukratisk metode. Jeg vil give ros for at anbefale, at fritidshjemmene skal være selvejende, men LA kommer altså til at stemme imod.

Kl. 16:01

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål, så vi går videre i talerrækken, og den næste er hr. Rasmus Lund-Nielsen fra Moderaterne.

Kl. 16:02

(Ordfører)

Rasmus Lund-Nielsen (M):

Tak for det, formand. Tak til Radikale Venstre for at fremsætte dette beslutningsforslag. Forslaget omhandler etablering af fritidshjem for alle børn fra børnehaveklasse til 6. klasse, og som ordfører for Moderaterne vil jeg erklære mig enig i intentionen om, at børn skal have adgang til fritidstilbud af høj kvalitet. Det er vigtigt, at vi skaber rammer for trivsel, fællesskab og muligheder for børn i hele landet. Vi mener dog ligesom andre ordførere, at den lokale frihed er afgørende, og at kommunerne er de nærmeste til både at

forstå og håndtere de konkrete behov blandt børn og unge i deres område. Derfor mener vi ikke, at nationale formålsbeskrivelser for værksteder eller en ensartet model med fritidshjem nødvendigvis er vejen frem. Der er behov for, at kommunerne har friheden til at tilpasse fritidstilbuddene efter de lokale forhold.

Fritidstilbud skal være anderledes end skolen og give børnene frihed til at fordybe sig i forskellige aktiviteter og interesser, men vi skal undgå at fastlåse kommunerne i rigide strukturer og nationale rammer, der kan hæmme den pædagogiske frihed og kreativitet. For Moderaterne er det ikke afgørende, om et fritidshjem kaldes et fritidshjem, en sfo eller en juniorklub. Det, der betyder noget, er kvaliteten af det pædagogiske arbejde og de fællesskaber, der kan skabes. For som ministeren også nævner, tror jeg ikke, børnene tænker på strukturen bag deres fritidstilbud. De mærker de gode relationer og aktiviteterne, og derfor bør vi prioritere kvalitet og indhold frem for organisatoriske modeller og gøre det så lidt rigtigt som muligt. Det er også værd at bemærke, som også er blevet nævnt af andre, at forslaget indebærer en betydelig økonomisk investering, 3 mia. kr. årligt. Det er i en tid, hvor vi altså står over for ret store regninger, der hober sig op. Så det vil vi også have en bekymring omkring.

Vi mener, at de eksisterende økonomiske rammer allerede giver kommunerne mulighed for at styrke fritidstilbuddene, hvis der er en politisk vilje til det lokalt. Samtidig ser vi også frem til resultaterne fra arbejdsgrupperne under Sammen om Fritiden, som forhåbentlig kan give nogle værdifulde input til, hvordan vi kan styrke fritidstilbuddene yderligere. Det vil vi meget gerne tage en drøftelse med bl.a. forslagsstillerne om. For vi anerkender som nævnt intentionerne bag beslutningsforslaget og ønsker også at tilbyde børn et alternativ til især skærmene, hvilket er en mærkesag for os, men vi må samtidig fastholde, at den bedste løsning findes i et samarbejde mellem stat, kommuner og de involverede aktører med respekt for netop lokale forskelle.

Så i Moderaterne kan vi ikke tilslutte os forslaget. Tak for ordet.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål, og vi går videre i talerrækken. Jeg kan ikke se, at der er nogen til stede fra Enhedslisten, Dansk Folkeparti eller Alternativet, og det betyder, at vi nu går over til ordføreren for forslagsstillerne, fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 16:05

(Ordfører for forslagsstillerne)

Lotte Rod (RV):

Tak for det, formand. Jeg vil gerne genrejse magien i vores fritidshjem. Jeg tilhører den heldigste generation, nemlig os, der gik i fritidshjem i 1990'erne. Jeg gik selv på det tyske fritidshjem, som var sådan et virkelig fedt sted, hvor der var kaniner, der var cykelværksted, der var træværksted, der var guitarer, der var en svævebane, og der var sådan nogle hemmelige tunneler nede under jorden, hvor man kunne gemme sig.

I dag er hele min generation jo så selv ved at blive forældre, og vi henter vores børn i bygninger med hvide vægge henne på skolen, og for nogle af dem er deres fritidshjem endda inde i klasselokalerne eller på gangen. Det betyder jo nu, at børn holder tidligere op med at lege. Flere børn går hjem og sidder så alene med skærmen. Det kan vi godt ændre, hvis vi vil. Vi har faktisk muligheden for at lave verdens fedeste fritidshjem, og jeg synes, det kunne være så fedt, hvis vi igen fik fritidshjem, som gik op til sjette klasse, så de små kan lære af de store og de store kan få lov til at lege noget længere. Vi vil i Radikale Venstre derfor gerne lave en 10-års genopretningsplan for vores fritidshjem med egne lokaler og egen ledelse, sådan at de kan have musikstudier, så der kan være mulighed for at lade

kreaprojekterne stå i dagevis, og så der kan blive mange flere steder, hvor der er dyr og bål og masser af natur. Prøv at forestille jer at komme hen for at hente jeres børn på fritten, og så vil de bare ikke med hjem, fordi den ene måske lige er ved at indspille et nummer, eller fordi en anden er ved at bygge noget. Det kræver to ting.

For det første skal vores fritidshjem emme af pædagogisk faglighed. Det er derfor, jeg går så meget op i, at de skal have deres egen lov, og at de skal have deres egen ledelse, for det er jo egentlig vanskeligt at indfange den fritidspædagogiske kunststarts magi bare med ord. Dygtige fritidspædagoger arbejder jo i et spændingsfelt med mange forskellige roller og positioner i forhold til børnene. Hvis man tænker over det, er de både nysgerrige sparringspartnere, kreative igangsættere, praktiske håndværkere, konfliktmæglere, projektledere og sociale brobyggere, alt efter hvad situationen lige kalder på, og de skal kunne finde balancen mellem at tage styringen og at give plads til, at børn og unge selv kan tage initiativer. Pædagogerne skal indgyde børn mod til at prøve kræfter med aktiviteter, som er nye, og de skal inspirere børnene i deres fantasiverdener uden at gøre vold på børnenes egen legekultur. Og så skal de gribe børns interesse for at skrive digte, lave rollespil, synge karaoke eller bygge junglelandskaber til frygtindgydende plastikdinosaurer på måder, som fremmer nye fællesskaber i børnegruppen.

Derfor er det for det andet også vigtigt, at fritidshjemmene har deres egne lokaler. Jeg kan rigtig godt lide de der gamle villaer, men der er jo ikke noget til hinder for, at fritidshjemmet godt kan ligge på skolens matrikel, selv om de har deres egne lokaler. Jeg synes bare, det er vigtigt, at der er kreative værksteder på måder, som kalder på nysgerrighed, fordybelse og deltagelseslyst. Det er jo især vigtigt i dag, hvor vi har en generation af børn, som er vant til at zappe mellem mange forskellige muligheder. Hvordan skaber vi legemiljøer med tæpper og puder, hvor børnene kan afgrænse sig og fordybe sig, så de ikke bare er lidt over det hele? Derfor vil jeg gerne dykke lidt ned i nogle af de ting, som forskellige ordførere har sagt i dag.

Mange af jer har talt om betydningen af lokal frihed, men i dag er der *ikke* lokal frihed. I dag er der sparet så meget, at børnene ofte er inde i det samme lokale, hvor de også har skole. Det er jo ikke frihed, at man lige er gået i gang med at bygge et eller andet fedt i Lego, som man så skal pakke sammen igen, fordi man skal bruge lokalet til skole næste morgen. Det er *ikke* frihed. Friheden kommer jo med, at vi prioriterer de penge, det koster, at man lokalt så faktisk har muligheden for at diskutere, om vi så skal have musik, eller om vi skal have en byggelegeplads eller et sted, hvor man kan svejse, og hvor man jo kan begynde at drømme om, hvad for nogle værksteder der er fede, og hvad for nogle pædagoger man skal ansætte. Eller skal vi ansætte nogle håndværkere, som så kan blive meritpædagoger?

Kl. 16:10

Den frihed har man kun, hvis man rent faktisk har de økonomiske rammer at gøre godt med, og det har man ikke, hvis man er sparet sønder og sammen. Derfor synes jeg, at noget af det mest slående i dag var, da Socialdemokratiets ordfører ikke ville være med til at sætte krav om, at børn skal have værksteder. Det her er jo den største mulighed, vi har for at inspirere børn til at synes, at håndværk er fedt, så jeg kan slet ikke forstå, at Socialdemokratiet ikke vil prioritere det.

Danmarksdemokraterne spurgte lidt til, hvorfor jeg ikke havde prioriteret det i finansloven, men det har jeg jo prøvet. For nogle år tilbage var det min vigtigste mærkesag i finansloven, og vi fik jo også sat penge af til at lave en social pulje i vores SFO'er. Men problemet er bare, at vi ikke kan løse det i en finanslov; finansloven er alt for lille til det. Det her kræver jo, at vi laver en særskilt forhandling, hvor vi prioriterer de penge, der skal til for at gøre det ordentligt. Og det er også derfor, jeg er meget ærlig omkring, at

hvis vi gerne vil genrejse fritidshjemmene, kræver det, at vi herinde træffer beslutningerne om at finde de 3 mia. kr. om året, som det koster både at styrke fagligheden ved at få pædagoger nok, men jo også ved, at der rundt omkring skal bygges villaer og ombygges, for at det kan blive rigtige fritidshjem igen, og til at ansætte egne ledere.

Moderaterne var, som jeg kunne høre det, det eneste parti, som ligesom var imod at prioritere pengene til det, men fra de andre partier hører jeg mere, at det gør man bare ikke rigtig. Derfor savner jeg også i den her diskussion en ærlighed om, at de gode fritidshjem ikke kommer ved, at vi bare siger, at vi synes, det er godt, at der er fritidshjem. Det kommer kun til at blive til virkelighed, hvis regeringen faktisk også sætter ansvar bag ordene.

Men jeg synes omvendt også, at jeg fornemmer en eller anden bevægelse i regeringen. For nogle år tilbage var de taler, der blev holdt, i hvert fald nogle, der mere handlede om, hvor vigtigt det var, at skole og fritid hang sammen. Der synes jeg, at jeg fornemmer en eller anden bevægelse i, at ministeren har en meget stærk anerkendelse af, at det, at fritidshjemmene har deres egen ånd og deres egen kultur, betyder noget. Så det håber jeg at vi kan bygge videre på.

Så er jeg bare også inspireret af de mange steder, som prøver at gøre det på trods, f.eks. de skoler, som udnytter det, at man har faldende børnetal, til, at man så kan bruge en del af skolen til at ombygge den og faktisk lave smukke atelierer og fede værksteder og går frem på den måde. Selv om vi går ned ad den her vej og skaber fritidshjem, skal det jo stadig væk bygge videre på de seneste 10 års erfaringer med at tænke det sammen, for selvfølgelig skal pædagoger stadig væk kunne være ansat begge steder, og selvfølgelig skal man stadig væk kunne dele hallen og de andre ting, der har været fordelen ved at have SFO'er.

Til sidst vil jeg sige, at for mig handler det her om at ville børns frihed og fællesskab og om ikke bare snakke om det, men sådan rigtig at ville det og prioritere de penge, som det koster at sætte rammen ved at give fritidshjemmene deres egen lov med eget formål, egen ledelse og egne lokaler. Jeg skal hilse fra Enhedslisten og Alternativet og sige, at de også støtter forslaget. Lad os lave rigtig gode fritidshjem, som børnene ikke vil hjem fra. Det kan vi godt, hvis vi vil.

Kl. 16:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Der er nogle korte bemærkninger. Den første er fra hr. Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:13

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det. Og tak for talen, og igen tak for at bringe det her på dagsordenen i Folketinget. Det synes jeg er supergodt.

Jeg synes, at ordføreren lidt laver en stråmand på mig, når ordføreren siger, at jeg skulle have sagt, at der ikke skulle være værksteder. Jeg lagde i min tale meget vægt på, at det skulle bestemmes kommunalt, og at der formentlig også er værksteder mange steder i dag.

Men jeg kunne godt tænke mig høre ordføreren helt konkret, om der skal være et værksted på Fanø, og så kunne jeg også godt tænke mig at spørge lidt ind til finansieringsdelen. Hvorfor synes ordføreren, at det er rimeligt, at det er de allerfattigste pensionister, altså dem, der her på fredag får flere penge på kontoen, og den gruppe af mennesker, der har været over 40 år på arbejdsmarkedet og i dag modtager Arnepensionen, som skal være med til at betale for det her? Tak.

Kl. 16:14

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Lotte Rod (RV):

Vi vil gerne være ærlige i Radikale Venstre, for nogle gange siger vi politikere jo, at vi vil alt muligt, og så ender vi med ikke at prioritere det, og så bliver det ikke til noget.

Vi vil gerne sige – og vil vi gerne stå ved – at vi gerne vil lave en generationskontrakt. For os er det vores allervigtigste opgave, at vi giver vores børn nok pædagoger i børnehaverne, at vi laver gode skoler, som er gode for alle børn, og at vi får fritidshjemmene tilbage. Det vil vi gerne prioritere at bruge vores fælles penge på, og derfor siger vi også ærligt, hvor vi vil finde pengene til det, og derfor siger vi helt åbent, at vi prioriterer at tage pengene fra de ældre og til gengæld give dem til børnene.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.**Kris Jensen Skriver (S):**

Tak for det. Så beskeden til dem, der har knoklet, som Arne, der har arbejdet på bryggeri i over 40 år, er: Du skal blive længere tid på arbejdsmarkedet, fordi vi i Folketinget synes, at der skal være et værksted på Fanø. Det er sådan, jeg må forstå beskeden i dag. Tak.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.**Lotte Rod (RV):**

Ja, vi synes i Radikale Venstre, at vi skal holde fast i det, som er den mest solidariske tilbagetrækning, og til gengæld ikke have de andre ordninger. Det synes vi, fordi vi gerne vil prioritere at gøre det ordentligt for vores børn. Vi har i årevis skåret ned; vores fritidshjem er blevet beskåret med over 2 mia. kr. Det kan vi gøre meget bedre, og derfor vil vi gerne prioritere, at det faktisk skal kunne lade sig gøre at lave de fedeste fritidshjem.

Det ikke, fordi der skal være de samme værksteder alle steder, men vi skal da begynde at have en holdning til, at man som barn selvfølgelig skal kunne være et i et træværksted eller et musikrum eller kunne have en bålhytte, og så skal det se forskelligt ud, alt efter hvordan forholdene er rundt omkring. Men princippet om, at et fritidshjem skal have egne lokaler og have værksteder, synes jeg vi burde kunne være enige om.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Den næste spørger er hr. Kim Aas fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kim Aas (S):

Tak til ordføreren. Overordnet er det svært at være uenig i temaet om, at de unge skal have det godt, og at vi skal passe på vores børn og unge, og at de skal prioriteres. Jeg kan også mærke, at ordføreren er inspireret af sin egen tid i 1990'erne. Nu føler jeg mig helt vildt gammel, for da jeg voksede op i 1970'erne, gik man hjem og legede på gaden. Det var noget helt andet. Det var før fritidshjemmene.

Men jeg er stadig væk lidt bekymret i forhold det der med, om det skal være fra Christiansborg, vi skal bestemme, hvordan man laver de her værksteder. Jeg kommer fra et sted, hvor jeg ved at fritidshjemmene og sfo'erne har værksteder og bålhytter. Så jeg tror, der vil være nogle kommuner, der vil spørge: Jamen hvorfor skal vi gøre noget, som vi gør i forvejen? Skal vi så finansiere det, ved

Kl. 16:14 at vi tager fra de gamle? Det er jeg bekymret for. Så vil Radikales ordfører bekræfte, at man vil tage fra de ældre og give til de unge?

Kl. 16:17

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:17

Lotte Rod (RV):

Ja, det vil jeg gerne bekræfte. Altså, når jeg er så optaget af at få en formålsbeskrivelse af vores fritidshjem, er det jo, fordi det i dag nogle steder bare ikke er godt nok, fordi vi ikke har nok holdning til, hvad der skal være. Jeg er optaget af, at man som barn kan komme ind i en anden verden end skolen. Altså, det skal ikke være inde i ens klasselokale, og det skal heller ikke bare være ude på en gang. Der skal ikke være hvide vægge. Altså, grunden til, at det hedder et fritidshjem, er jo, at det skal være et hjem og have den stemning af, at der dufter af boller, og at man kan få lov til at fordybe sig i forskellige interesser. Det er slet ikke, fordi det skal være ens. Tværtimod vil jeg jo gerne gøre op med den der standardisering, som der er, ved at det er rykket ind på skolen. Vi skal have nogle fritidshjem, som ser mere skramlede ud og har lidt flere bløde møbler og har forskellige værksteder. Jeg tror bare, at vi kun kommer derhen, hvis vi som Folketing prioriterer de penge, det koster, at man faktisk har friheden til at gøre det.

Kl. 16:15

Kl. 16:15

Kl. 16:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning? Så vil jeg appellere til, at spørgeren trykker sig ind.

Kl. 16:18

Kim Aas (S):

Beklager. Men tak for svaret omkring økonomien. Det er jeg rigtig glad for. Det kan vi selvfølgelig ikke støtte fra Socialdemokratiets side. Som tidligere kommunalpolitiker kan jeg godt være bekymret over, at vi på den ene side arbejder på at afbureaukratisere og arbejder på at få lavet den frihed til, at man i den enkelte kommune kan sørge for at prioritere, mens vi med det her beslutningsforslag kommer til at gå i den modsatte retning og overbureaukratiserer igen, så der vil være nogle kommuner, der vil sige: Jamen vi gør noget i forvejen, så hvad skal vi så gøre det her for? Er man ikke bange for, at man afbureaukratiserer igen? Tak.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:18

Lotte Rod (RV):

Nej, det er jeg ikke. For vi bliver nødt til at have en diskussion med hinanden om, hvad der giver den pædagogiske frihed. Det er jo, at man har sin egen ledelse, sin egen lov og sine egne lokaler, og at man jo er pædagoger nok til, at man faktisk kan sætte noget i gang. I dag er der ikke en frihed. For hvis det er så stramt med pengene, og hvis man er inde i klasselokalene, som jeg gav eksemplet på for, og man er nødt til at pakke alting ned, når dagen er slut, så har man jo ikke friheden til at lave alle mulige fede forløb. Derfor kommer den pædagogiske frihed jo med, at vi sikrer, at rammerne er der til det.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste spørger er fru Anni Matthiesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 16:19 Jeg foreslår, at forslaget henvises til Børne- og Undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.
Det er vedtaget.

Anni Matthiesen (V):

Jeg vil gerne følge lidt op på det, som hr. Kim Aas var lidt omkring. Jeg synes, at der er noget modstridende i det, som fru Lotte Rod var inde på, for med den ene hånd vil man gerne give frihed og plads til forskellighed, og så vil man alligevel gerne med den anden hånd, altså det her beslutningsforslag, styre fra Christiansborg. Kan fru Lotte Rod ikke godt se, at det, der bliver sagt, strider imod hinanden?

Kl. 16:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:20

Lotte Rod (RV):

Nej, det mener jeg overhovedet ikke det gør. Vi har jo en diskussion om, hvad friheden er *fra*, og hvad friheden er *til*, og i alt for mange år har vi været for ligeglade med fritidspædagogikken. Vi har ikke stillet nogen krav til, hvor godt det skal være, og hvad børn egentlig skal kunne møde dér. Derfor er det for mig et spørgsmål om at lave en egen lov med en formålsbeskrivelse. Det er jo netop der, vi så siger: Hvad er det, man kan forvente? Altså, hvad det er, der skal være til stede? Det er jo faktisk et værn imod, at man sparer sig til ligegyldighed.

Kl. 16:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:20

Anni Matthiesen (V):

Fru Lotte Rod sagde her i forbindelse med et spørgsmål, der blev stillet, at Radikale Venstre er klar til at prioritere, hvad det koster. Vil det sige, at uanset hvor mange milliarder, det her koster, så vil Radikale Venstre finde de penge? Og så er jeg jo nødt til at sige igen, at så er det jo ikke engang sikkert, at de anvisninger, som der er i beslutningsforslaget, er nok. Så uanset hvad det koster, er Radikale Venstre altså parat til at betale?

Kl. 16:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Lotte Rod (RV):

Jeg har jo forsøgt, da jeg lavede vores børneløfte, vores generationskontrakt, at regne ud, hvor mange penge der skal til. Det er faktisk ret svært, for situationen i kommunerne er jo meget forskellig; men mit allerbedste bud er, at det koster 3 mia. kr. om året. Det vil jo være fordelt sådan, at der de første år mange steder vil være brug for etableringsomkostninger, altså penge til at købe en gammel villa eller ombygge en del af skolen. Så vil man jo, i takt med at vi får opbygget fritidshjemmene, skulle flytte nogle midler over og bruge flere penge på at have flere pædagoger ansat i værkstederne for at få dem til at fungere. Men det allermost seriøse regnestykke, jeg har kunnet komme frem til, er, at det koster 3 mia. kr. om året.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Der er ikke flere spørgsmål. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingerne sluttet.

Kl. 16:22

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde er i morgen, torsdag den 30. januar 2025, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 16:22).